

Edmund Dickinson ... De chrysopoeia sive de quintessentia philosophorum. Juxta exemplar Oxoniense editio hoc exemplari longe castigata / Accessit ob argumenti analogiam Anonymi Christiani De medicamentis universalibus dissertatio.

Contributors

Dickinson, Edmund, 1624-1707

Anonymous Christian

B., H., philochymicus, active approximately 1685.

Mundanus, Theodorus, active 1684.

Publication/Creation

[London] : [publisher not identified], [1687?]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/x2t6tauq>

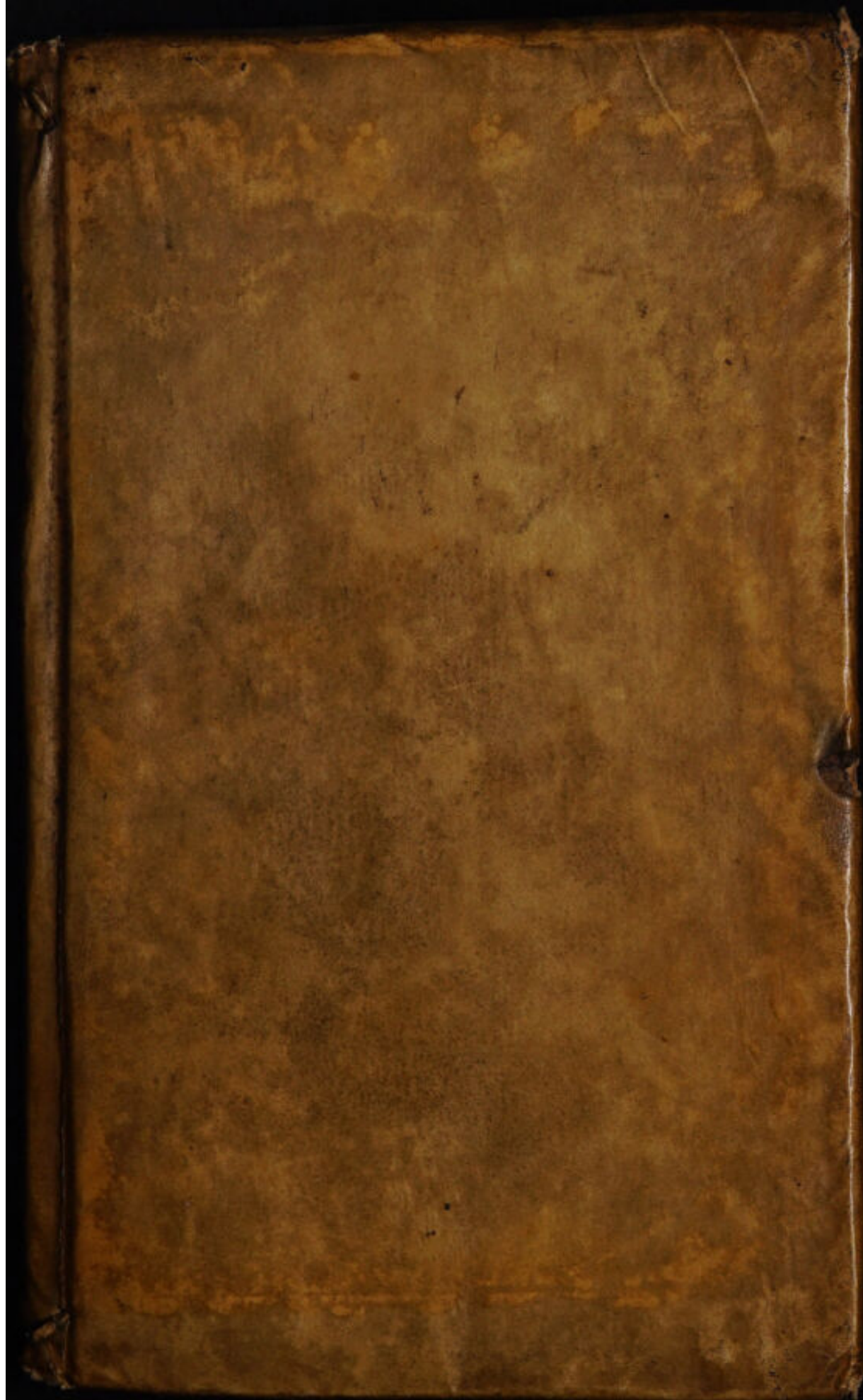
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

20402/A

N VI 7/d

leg

Dec
1773
91

poi, altri
e le persone
atti, com
mentis corist

te nuove ole
ro istrumau

origine dell
i, Protocolli
quelli case
inventano,
onse per vit
con tutto
potersi ire
stato necess
che que
quali, l
sempre
enzioni, he
la stipolzio
te, che s'a
nonj, cd'
verità dlla
affata.

assertiva da

52 D:82 22907

1674-1707

Physica to Cha
II ~~1674~~ Ja. II

Samuel Smith
8/09

20402/A

1575
91

Handwritten text in a cursive script, likely from a 16th-century manuscript. The text is written on aged, yellowed paper and is mostly illegible due to fading and the angle of the page. The script appears to be a form of early modern cursive, possibly from a German or Dutch source. The text is arranged in approximately 15 lines, with some lines being more prominent than others. The ink is dark, but the overall quality is poor, making it difficult to transcribe accurately. The page is part of a bound volume, as evidenced by the visible binding on the right side.

THEODORI MUNDANI
Responsa.

Responſa.

1.	Ad Auctoris Epistolam in genere.	117.
2.	De Materia Lapidis.	139.
3.	De Mercurio Philosophorum.	146.
4.	De Philosophorum Auro.	151.
5.	De Monte Philosophorum.	155.
6.	De Philosophorum Aqua Vita.	157.
7.	De Philosophorum Diana.	158.
8.	De secreto Philosophorum Igne.	164.
9.	De Medicamento Universali.	174.
10.	De Patriarcharum longevitate.	177.
11.	De Potestate Mori.	156.

EDMUND DICKINSON

Phil. & Med. Reg.

D E

CHRYSOPOEIA

S I V E

De Quintessentia Philosophorum.

literæ tuæ, Vir Insignissi-
me, quas nuper à mani-
bus Ornatissimi Becketii
saliente animo atque
oculis avidissimis acce-
pi, mira quadam volup-
tate me perfuderunt, utpote quæ cer-
tiores me fecerunt de summa tua in me
amicitia, propitioque affectu erga Chē-
mica mea studia. Illa etenim me ad-
huc delectant maximè, longeque retrò
sic affecerunt, ut ab ineunte ætate labo-
ribus atque vigiliis artus meos exercue-
rint.

Quippe ab ipsa adolescentia, vel à
prima saltem institutione Academica,
(cùm tenella ratio semet erigere, atque
lacertos suos vibrare cœperit) magnam
quandam opinionem concepi de Chē-

A

miæ

miæ præcellentia. Quæ quamvis erat recens & inexperta conceptio, tam firmiter attamen iuhærebat animo meo (sive eam cœli vires impresserant, sive peculiaris aliquis Genius instillaverat) ut nullo contradicentis afflatu percelli unquam, vel eradicari potuerit; sed inter insigniores hæc Philosophandi rationes, Veterem (cui primitus obnixè studui) & Novam (quam postea colui fidentiùs) ita creverit ac viguerit, ut nihil ipsa prius, nihil verius, nihil excelsius existimarem, nec ad fundandam stabiliendamque scientiam paratius: ut quæ sola claves possidet, quibus intima Naturæ penetralia (si quibus unquam) referenda sunt.

*Scriptoris
Opinio de
Chemiæ
viribus.*

Quod attinet ad metalla, putabam hanc Artem omnium maximè non modò ad eorum notitiam conducere, sed & ad ipsa penitiùs emendanda brevique perficienda sufficere: & quò diutiùs aut Naturam ipsam contemplabar, aut optimos ea de re Scriptores evolvebam, eò altiùs in animo meo radices egit isthæc opinio; præsertim cùm percepissem me cuncta illa argumenta, quibus oppugnari solet Chrysopœia, non difficulter de-jicere posse; tam imbecilli tibicine fulciri videbantur.

Verùm autem multus iste sermo de
me-

metallorum transmutatione, qui passim
 per tot secula percrebuit, ac etiamnum
 per gentes & regna volitat, mentem
 meam (fateor) haud aliter in admiratio-
 nem rapuit, ac solent Historiæ quædam
 raræ atque mirabiles e regionibus longè
 diffitis allatæ; quæ licet à viris fide di-
 gnis adductæ sint, ac ea tradant, quæ ne-
 que moribus illarum gentium, neque
 Naturæ legibus ullo modo repugnent,
 utcunque tamen, quia penitus abhorreant
 à consuetudine communis intellectûs,
 & nullo unquam tempore à nobis visa
 fuerint, vix ullam fidem à curiosis ho-
 minibus obtineant nisi precariam, variis-
 que dubitationibus distractam, ac velut
 interpunctam. Nec potui sanè quanta-
 cunque mihi fuerit opinio de ista re,
 quin aliquoties animi penderem, donec
 illustris ea demonstratio, quam Vestra
 Excellentia biennio jam elapso coram
 exhibuit, omnem ansam dubitandi mihi
 præcidisset.

Quamvis autem nobile illud experi-
 mentum de veritate Quintessentiæ, de-
 que miranda ipsius potentia me certum
 reddidit, & omnes industriæ meæ nervos
 firmavit, eique magnos aculeos subje-
 cit, nondum tamen potuit animum
 meum inducere, ut rem ipsam aggrediar.
 Non quòd operis impendia recussem,

*Eius dubi-
 tatio de
 transmu-
 tatione
 Metallo-
 rum per
 Munda-
 num su-
 blata.*

*Cur non-
dum susce-
peris Opus
Alchemi-
cum.*

vel respuam tædia, vel pertimescam
Draconem istum horrendum, qui custo-
dit aureum nemus Hesperidum; sed
quia nollem tam difficili perplexoque
operi, tantâ curâ Philosophorum, tanta-
que arte celato; (& in quo tot perspicac-
ces atque solertes homines frustra suda-
runt, atque non sinè valetudinis ac fa-
mæ dispendio nummos suos dilapida-
runt) temerè me immiscere, ac velut
immergere, nisi priùs haberem ideam
quandam totius operis in mente mea ve-
lut in speculo mihi repræsentatam; hoc
est, nisi priùs intelligerè quid eligendum,
quid agendum, quid evitandum, quibus
instrumentis utendum, quaque via ac
methodo à principio ad finem usque
procedendum fuerit: In exemplum duc-
to Jasone, prudentissimo rerum abstrusa-
rum indagatore, qui noluit iter institu-
ere ad aureum Vellus acquirendum sinè
Medeæ præceptis ac monitis. Placuit
Dominationi Vestræ sæpiùs asserere ve-
ritatem Magisterii Philosophici; ejusque
laudes fusè, & (prout soles semper) ele-
ganter enarrare. Placuit etiam claro
experimento ante oculos facto animum
meum ad opus accendere: atque etiam
(quod majus est, & quod mentis ignicu-
lum veluti sufflabat) quæstionum mea-
rum solutiones (quantum liceret) pro-
mit-

Philosophorum.

mittere. Quocirca spero Vestram Excellentiam molestias hasce, quas facessunt hodiernæ literæ, mihi condonaturam; atque pro maxima quâ me hætenus prosequitur benevolentia, precibus meis satisfacturam esse. Quid verò potius optarem? quid expeterem vehementius quàm ut à Te sciam tum veram Lapidis vestri materiam, tum operandi modum? ut si tuo hortatu ac tanquam celeusmate navim solvam, à tuo etiam consilio atque institutione, quasi clavum tenente, sceleriter ad optatum portum ferar.

Sed vereor ne mihi respondeas, *Tunc credas me tanta tam parvi aestimare ut ea cuiusvis facile fuisseque largiar? illumne, ceteros, non esse hominem absurdum putes, qui cum verba honesta diviti quidam submisisset, exinde protinus expectat, ut honorificæ dictionis ergò se heredem scriberet? inepta sanè cogitatio!* Scio quidem, Vir Honoratissime, magnum esse quod peto, imò certè maximum, fortè immensum; verùm enim verò quicquid in isto rogatu sit petulantia, quicquid absurditatis, id omne benignitati tuæ, summæque erga me amicitia professioni referendum est. Hoc etiam trahi potest in argumentum vel precis haud immodestæ, vel facilis veniæ, quòd hæreditatis atque pecuniarum largitionem, Secretique

*Mundani
responsio
præoccupata.*

*Arcani
philosophi-
ci commu-
nicatio li-
berior esse
debuit.*

Vestriaurifici donationem magnum interfit. Illa nimirum beneficos exhaurit & exinanit; hæc autem nullo unquam damno, nullove incommodo bene merentes afficiet. Scio etiam quod nec congruum erit, neque gratum benignitati tuæ scientiam hanc, quam probè scis humano generi valde proficuum, summeque salutarem esse, (quamque ipse calles excellenter) penitus abscondere. Nam bonitas, cui solet ancillari charitas, benefica semper voluntate cietur, & exire gestit: atque ea veræ scientiæ natura ac indoles est, ut non secus ac lux ipsa, carceris sui rimas scrutetur, & quærat diffundi. Quocirca non rarò miratus sum cur Ars ista, quam *divinam* vocatis, & qua nihil præstantius, nihil efficacius esse potest, post longam ætatum seriem tam parum boni fecerit. Stupeo quidem, dum considero, quàm ingens eorum numerus sit, qui grande illud Mysterium à priscis usque temporibus adepti sunt (quorum multi proculdubio fuerunt viri probi & ingenui, atque aliàs cum privatæ tum publicæ rei satis studiosi) cùm tamen nihil ferè patrauerint, quod vel humani generis utilitati, vel patriæ suæ splendori, vel proprio commodo atque honori multum conduxerit.

----- *Pudet hac opprobria Doctis ,
Et dici potuisse , & non potuisse refelli.*

Id apprimè dolendum est, quòd in illis ipsis pyxidibus in quibus vester Pulvis Chrysopæius, aut Universalis ea (de qua gloriamini) Medicina conservatur, jure ac meritò possit inscribi *Cassianum* illud; *cui bono?* Immensis fanè bonis affluere, atque illis non uti vel in aliorum auxilium, vel ad Dei (imò vel suū) gloriam immane delictum est; & quod in virum ingenuum, ac φιλένθεων vix cadat.

Sed vereor, Egregie Domine, ne forsitan hæc molestè feras, & stomachere Philosophorum causa; nec dubito quin hujusce magnæ criminationis opprobrium magni timoris excusatione deprecaturus sis. Tunc, inquires *O quæstor arcanorum!* tunc erga Philosophos tam iniquum te geras, ut eorum inhumanitati asfingas, quod hominum nequitia atque violentia potius imputandum sit? Ad magna semper aspirant Philosophi, & maxima charitatis atque munificentia sua testimonia tum publicè, tum privatim darent, modò id tutò fieri possit; sed quæ fiat? si quid magni molirentur, si quid eximii patrarent, & in Lapidis à se confecti suspicionem venirent, quot illico periculis se ob-

*Mundant
responsum
anticipa-
tum.*

jicerent? Quis credat eum, quem vulgus scit immensam auri copiam penes se habere, vel secum semper gestare margaritas immensa magnitudinis, unquam ab impetu latronum, vel à nefariorum insidiis aut calumniis securum fore? nisi vel Lapidem ipsum confectum liberè dissiparet, vel conficiendi rationem traderet, atque doceret? Hoc autem si fecerit, annon graviter eum peccare in Deum, in Philosophos, in ipsam etiam Rempublicam censeas?

Oportet ut
Hermetici
Philosophi
sint secre-
ti.

Videor mihi tales audire querelas, tamque graves expostulationes à Dominatione Tua redditas, quoniam à multis Hermeticis easdem planè factas lego. Nec finè omni fortè causa. Quippe quia non me latet, quanta illum maneant incommoda, quot ei impendeant infortunia, qui tam patulus est, tamque rimarum plenus, ut undique diffuat, pectus suum cuivis pandat, & grande illud Arcanum sua futilitate in vulgus spargat: ideoque tantum abest ut curam Philosophorum hac in re sanè magnam criminaret, ut eorum potius laudarem prudentiam; qui mirà arte magnâque industriâ providerunt, ne secreta sua materia, quæ ubique est, omnibus innotesceret; ne Lapis iste, quem tanti æstimant Sapientes, in viis ac vicis à vulgi calcibus usquam

usquam prosterneretur ; atque ne ipsorum Diana, quæ casta virgo est, nuda prostitueretur, ita ut unusquisque gregarius ad eam adhinniat ; ipsamque pro sua effrenata libidine protinus infiliat tanquam admissarius. Nihil est istâ occultatione laudabilius, aut quod Secretæ Philosophiæ Proceres magis deceat. Illud interim censeo Philosophis acriter exprobrandum esse, quòd omnis Scientiæ Physicæ lumen objectâ caligine non obfuscare tantùm, sed (quantum in ipsis est) obruere conentur ; & quòd Filios Artis, quos ipsi tanquam procos blandè per scripta sua invitant, magnifque pollicitationibus alliciunt ; duris subinde metaphoris, asperis allegoriis, inurbanis tropis, & horrifonâ nescio quâ locutionum tortuosarum barbarie tractant nequiter ; eosque præ foribus stantes per sua disparata depellunt & abigunt. Hoc autem quid aliud est, quàm Dianâ Vestram Filiis Artis eodem tempore despondere, simul & perpetuæ virginitati damnare, detenta veritate, cum qua tanquam nuptiali dote collocari debet ? Adeò ut non iniqua censeatur hæc nostra querela de Philosophis, qui quicquid aut humanitatis erga studiosos istius Scientiæ, aut charitatis erga deceptos præ se ferunt ; aut quicquid si-

*Sed nova
fraudem
lenti.*

dei

dei pro arte illustranda promittunt, nihil minus intendunt ; quod cum planè fateantur, tunc maximè sunt ingenui.

*Nec mendaces ac
malitiosi.*

Adhæc eo quoque nomine graviter increpandi sunt nonnulli Scriptores Alchemici, quòd videntes atque scientes, ut aiunt, ea quæ falsa sunt, asserant ; & quæ revera existunt, audacter, ne dicam impudenter, refellunt. Nec unquam nos impensius decipiunt atque seducunt, quàm cum se luculenter enarraturos omnia polliceantur. Hæccine Sacræ Philosophiæ subtilitas est ; telam texere quæ cultores irretiat ? hæccine humanitas non modò non monstrare viam, sed errantem potiùs deditâ operâ, & tanquam per mercurialem digitum, seducere ? Mysteria profano vulgo prodere nefas esto : sed veritati contradicere, quò minus in animos hominum illaberetur ; atque purissimæ Naturæ, sive Quintessentiæ, rationem multò magis obscuram reddere quàm Deus ipsam fecit, næ ego factum puto, quod non inter boni Philosophi, nedum probi viri καλοῖσιματα censeri possit.

Neque superstitiosi.

Vehementer equidem doleo Philosophis inuri posse tam infamem notam : sed nescio prorsus an hæc crimina eorum timiditati vel invidiæ potiùs, an superstitioni sint inferenda : superstitionem di-

dixi ? rectè quidem. Nam ista nimia
 Physici vestri Mysterii (quod à vobis
 appellatur Cœleste atque Divinum) ce-
 landi cura ac ceremonia, quid aliud est
 dicenda, quàm superstitio: quæ quidem
 fusa per universam Alchemicorum gen-
 tem oppressit omnium ferè animos, at-
 que eorum imbecillitatem occupavit.
 Quippe quia mentis inopis ac imbecil-
 lis est, eam Scientiam atque Artem, cu-
 jus materia res naturalis est, ac cujus
 omnes operationes (quæ sunt, destilla-
 re, sublimare, attenuare, purum ab im-
 puro separare, purumque coquere, con-
 densare, atque tandem figere) nobis ab
 ipsa Natura quotidie præmonstrari solent,
 eousque divinam censere, ut non ab in-
 tellectu viri sagacis & attenti, sinè mani-
 festa revelatione Dei, comprehendi sci-
 ri que possit.

Fateor autem me dudum atque liben-
 ter transisse in eorum sententiam, qui
 cum putent omnem Naturam, tum præ-
 cipue purissimam ipsius partem (Quint-
 essentiam nempe vestram, quam voca-
 tis *Natura Margaritam*) Dei nutu atque
 providentia regi; atque divinitus cave-
 ri, ne id in hominum nequam atque
 improborum manus incideret, quod
 non tantum humano generi multum
 prodesse, sed & nocere multum potest.

Ali-

*Arcanum
 Hermeti-
 cum sem-
 per erit
 secretum.*

Aliter enim quî fieri potuit, ut res tam communis, tam vilis, atque paratu tam facilis (prout eam esse Hermetici dicunt) & quæ toties à sedulis atque sagacibus viris quæsitâ fuerit, tam rarò hactenus inventa sit.

*Est Dei
donum.*

Certò quidem necesse est, ut illud magisterium, cujus admirandæ virtutes cœli viribus ac influentiis vix cedunt; cujusque divitiæ cunctas ubique terrarum gazas superant, ad se potenter attraheret, non plebeiorum solummodò sed etiam Magnatum Principumque mentes ac desideria; ut minimè dubitandum sit quin multi, nec unius sortis homines, isto dudum potiti fuissent, si id effectum dare vel manuum opera, vel subtilitas ingenii potuisset; vel ingens saltem nummorum pretium: adeò ut unusquisque pedarius facillè currat in eorum opinionem qui pronunciant hoc Elixirium Dei donum esse, ac in illos solummodò conferri solere, quos *aquus amavit Jupiter.*

Quocirca cùm priùs dixerim materiam Lapidis vestri rem naturalem esse, eamque ferè ubique reperiri; facillimèque de natura sua præparari posse, peto jam mihi hanc dari veniam, ut explicarem paulò fusiùs, unde omnem difficultatem operis oriri censeam. Et quid hîc
 agat

agat Divinum numen, quibusque modis influat in rem istam, quam opificis industria confectam dat. Constat herclè multa simul adesse debere tum ad inveniendam materiam Lapidis vestri, tum ad eam parandam; unaque plura necessario postulari, quæ reddant idoneum operatorem: nec pauca accidere posse, quæ ipsa instrumenta & vasa ad hoc opus omninò requisita destruant aut corrumpant. Quamvis etenim rem illam quam sapientes eligunt, omnes in universo concretæ naturæ, imò elementa omnia possideant; ea attamen in intimis eorum visceribus ita latet, ut perpauci sint qui ipsam extricare valeant; utpote quam nullus Philosophus adhuc clarè distinctèque descripsit, aut proliciendi modum planè docuit; multò minùs expressit *Ignem* istum *secretum* quo præparari debet, postquam è centro rerum prolecta fuerit.

Qualem igitur hominem putemus tentæ indagationi parem fore? certè non nisi virum attentum atque sagacem, subtilique ingenio præditum; nummisque ad impensa requisitis abundantem; integrâ atque inviolatâ sanitate vigentem; laborisque summi atque indefessi, frequentiumque vigiliarum satis patientem; non otio, nec computationibus, circum-

*A nullo
adhuc cla-
rè & per-
fectè de-
scriptum.*

*Idoneus
Auditor se-
cretæ Ché-
miae quæ.*

cellionum more, deditum : quem nulla negotia, quàm publica quàm privata, distrahant aut avocent ; nulla infortunia deterreant : cui nec fœtor materiæ nauseam ; nec operis fordes tædium creabit ; cuius etiam nec imperitia materiam corrumpat ; nec incuria (quod fit sæpissimè) vitra diffingat. Sed quoniam innumera ferè momenta, quæ solent accidere, rem omnem perdant ; licèt insignes istæ qualitates ac dotes animi corporisque feliciter in uno eodemque viro concurrerent, parum tamen ipsæ proficerent ; ni simul inveniant indolem natalitia propensione ad hæc studia fortiter inclinatam, quæ laborantis industriam atque animum sustentare valeat, alioqui sæpe labascentem.

Opus Hermeticum multis pernitiosum.

Adhæc advertendum est, præter ea quæ vel impediunt, vel corrumpunt opus, multa non rarò contingere quæ operatorem ipsum destruant : namque legere est non paucos à malignis effluviis, quæ sæpenumero ruptis vitris aut præmaturiùs apertis exhalare solent, non solum visum atque alios sensus, sed & vitam ipsam amisisse. Alios etiam subito conflagratis omnibus (nam sulphur alchemicum pernix est, & impetuosus ignis) incendio periisse. Adeò ut (quod sæpiùs animo fingebam) non ineptè jam pro-

pronuntiare possim, Dianam vestram esse pulcherrimam virginem, quam Summus ille rerum omnium Moderator iussit ab hominum indignorum conspectu removeri, & unà cum suo incantato thesauro custodiendam locari in arce quadam præcelsa atque edita, quam tot rupes & prærupta saxa, atque tam horrendæ speluncæ, plenæ draconibus ignem efflantibus, undequaque circumdant & vallant, ut vix credam *Solares Heroes*, multò minùs *Erraticos* nescio quos Equites eam rapere finè venia custodis, aut arcem ipsam expugnare posse. Non quòd opiner hanc arcem absque Dei mandato nemini tradendam esse, nec à quopiam capi posse, nisi cui Divinum Numen hanc provinciam clarà atque apertâ revelatione delegaverit (quod non pauci Scriptores Hermetici, non secùs ac si ipsi essent afflati necessarium dicunt) sed quia firmiter existimo grande illud Arcanũ Divinæ benevolentiae munus esse, & quod secreta quadam ratione, viisque nobis incognitis, cui maximè voluit, impertire solet; dum vel ejus intellectum lucidiorem, atque sensus acutiores reddendo, vel omnes ejus cogitationes dirigendo, illum in abdita atque retrusa Naturæ conclavia secretò ferat; vel (quod frequentius est) alicujus Adepti benigni-

tatem fuscitando, viæ ducem substituat, qui ipsum peregrinantem in hac vasta Chemiæ solitudine atque errantem, ad templum Sanctæ Sophiæ rectâ perducatur. Ut non verear dicere si Vestra benignitate compos istius artis fiam, me etiam divinâ gratiâ factum esse Philosophum: & licet vestro multum, plus attamen Cœli favori me debitum.

*Non opus
est ut id
tam solici-
tè abscon-
dant Al-
chemista.*

Nec ullam adhuc rationem afferri video, cur ab ira Dei metuant Philosophi, si grande illud mysterium cum uno vel altero, vel pluribus utique communicarent, modò illi (quod suum est) videant, ut probi, seduli, prudentesque viri sint, quos tam immensi doni participes faciunt: de cætero non dubitandum quin Divina Providentia sit cavitura, ne vester Lapis in notitiam indignorum hominum veniat; saltem ne in eorum usum atque emolumentum cedat. Quæ, si placuerit, aut obfuscando laborantis ingenium, vel ejus animum distrahendo, vel sanitatem labefaciendo, vel minuendo curam atque diligentiam; vel patientiam frangendo, vel ipsum interpellando per negotia; vel per infortunia (quæ multipliciter accidunt) opus ipsum perdendo; vanam atque irritam reddat omnem ejus scientiam. Ut minima vel nulla prorsus existat ratio, cur veræ Alchemiæ periti tam fo-

soliciti sint de liberiori communicatio-
ne sui Secreti, anxiiis animis extimescen-
tes ne vel Arti ipsi, vel etiam virtuti at-
que industriæ, vel demum Reipublicæ
magno detrimento fiat. Cùm reverâ
tantum absit ut Philosophi isthæc in-
commoda meritò formidarent, ut om-
nia potius in contrarium cessura cre-
dant: nam tum Chemia, quæ jam con-
temptui habetur, magnam protinùs a-
pud omnes æstimationem ac gloriam si-
bi compararet; Virtus, Industria, ac
Charitas ingens inde subsidium conqui-
reret; nec non ipsa Respublica, quæ se-
cundas partes nostri officii sibi vendi-
cat, maximas ex illa vires ac utilitates
sentiret, hauriretque.

Non latet, ut opinor, Vestram Do-
minationem quàm frequens apud Æ-
gyptios olim fuerit Chrysopœia, & quan-
tum ex ea commodi tum privatim tum
publicè cœperint. Apud quos non tan-
tùm sacerdotes, sed & alii quamplurimi
privatæ fortis homines hanc artem cal-
lebant; ipsaque prorsus ad res suas a-
gendas, familiasque liberè sustentandas
usi sunt; eamque idcirco filiis suis pri-
mogenitis, (si probi atque prudentes
viri fuerint) tanquam lautum patrimo-
nium, atque hæreditatem non facilè di-
ripiendam legabant. Quin & Viri Civi-
les

*Liberè
communi-
cari soles
in Ægypto.*

les atque Policiti pro aris ac focis penatibusque ſuis defendendis; hoſtibusque Reipublicæ depellendis ad hanc Artem velut ad ærarium confugerunt. Adeò ut Romani qui ſuo imperio ab iſta Arte metuebant, omnes eorum libros de Chryſopœia ſcriptos conquiſiverint, & undiquaque collectos, jubente *Diocletiano*, combuſſerint; ne deinceps ex illa Arte divitias accumularent; atque ea conſiſi res novas in Romanos iterum molirentur.

*Et alijs
Regioni-
bus.*

Verùm non in *Ægypto* duntaxat, ubi multas ætates floruit Alchemia, ſed apud alias etiam Nationes, multi paſſim fuerunt, qui occultam hanc Scientiam tum ad proprias ſuas utilitates, tum ad publicas utique promovendas adhibebant. Eamque ſub ſilentii ſigillo licèt acceptam, unus alteri quaſi ſucceſſori ſuo dabat, haud ſecùs ac cursores olim in Lampadephoriis tedam ardentem, quam feſſi geſtabant, inſequenti tradere ſolent. Quod quidem non tantùm humaniter ab illis & ingenuè, ſed & juſtè factum eſt.

*Eius occultatio
nimia vel
fraudulenta deſ-
criptio pec-
cat in
Deum.*

Nam ſi non reddere clàm depositum magnæ ſit injuſtitia, quantæ, precor, inhumanitatis erit, ſi Philoſophi præclaram hanc Artem, omnium utiliſſimam, & ſibi commiſſam non reſtituerent; at ipſam potiùs ob ſummam invidiam vel

ma-

malitiam secum interire, atque sepulchro tradi mallent: Quam si cum aliis candidè communicarent, eam ipsam Deo πάντων δότης ἑαῶν piè grateque restituerent. Rem sanè pessimè secum reputarent Adepti, si istam Quintessentiam, quam nacti sunt (sive illam à Magistro gratis acceperunt, sive per diligentem lectionem, profundamque meditationem, sive per variam periclitationem, & experientiam consecuti sunt) non tanquam *Dei donum* suspicerent; neque crederent tantum sibi lumen cœlitus immissum fuisse, non ut (sicut lucerna sub modio posita) contegeretur, sed ut aliis affulgeret, humanis necessitatibus inserviret; eoque latius Excelsi Numinis honorem diffunderet ac celebraret; atque ea ratione, qua solùm possunt, Deo donum redderent. Quocirca ferè adducor ut statuam vehemens illud Elixirii celandi studium, quo flagrant Adepti, nefas ac impietatem esse; eò certè nequius, eoque magis expers omnis humanitatis esse constat, quòd illos irretire solet, ac in ruinam dare, quos ipsi priùs blandis invitationibus, piissimisque promissis allexerant. Nam quorsum tendant dictæ laudes, quibus Adepti passim Chemiæ præcellentiam tam splendidè tamque magnificè prædicant?

*In Chemiæ sua
diosis.*

Quorsum orationes istæ paræneticæ, quæ tot Rhetoricæ flosculis, totque Dialecticæ sertis fores ac limen istius Artis adornant? Quorsum denique compta illa poëmata, quæ tanquam *Sirenes* ad littus vestri *Oceani* (sive humiditatis vestræ secretæ) sedent ac cantant, quàm ut studiosorum mentes & affectus attrahant atque pelliciant? Eosque ad servitia Chemicæ vestræ Regiæ (nam ubi residet fulgentissimus ille Rex vester Alchemicus, id non ineptè dicitur Regia) promptè parateque subeunda persuadeant? At interim quò spectant ista ænigmata quæ atrium istius Regiæ tam obscurum reddunt? Quò dubius iste sermonis ambitus & inversio? Quò disparata frequentia, dictionesque (prout loquuntur Dialectici) contradictoriæ, quæ velut quidam labyrinthus, vario atque diverso locutionum flexu reflexuque sensus nostros involvunt, nosque tantùm quantum processeramus, iterum revocant? Quò, inquam, spectant isthæc omnia? Quò collineant? Nisi ut conclavis aditum omninò præcludant? Atque illis, quorum animos inflaverant magna spe, turpiter illudant? Hinc certè fit ut Ars ipsa censeatur mera fabula, vel commentitia Chymæra; atque omnes de illa conscripti libri à doctis pari-

*In ipsam
Chymiam.*

riter
ces e
stant
nes a
lectan
temp
melt
Eoqu
rum
moni
nes
guant
cique
spend
quis v
potui
conat
venter
Lapide
Tantal
degusta
metica
mus, c
um ina
Sed
hac Ar
contur
fortunia
qua pro
vi, anu
Excele

riter indoctisq[ue] repudientur, ac si *Illi-*
ces essent aut *Copæ*, quæ præ foribus
stantes credulos & inexercitados homi-
nes attrahunt, ac blandimentis suis al-
lectant; & post ingentes sumptus
temporis atque nummorum, penuriæ,
mœstitiæ, atque ludibrio relinquunt.
Eoque demùm res rediit, ut Alchemista-
rum vanitas & errores omnium ferè ser-
monibus vapulent: hos rudiores homi-
nes fugillant; docti atque politi redar-
guunt; horum miserentur amici; comi-
cique eos irrident, & adunco naso su-
spendunt. Nec immeritò sanè: nam
quis unquam poëta fingendo exprimere
potuit Syssiphum tanto atque tam vano
conatu saxum semper relabens provol-
ventem, quanto Alchemiæ studiosos in
Lapidem suum abuti constat? Quisve
Tantalum describat ita pomis nunquam
degustandis illusum, ac deditum Her-
meticæ Philosophiæ deceptum vide-
mus, qui aurea ista mala Hesperidum
tam inani desiderio prensat atque captat.

Sed quantacunque sit obscuritas in
hac Arte, quamque invidiosa censeatur;
quotcunque etiam fuerint errores ac in-
fortunia studentium, nihilominus ex iis
quæ propriis experimentis ipse observa-
vi, atque ob ea præcipuè quæ vidi per
Excellentiam Vestram aliquoties acta,

B

ne-

Unde
maxima
Chemia
infamia

Cotteng
Leop. in
Uho Nec
p. 3
legg.

Vere
Chemie
encomium.

aliqua

Scriptor
perit se à
Philoso-
phis execu-
tatum ha-
beri.

necesse est ut arbitrer hanc Artem reli-
quas omnes longè post se relinquere:
Quæ quidem si potis sit istas res admi-
randas efficere, quas inter ejus vires ac-
facta sæpiùs recensuisti (de quibus uti-
que per Te non licet mihi dubitare) tan-
ta sanè dicenda erit ejus dignitas ac cel-
situdo, ut si mihi *Lingua centum oraque*
centum fuerint, & cuivis linguæ Siren
aliqua infederit; aut in unumquodque
os (quod de Platone dum parvulus es-
set, dictum fuit) apes suum mel depo-
nerent, haud attamen aliquid excellentiâ
Chemie dignum proferre, vel ejus vires
sat eleganter & elatè commemorare va-
lerem. In cujus utique laudibus enar-
randis optimi Oratores balbutient; &
ipsa Rhetorica suam infantiam prodet.

Quocirca ne credas, obsecro, Vir
Optime, me jam vellicasse Artem ipsam,
sed illos omninò qui pessimè de ea me-
ruerunt scriptis suis; qui sive eam insci-
tè tractaverint (ut quamplurimi) sive
tectè atque invidiose, (ut ferè omnes)
eodem recidit; quoniam ab omnibus
æquè Scriptoribus insignes errores im-
bibunt, atque magna detrimenta capiunt
illi, qui huic Arti se addicunt, nisi priùs
à peritis optimè moniti atque instructi
fuerint. Nec uti spero, per illud quod-
cunque sit, quod paulò acriùs in Scri-
pto-

ptores Alchemicos haftenus à me dictum sit, de summa veneratione quâ prosequor Adeptæ Philosophiæ Magistros, quidpiam hodie detractum censeas. Quorum quidem scientiam, sapientiam, prudentiam atque pietatem maximè laudo, suspicio, colo. Sed si *Chinenses* (ut fertur) ipsorum Deorum, quos colunt, in sola flagris cædant, quoties aliquid male gestum fuerit; quidnî ego Philosophos etiam quos veneror eximiè, leviter increparem, si quid egerint quod tam Divinæ Scientiæ Magistros haudquam deceat.

Sed quod ad Scriptores hujus Artis atque Doctores attinet, ego revera iudico frugi hominis atque prudentis esse, vel nullos ex eo genere libros, aut certè perpauca emere. Quia multi libri, si boni sint, atque rem eandem tractent, tempus; si mali, lectorem perdunt. Ut nequeam dubitare, quin mihi libros Hermeticos empturo simile consilium daturus sis, quale olim *Varro* prudenti patrifamiliâs, aut cuivis nundinas ituro dabat, ut emeret, non quod opus est, sed quod necesse. Necessary quidem sunt tantum pauci, qui rectam viam monstrant; unus autem nimius est, si decipit atque seducit. Nostra igitur magni intererit uti venatorum pruden-

id. (græc.)
Sen. in p.
legendi
vel emendi.

tiâ, qui priusquàm eant venatum, certò scire volunt, in quibus agris pascuisve Lepus straverit suum cubile, ne secùs faciendo frustrà (quod sæpe fit) multa camporum æquora transcurrant atque perequitent; multas etiam fossas ac sepimenta transiliant, magnasque procellas & tempestates sustineant, atque tandem lassî & sudore squalidi, ne caudâ quidem Leporis visâ, multò minùs abscissâ, redeant.

Quòd si non doceant libri quid vester *Mercurius* sit, quem *Leporem* vocatis, & ubi lateat, quid aliud agunt suis encomiis quàm ut nos ad *anserinam* quandam *venationem*, quâ dicimus anglicè *a Wildegoos-chase* tanquam inflatâ buccinâ provocent. Si quos videas aliquando vel in arenas Tagi vel Pactoli, (qui fluvius est *Chrysorrhœas*) inquirere, easque diligenter exagitare, ac sursum atque deorsum vertere, ut auri micas hîc illîc sparsas colligant; eos certè nec homines stolidos nec imprudentes omninò putes. Sed in luto Sequanæ, Nili, Thamasis, atque aliorum multorum fluviorum, quibus auri nihil inest, volutari, & in ipsis hebeti rostro scrutari aurum, certè id est quod *suam* magis deceat, quàm *Minervam*; & *fimarium* potius quàm *Philosophum*.

Hoc

Hoc ipsum tamen vereor ne multi faciant, qui quicquid est uspiam scripti de Quintessentia vestra temerè conquirunt, diu noctuque volvunt atque pervolvunt, ut ita veritatem, quam nec visam sciunt, actutùm videant: multò paratiores ad Authorum falsas opiniones ac fraudes imbibendas, quàm sciendas; cum penitùs ignorent, quis multi sit æstimandus, nisi quem magno emunt. Simili, ni fallor, ratione paucis abhinc mensibus usi sunt duo Barones Philosophi, qui manuscriptum quoddam valde cariosum ac situ horridum (& quod olim Vestra Excellentia, si benè memini, fallax ac fraudulentum vocavit) tantò mercati sunt, ut, qui pretium enumerari audiebant, fundum venire crederent. Adeò imprudentes sunt, ne dicam, fatui, qui in libris Alchemistarum vel comparandis, aurum vel perlegendis operam disperdunt, antequam didicissent ab expertis quosnam certò pro veris atque probatis habeant. Infinitus est eorum numerus ferè qui de Physico Lapide scripserunt, quorum multi ne umbram quidem ejus viderunt unquam, & an *albus aterve sit* planè nesciunt. De quibus *Riplæus* Philosophus *Anglus* vernaculè sic ludit.

Quos magno emere maxima plerumque stultitia est.

*Many man speaketh vwith vvondreng
Of Robin Hode and of his Bow
Which never shot therein I trou.*

Alii verò quamplurimi Lapidis istius secreta noverunt optimè ; atque ea verè literis mandarunt ; at tam parcè , tamque invidiosè , ut commentationibus suis haud meliùs quàm *Phytagoras* silentio suo , nos instruant.

*De vero
scriptore
Philoso-
phus solus
dijudicare
potest.*

Usque adeò ut , qui Chemiæ navat operam , mihi videatur inter Scyllam atque Charybdim jactari dubius atque suspensus , an ab istorum ignorantia , an ab horum versutia atque obscuritate jacturam faciet ; à qua tamen haud immeritò metuat , ne utrinque veniat , nisi præstò fuerit peritus aliquis nauclerus , qui tam difficilem cursum dirigat ; qui veros scriptores illustrare , falsos autem repudiare sciens possit. Nam de perito Artifice , nisi peritus ipse fuerit , nemo dijudicet , ille autem facillimè : Sic quænam sit effigies à *Raphaëlis* aut *Titiani* penicillo concinnata , boni pictores statim vident : & in eo genere exercitati primo inflatu tibicinis *Antispam* esse aiunt aut *Andromacham*. Eodemque planè modo candidos atque veros scriptores de Chrysopœia primo aspectu sciat Adeptus , qui verum atque falsum
solus

solus internoscat. Cùm verò sponte ac de industria lateant illi, quos experientia felicitas Adeptos fecit, quò me ver- tam ? quos implorem ? ad quem supplex accedam, nisi ad Excellentissimum Mundanum, expertissimum atque amicissimum virum ? ut suo nimirum consilio, tum ab imperitia sophistarum, tanquam à Capharea rupe ; tum à Sapientum multitudine, tanquam ab ærumnoso fallo me liberet: hoc unice & obnixè rogans, ut paucos è probatissimis ac candidissimis Authoribus feligat, quos ab ipso commendatissimos habeam ; ne forsan aliter coëmenda repudiarem, atque dediscenda discerem.

Lullium sanè doctum virum atque expertissimum Alchemistam (quem eo nomine mihi olim vestrae laudes fusissimè commendabant) in manus meas tandem accepi, sed ipsum intellectu deprehendere nequaquam potui : legi tamen atque relegi ; sed iterum atque iterum abjeci, veritus herclè, ne, si diutiùs in ejus libris inerrans vagarem, cerebrum meum in Philosophorum Lapidem impingerem: adeò difficilis est atque caliginosus ille scriptor: cujus auditor, opus habet Oedipo ; ejusque lector, Aristarcho. Nam libris ejus omnibus ferè per- densas offundit tenebras non solum ma-
gna

*Scriptoris
judicium
de Lullio.*

gna sensus ac intentionis obscuritas, sed & dictionum barbaries. Licet hoc ultimum facile credam non ipsi Authori, sed vel malè feriatis amanuensibus, aut imperitis interpretibus ascribendum esse.

De Ri-
pleo.

Riplæus autem noster, etiamsi paulò dilucidius scripserit, obscure tamen; & non secus ac piscis iste, quem *sepia* vocant, suo se abscondit atramento.

De Phila-
letha.

Arbitror autem neminem huc usque subtilius atque versutius imposuisse lectori suo quàm celeberrimus & expertissimus ille præsentis seculi Philosophus Anglicus, qui *Philalethis* nomen induit; ille enim cum Riplæi atque Raimundi Discipulus fuerit, atque eandem quam illi materiam (nempe duo extrema & utrumque conjungens medium) ad suum opus adhibuerit, res attamen ficas atque fictitias in scenam induxit; quas ita personas suas agere docuit, atque omnia tam exactè quadrare fecit, ut si quis ἀμυντός intraret theatrum istius libri, non fabulam sibi dari, sed historiam crederet: tam callidè & occultè se insinuant omnia. Nihilominus haud parum debemus ingenuo candori subtilis istius Adepti, quòd palam fatetur scripta sua, quæ planissima videntur omnium obscurissima esse; atque citiùs incautos homines in errorem ducere, quàm

quàm alia quæ extant omnia : Sed an gratiæ referendæ sint illius humanitati, summæve misericordiæ, quâ occurrit errantibus Alchemistis ; eosque per vastam Chemiæ solitudinem rectâ ad Sanctæ Sophiæ arcem ducere se promittit, ex ipsa via, quam monstravit, facillè dijudicandum. En ejus apertam, brevem, atque rectam semitam! *accipe id quod nondum est perfectum, sed quod tendit ad perfectionem, & fac ex eo rem nobilissimam perfectissimamque.* Quo nihil unquam dilucidius esse dictum seriò affirmat, nec apertius à quopiam dici posse ob metum *anathematis*. Ex hoc velutipede sciamus, quantum à Philosophis, & quàm Herculeum ad studia nostra promovenda sit expectandum auxilium.

Nec plus lucis afferunt ad rem illustrandam cæteri Scriptores Alchemici. *Es de aliis.* Qui quidem omnes ferè per suos tropos, metaphoras, allegorias, ænigmata, dictionesque barbaras atque fictitias, horrenda caligine libros suos involverunt : ea enim tanta est, ut nulla intellectûs acies ipsos penetret. Cimmeriis certè, quibus aspectum solis, loci, quem incolunt, situs ademit, ignes tamen adsunt, quo illis uti lumine semper licet. Hi verò Scriptores tantas libris suis confuderunt tenebras, ut ne scintillam quidem

dem ullam nobis ad intelligendum reli-
quisse videantur; eodemque planè mo-
do lectoribus suis illudere, quo solent
venatoribus istæ bestiae quas Indi---vo-
cant, quibus iste mos ac dolus est, im-
manem quandam pulveris quasi nubem
pedibus suis excitare, ut persequentium
oculos occæcare, eoque tutiùs aufugere
possint. Reverà cum cunctis istius sectæ
Philosophis ita comparatum est, ut,
quò manifestiùs exposuisse Magisterii
fui confectiorem putantur, eò graviùs
suæ Doctrinæ filios ludant atque deci-
piant.

*Scriptorum
Alchemi-
corum Li-
bri quo-
modo le-
gendi.*

Hæc autem cùm ita se habeant, a-
mabo te, quid faciam? nullosne legam?
imò, inquires, quamplurimos: & videor
mihi jam nunc audire tale responsum à
Te redditum. *Secretiorem nempe Philoso-
phiam non tam legendam esse, quàm ex-
piscandam; quia Philosophi non scribunt
illis, qui Chemicos libros, ut canes aquam
Nili, lambunt tantùm & recedunt; aut
qui transcurrunt leviter, tanquam desul-
torii; sed illis omninò, qui singula ver-
borum momenta perscutiliùs examinare,
atque omnes ambitus orationis circuitusque
perpendere solent: qui librum libro, locum
loco conferunt; iterum atque iterum cuncta
relegentes; ita ut postmodum clariùs adver-
tant; quod pridie non observaverant, in-
telle-*

tellegerantve. Nam scripta Sapientum, non secus ac ubera lac præbent eò copiosius, quò frequentius suguntur. Adhuc illud apprimè notandum esse Philosophorum verba (quamvis ea plana videantur atque familiaria) quoties illi secretam suam materiam tangunt, vel rationem magisterii sui consiciendi quoquo modo tradunt, esse valde ambigua atque fallacissima; atque idcirco tunc curiosius observanda; & non populari trutinâ (quod semper fit ab imperitis) sed Aurificum, scilicet Alchemistarum, staterâ ponderanda esse.

Libenter agnosco, Vir honorificæ præfatione semper appellande, Philosophorum verba, quæ ad rem secretam pertinent, aut eam quacunque notant, esse perobscura atque larvata; & intus habere quid diversum ab eo quod præ se ferunt. Quod sanè studiosis id incommodi ac difficultatis affert, ut viâ quadam discendi perversâ atque præposterâ, prius mentes eorum scire oporteat, quàm verba intelligere. Quid verò istis *Ænigmatistinu* *bivagis* (ignoscas, quæso, verbo fictitio quidem, sed accommodato) in mente fuerit, paucissimi adhuc sunt, qui vel legendo scire, vel augurari conjecturâ suâ possunt. Hi tamen, (acuto ac subdolo prout sunt

*Eorum
narratio-
nes similes
vitris ob-
sidianis.*

sunt ingenio) dum tractant materiam modumve Quintessentiæ suæ parandæ, sic cum veris fictitia, cum simplicibus conjuncta contexunt; cum dilucidis obscura; & cum congruentibus incommoda tanta arte commiscent; corpora cum spiritibus, atque liquida cum fictis eo ingenio confundunt; imò tum nomina, tum res ipsas tam vafre commutant; nec non operandi modum at-

Quamquam
vis sine
per obscu-
ra, suas
cuique re-
presentans
conceptiones.

que ordinem tam præposterè tamque perversè transferunt; affirmant tam calidè, atque tam versutè negant; ut non desint multi qui tales dolos malos, tantas insidias atque fallacias, & tam occultas machinas atque tenticulas haud sentiunt, at vel ex ipsis hisce disparatis, hisque contortis atque flexiloquis vocibus aptas & cohærentes, ut credunt, notiones (singuli fortè singulas) excudunt; ipsissimamque veri speciem sibi fingunt. Horum enim mentes sunt adeò lascivæ atque revera πανφιλαί, ut obvias quasque rerum formas, inprimis eas, quæ anteceptis suis opinionibus arident, arctiùs amplecti, imò deperire soleant. Ut mihi benè liceat Philosophorum libros assimilare vitris obsidianis, quæ quamvis aterrima fuerint, suam tamen cuique imaginem inspicienti reddunt.

Hæc

Hæc dum commentor non possum non misereri eorum præproperæ sagacitatis, qui falsis vestigiis odorantes diu ac seriò venantur non (utî putant) leporem, sed vulpem aut Simiam; & (non secùs ac Ixion in fabulis) nubem pro Junone complectuntur. Nec possum non Chemiæ causa vehementer irasci, incendi, angi, quoniam Ars illa tum ob maximam Adeptorum invidiam, tum præ summa studentium pravitate, vel ignorantia, vel infortuniis tam malè audit, ut ipsam, etiamsi præ cæteris æstimandam, colendam, multisque nominibus honorandam, in conviviiis rodant; in plateis vellicent; ubique carpant: cur autem hoc, & à quibus fiat quæso ut audias.

*Cur malè
audiat
Chemiæ.*

Multi homines profectò sunt tam flexilis ingenii, fideique tam prostitutæ lenociniis Alchemicis, ut quicquid affirmativè de Chrysopœia à quopiam scriptore traditum sit, actutum credant; & temerè sinè ulla institutione physica ad grande opus se accingant; splendido furorum apparatu superbiant; multa utensilia, magnumque (si *Vulcano* placeat) operatorem conducant; nec non argenti mirâ arte parati, aurique obryzi copiam simul, & inanem spem maximo emant; qui cùm se decipi, falli, capi

*Ob Curio-
forum
quorum-
dam cre-
dulitatem.*

videant, ne semet inscitiae vel temeritatis incusent, quod fidem vel magniloquo Sophistae, vel nugivendolo cuidam scripto nimiam dederint, in Chemiam furiunt, & debacchantur; eamque maledictis impetunt.

Ob Docto-
rum quo-
rundam
increduli-
tatem, su-
perbiam
atque de-
sidiam.

Alii porrò, quorum duræ membranæ nondum emollitæ sunt *unguento* (si cum Riplæo loquar) *Alchemico*, cerebra habent tam rigida, tamque obstinatos animos, atque vana scientiæ opinione quasi vento sufflatos, ut ad Chemiam nullo modo flecti vel applicari possint. Qui quidem fortè magni fuissent Philosophi ni se jamdudum maximos existimassent: magis docti, si calluissent artem quam profitentur; & magis ingenui, si non damnassent artem quam penitus ignorant. Hi sanè non modò omnem Arti aurificæ fidem abrogant, sed & in Chemiam universam perverse clamitant ac latrant, haud secùs ac *canes* adversus *lunam*, non aliâ de causa, quàm quòd ipsis *umbras* suas ostendit, *suam* scilicet *ignorantiam*. At sciant isti *Sapientipotentes* (ut utar Enniano verbo) Jovem ipsum non potuisse Minervam, rerum nempe scientiam, è cerebro suo excludere, donec ei Vulcanus opem tulisset. Nec illi profectò, nisi *Chemicum ignem* (qui priscæ Philosophiæ mystagogis erat

Vul-

Vulcanus) in auxilium vocent, unquam rectè de constitutione rerum concipient, aut quid eximii producent.

Adhæc existit aliud hominum genus, indoctum omnino, ac de sæce plebis; qui suis superlatis verbis ac laudibus *Arti Chemicæ* multò maiorem infamiae notam inurunt, quàm quibus alii petulanter in eam volitant ac invehuntur. Hi prorsus ut habeant unde victitent, & populi famam atque benevolentiam sibi concilient, in *Chemiā* se inferunt, imò intrudunt; atque non aliter ac si somniasent in *bicipite colle Philosophorum* (nam Philosophi quoque suum habent collem bicipitem,) magni *Chemistæ* repente fiunt. Est avis quædam *Taurus* dicta, quæ quamvis perpusilla sit, tam gravem sonum edit, ut *bovis mugitum* simulet: non absimiles mihi videntur hi *monogrammi Chemistæ*, qui quamquam ne micam quidem habeant *Scientiæ* vel *Artis*, nihil tamen præter *Essentias* & *Elixiria*, atque sua miracula *Chemica* prædicant; imò etiam ob ipsum *Aurum* potabile sese venditant. Cum tamen ipsi in cauponula nescio qua triobolari, in qua creditur, *zythum* bibunt; & (ut ait *Ennius* acutè) quibus *divitias* pollicentur, ab iis *drachmam* ipsi petunt. Horum sanè vultus discolores, anhel-

Ob Indoc-
torum
jactan-
tiam &
inanem
ostentati-
nem.

MS. 84.

tus foetidos, inquinatas manus, oculos partim lippos, partim erutos, crumenas exinanitas, atque vestes demum laceras & pannosas dum populares atque vicini frequenter vident, promissorum verò fidem violatam esse semper observant, non mirum est si eos opprobriis insectentur, Artemque ipsam convitiis onerent.

Hinc, hinc omnes istæ aculeatæ jocationes & acerbissimæ contumeliæ, quibus indies ac ubique ferè pungitur atque stimulatur Chemia. Sed ut dicam quod sentio, quantacunque sit ea labes, quæ ex hisce probris Artis istius dignitati aspergitur, tota sanè Scriptoribus, qui Alchemiæ secreta tractarunt, tanquam primis authoribus est referenda. Illi enim quia confectionem Lapidis Physi- ci perfacilem esse statuunt, & in ea docenda fucatam nescio quam benè notorum atque clarorum verborum speciem prætendunt; & per vanam candoris atque benevolentiae professionem in animos imperitorum penitus influunt, multos passim doctos simul & indoctos homines ad Chemiæ labores & impendia pelliciunt; eosque in immensos errores inducunt; qui cum se deceptos esse videant, inimicissimi tandem fiunt.

Adeò ut magni interesset Alchemiæ si Philosophi nihil omninò scripsissent,
at

Ex ab Ad-
eptorum
subdolum
professionem.

at gra
do qu
perspi
selecti
ita na
egesta
rantia
torum
xisset
cretis
Hoc
ab or
posiba
vera S
Alcher
confu
pravis
aliqui
Scienti
dant,
corruat
Ex o
nissime
gacior
mente
ratione
bores in
gaveras
eam per
mque
fuera.

at grande illud Arcanum (cui obscurando quisque pro virili studuit) verè atque perspicuè, non calamo, sed ore tantum selectis quibusdam viris exposuissent: ita namque Diva Chemia neque peregrinitatem, neque turpitudinem vel ignorantiam, vel errores atque fallacias cultorum suorum maculas infamiæ contraxisset; neque Philosophi de se, vel de secretis suis unquam meritò timuissent. Hoc autem à prudentioribus Adeptis ab omni antiquitate factitatum est; & posthac, uti spero, frequentiùs fiet. Ut veræ Scientiæ cultores (libris omnibus Alchemicis à blattis aut carie tandem consumptis) haud diutiùs à vafriis aut pravis hisce ductoribus acti deerrent; aliqui tamen extent deinceps, qui Scientiam hanc tanquam lampada tradant, ne post unam ætatem omninò corruat.

Ex ore quidem tuo didici, Vir Insignissime, Teipsum, (quo certè neque sagaciorum virum, nec acutiori unquam mente præditum novi) Quintessentiæ rationem, quam multos annos & per labores immensos ac ferè perpetuos indagaveras, haud attingere potuisse, donec eam per favorem nobilissimi benignissimique cujusdam Magistri consecutus fueras. Quod ipsum quoque Lullio, vi-

*Meliùs
estimatio-
ni Che-
miæ con-
sultur per
traditio-
nem quàm
per scrip-
turam.*

*Ne mille-
simis Ad-
eptorum
talibus evasiss
sola medi-
tatione
atque ex-
perientiâ.*

ro subtilissimi ingenii, multisque aliis
 majorum gentium Alchemistis evenisse
 literis atque memoriae proditum est: ut
 parum absit, quin credam ne millesi-
 mum quidem Philosophorum Adepto-
 rum fuisse, qui illam propriis studiis, aut
 diuturna meditatione, vel longo rerum
 usu atque experientia sua pervestigaverit.

Quorsum igitur omnis nostra indus-
 tria? unde nobis affulgeat spes ulla? di-
 cam sanè paucis. Memini me legisse de
 veteri quodam *Romano* qui quamvis im-
 bellis erat, ac enervatus homuncio, ca-
 put suum nihilominus superbè attollere;
 lacertos suos vibrare; palestricè spatari;
 ac cuivis certamini parem se venditare
 solebat, non aliam ob fidem, quàm quòd
 multos servos, strenuos atque robustos
 athletas, domi alerèt. Quòd si vicariæ
 vires ita transferri possint, & servorum
 robur valeat in suum nanum ac imbecil-
 lem Dominum tantos animos inflare;
 quidni ego, qui tam benignum habeo
 tamque potentem Patronum, magna
 quoque spirarem, atque fidenter spera-
 rem. Non exiguæ quidem facultates
 instillari mihi videntur, nec inanis fidu-
 cia creari per summam tuam benevolen-
 tiam, fidamque promissionem: qua cum
 niti atque magnopere confidere possim,
 non leve mihi futurum est incitamentum,
 ut

*Peritus
 Præceptor
 est neces-
 sarius.*

ut aliquando forsan instituam longum, difficile, atque ignotum illud iter, quod ducit ad Hesperidas. Sed prius exorandus es, ut mihi non modò monstres oram in quam tendere debeo (prout solet mercurialis index in quadriviis) sed etiam, ut, si quæ sint in ista regione diverticula vel avia, quæ seducant viatorem Philosophicum, vel compita, quæ distrahant, ipse quasi præviis ostendas.

Hic igitur, ut ad id, quod hujus Epistolæ mens est ac desiderium, jam tandem deveniam, obsecro te, Clarissime Vir, ut mihi hanc des veniam non modò ut proponam quæstiones aliquot, quarum solutio ad operis Hermetici cognitionem faciat, sed insuper, ut conceptam jam diu de Materia Physica sententiam meam proferam ; atque totius operis ideam, quam animo meo impressit multa lectio, in hac charta tanquam in pictoria quadam tabula, qua possim, molliùs atque minutiùs adumbrem. Eo nimirum consilio ut, Vestrum penicillum quicquid est alienum & dissimile deleat ; & quod rude ac impositum est, tactu delicatiori venustum reddat. Atque ita partim tuis elucidationibus, ac partim lituris, tanquam luminis & umbrarum temperatione, talem in mente mea concinnes imaginem, quæ *pulchram vestram*

Dianam planè perfectèque referat. Hoc est, id obnixè peto, ut non modò conceptionum mearum castigatione, sed & explicatione Naturæ præstes, ut eorum omnium quæ sub nomine *Diana vestra* lateant, (sive sit *Luna vestra*, sive *Mercurius*, sive *vestra Aqua Vita*, vel *Quintessentia*) cognitionem habeam.

Recurritur
ad origi-
nem rerum
omnium
ut sciatur
Mercurii
generalis
natura.

Vereor autem ne quam citrissimè satisfieris fastidio rationum mearum, quæ retrò recurrentes ab ipsa rerum omnium origine fundamenta Sapientiæ Hermeticæ, communem scilicet ac universam Sulphuris atque Mercurii naturam, diffusamque potestatem deducunt. Hoc tamen apprimè factum necessarium duxi, atque nunc effectum dare ad hunc modum conor.

Mundi
materia
prima
Quid?

Deus Universi materiam ex nihilo repente fecit. Hanc autem materiam non solum Hebræi, Phœnices, Ægyptiique, sed etiam Græci vetustissimi vocabant *Aguas*: Eoque nomine imensam particularum omnigenarum atque laxarum congeriem notabant, prout alibi fusiùs & explicatiùs à me dictum est. Stupenda sanè fuit ea minutiarum moles, at valde confusa, nec non ad instar limi stagnantis imota, donec eam maximus Universi conditor ac sator Deus spiritu suo movit; hoc est moveri atque penitus agitari iussit.

Tunc

Tunc primum Natura spirare cœpit, atque se erigere. Quippe quia per istam motionem vis ea, quam *Naturam* vocamus, universæ materiæ fuit donata atque insita. Nec aliquid majus intelligi per Naturæ vocabulum rectè potest; quandoquidem motus iste, (quem ἡ ἰσ ῶ ς impressit creatæ materiæ) prout hodie cunctas res naturales (donec impleant * fatalem suam sortem) conservat, omnesque generationes in mundo continuat, ita ipsas efficere principio poterat: at eâ tamen astrictâ præfinitâque ratione, quæ deinceps explicatiùs enarratur. Certè quidem licèt hæc commota materia nesciat quid agat, tam variis attamen atque tam mirandis modis omnia disponit ac ordinat; tantaque ratione (leges ipsi à Divina Sapiencia impositas observans) res Universi gerit, ut cuncta scire, cuncta intelligere videatur. Ita nihilominùs, ut quicquid unquam à motu fieri putemus, ab ipso Deo factum fuisse credendum sit.

*Natura
quid?*

Hæc ita præfatus ne viderer admiranda Creationis opificia cæco motui referre, spero mihi veniam hanc datam fore, ut pauca modestè supponam, quæ neque temerè nec ineptè supponi possent.

Primò, per magnam istam Materiæ
pri-

*Materia
primigenia
motus cir-
cularis.*

primigeniæ commotionem cunctas ejus-
ce particulas, haud solum variè inter se,
& circa suum cujusque centrum; sed &
unà per gyrum circuitumque latas fuis-
se. Quæ quidem opinio non modò
cum sententiâ vetustissimorum Philoso-
phorum congruens est, sed & rectæ ra-
tioni consentanea, quoniam ab initio
talem motum subivit universus orbis, &
huc usque servat.

*Particula-
rum subtili-
ssimarum
sive sphe-
ricarum
separatio.*

Secundò, per circularem hanc totius
Abyssi motionem subtilissimas illicò par-
ticulas à crassioribus ipsius ramentis se-
gregatas fuisse. Ea etenim à primo
Motore sancita lex est, ut quicquid in
gyrum vertitur, centrum sui motûs,
quantum in ipso est, relinquat; idque
promptissimè, quod est subtilissimum.

*Unde Lux
orta, &
Ignis Ele-
mentaris.*

Tertiò, subtiles istas actuosasque par-
ticulas, quàm primùm separatae fuerint,
& sui quasi juris factæ, celeriori vegetio-
rique motione concitatas fuisse, atque
eam protinùs actionem præstitisse, quam
lucem dicimus, ea appellatione designan-
tes vividum atque pernitem illum im-
pulsus, quem subtilissimæ particulae ju-
giter influentes in nervos opticos fa-
ciunt, quarum icu sic informantur ocu-
li, ut lucentis simul & illuminati species
animæ transmittant. Porro minutulas
ac agiles hasce particulas (quas Totius
cir-

circuitione primùm segregatas fuisse
conjeci, quasque sphæricas esse censeo)
prout *lucis*, ita *ignis elementaris* quoque
materiam fuisse, & imensum hunc cœ-
lum, quod nuncupatur *Empyræum*, con-
didisse.

Quartò, continuata gyratione mate-
riæ chaoticæ, (nam id ipsum fuit, quod
Græcè *Χαος* dicitur) non potuisse non
infinitum aliarum minutiarum mole at-
que figura diversarum numerum à seg-
niori materia scerni; earumque maxi-
mam partem *longulas* esse, easque (prop-
terea quòd unaquæque circa proprium
centrum movetur) magnum spatium oc-
cupare; atque idcirco tenue ac rarum
illud cœlum, quod *aëream sydereamque*
regionem comprehendit, constituisse; &
id ipsum à doctis Interpretibus historiæ
Mosaicæ, verè sciteque dici *Expansum*.

Quintò, reliqua deinde corpuscula,
quæ grandiora fuerunt, & ad concre-
scendum procliviora, quàm citò pro le-
ge motûs istius circularis (maximè cum
longularum particularum vis elastica des-
censum juvaret) versus centrum Mui-
di devoluta fuisse. Nam quia crassa
fuerunt, & irregulares, incurvas ramo-
sasve figuras habuerunt, facile post va-
rias obviam itiones concursionesque, si-

*Longula-
rum sepa-
ratio.*

*Unde Ex-
pansum si-
ve Aer.*

*Crassio-
rum par-
ticularum
concentra-
tio unde
Terra.*

&

& conjunctis lateribus aptis atque parilibus, illicò concredebant. Ad istam verò compagem conficiendam non aliud gypsum cæmentumve requirebatur, quàm ut similes superficiunculæ similibus, planæ scilicet planis accederent, & se totas omninò tangerent; vel ut suis inter se ramis hamisve præpeditæ quiescerent.

Sextò, dum congregiebantur, atque in mutuos amplexus ruebant terrestria corpuscula, multas interea læves atque rotundas particulas (quæ valde mobiles atque lubricæ fuerunt) expressas emerfisfe ad superficiem usque detrusas; ibique magnas quasdam foveas atque lacunas, quas inæqualis descensus materiæ terrenæ fecerat, implevisse; atque insuper (eò quòd teretes atque rotundæ fuerunt, & circa suum quæque centrum movebatur) *laxam* atque *fluidam naturam aquæ* constituisse; adeoque vastos aquarum campos, quos Maria dicimus effecisse.

*Levisum
particula-
rum sive
globulo-
rum ex-
pressio;
unde A-
qua &
maria.*

Septimò, factâ jam Terrâ atque irrigatâ, cuncta mox vegetantium semina in ipsa velut in apta matrice formata fuisse, sapientissimi Dei pollice ficta. (Nam valde absurdum esset, & impium hanc rem aliter definire. Cum nemo sanæ mentis, ὅς ἐν ὀνειρώδει, concipiat admirandas hasce concreciones unquam potuisse vel motionis ingenio, vel

vel fortuito conventu particularum concinnari. Dei solius id opus erat; qui omnes particulas accersiri, incongruas adaptari, atque ad elegantes hasce fabricas extruendas aptè compingi voluit.) Quoniam verò *semina* sic com-

*Quomodo
Plantæ
factæ an-
te solem?*

posita atque fabricata fuerunt, ut quædam quasi *compendia* plantarum, atque reverà plantæ existant; jure ac meritò pronuntiandum erit, quamlibet herbam Deum authorem monstrasse: quamvis adhuc deerat idoneus calor, qui ipsas intumescere atque germinare, superficiemque terræ grata atque amœna viriditate convestire; nec non aliis florum fructuumque coloribus eam ornare valeret. Quia nondum factus erat Sol, qui calore suo potenti quidem, sed temperato, quasi mollissimo incubatu vegetantes (ut ita dicam) pullos excluderet.

Octavò, Mineralia atque Metalla, (quorum nulla mentio fit in creationis historia) non in exordio rerum facta, sed post aliquot annos sensim atque pedetentim sinè ullo semine (quicquid in contrarium dicant Hermetici) solâ coitione materiæ congruentis atque paratæ à Natura conflata atque excusa fuisse; modo posthac enarrato. Horum tamen ortus & generatio calorem quoque fla-

*Quomodo
Mineralia
fuerint
generata.*

flagitabat longè maiorem quàm qui per actionem subtilissimarum *primi Diei particularum* procurari poterat, nisi magis confertæ congregatæque fuissent. Nam licèt exiles ac agiles istæ minutæ ab omni crassa materia separatæ lucem darent, & calorem pariter accendere per operosam atque vegetam suam agilitatem aptæ natæ fuerint, nondum tamen excitare tantum poterant calorem, quantum ad mineralium fabricationem germinationemque plantarum, vel ad alias res agendas in mundo sufficeret. Eò quòd nimis adhuc raræ fuerunt, atque minùs agitatae motæque.

*Creatio
Solis.*

Quocirca (quod proximè supponi debet) Maximus ille Mundi effector molitorque Deus immensum harum subtilium particularum numerum in unum orbem cogebat, ut magnum atque potentem motionis & caloris Architectum exhiberet : *Sol is* est : igneum sanè corpus ; &, prout liquet per Helioscopia, conglobatus quidam fluctuantis atque sese convolventis flammæ cumulus.

De Luna.

Postremò igitur (quod postulanti facile donari posse puto) quoniam Solis ardor à sua natura siccior erat atque vehementior, quàm qui bene conveniret rebus jam concretis, aut novis subinde concretionibus inserviret, visum fuisset

fuisse Omnipotenti (qui ad omnium rerum essentias efficiendas haud calidum solummodo, sed humidum quoque necessarium esse voluit) innumeros ferè globulos aqueos (quæ læves erant particulæ) unaque particulas aliquot terrestres (quæ fluitabant adhuc in expanso) congregare, atque exinde *Lunarem Orbem* conficere; ut ejus humida effluvia vim igneam solarium particularum obtunderent atque temperarent, adeoque ad res suas obeundas in hoc terraqueo globo magis aptam & idoneam redderent. Deumque terrena corpuscula globulis aqueis (ut & aëreas quasdam minutias simul involutas) ita imiscuisse, ut *Lunarem humiditatem* non simpliciter aqueam, sed unctuosam faceret. Quod quidem plusquam verisimile esse patet ex eo, quòd aspirationes Lunæ per ea vitra, quæ colligunt ejus radios, in liquorem pinguem redigi possint.

His ita præmeditatis ac sumptis, facilis ac apertus erit aditus ad ipsa incubacula generalis istius Mercurii; cujus humiditas ignea cunctas res gignit, auget atque conservat. Cui pater Sol, atque Luna mater existit. Istæ namque subtiles & igneæ particulæ simul atque congregatæ fuerunt; atque in unum

or-

Luna corpus unctuosum.

*Radii So-
lis quid?*

orbem redactæ Solem conflabant, mu-
tua prorsus agitatione concursioneque
se lacescebant, aliæ alias à se depellere
nitentes. Hinc iste jugis atque peren-
nis exitus solarium particularum, qui
ejus radios, quos vocant, nobis exhi-
bet. Hi circumquaque per aëra diffu-
si, partim directè partim reflexè (ab a-
liis planetis reperiuntur) ad terram appel-
lunt, ejusque profundiores partes su-
beunt, atque subtiliori cuidam materiæ
terrestri se adjungentes, varias rerum
species gignunt. Qui verò à Lunari
corpore ad terram reflectuntur unà se-
cum deportant humidam atque unctuo-
sam naturam. Nam Luna maximam
partem constat unctuosâ humiditate: &
ut Solis effluvia gerunt vicem masculi,
ita exhalationes à Luna sortem feminæ
sustinent. Horum autem amborum par-
tes subtilissimæ in aëre conjunctæ con-
jugatæque producunt *Universalem* istum

*Mercurius
emiversa-
lis quid?
& quanti?*

Mercurium, qui quicquid est, quod *Ani-
ma Mundi* vel *Archæo*, vel nescio cui
Colkodovv tribui solet, id omne suapte
virtute consummat. Ille in profundo mi-
nerales naturas excudit: Ille semina ve-
getantium concitat, atque ipsa vegeta-
re, crescere atque florere facit: Ille in-
super animalium fabricam struit, adau-
get, conservat atque restituit; & spiritus
iplos

ipſos condit, quibus admirandum illud
 αὐτόματον excitetur ac moveatur. Ille
 rerum omnium viſcera blando ſuo ca-
 lore fovet, atque ipſa perfundit humi-
 ditate pingui atque ſtabili, ſinè quibus
 eſſe non poſſunt. Ille demum tam Ar-
 tis quàm Naturæ myſteria concinnat.
 Quid non? omnia profectò tanquam
 magnus quidam *Ardelio*, vel *πλωπράγμων*
generalis efficit atque patrat. Et quod
 ſumum, atque admiratione digniſſimum
 eſt, *unicuique rei tribuit* has *eximias do-*
tes. 1mo. Naturæ cœleſti cognatam eſ-
 ſe. 2do. In ſe habere puriſſimam quan-
 dam eſſentiam, ſive tincturam, tum ru-
 bram tum albam, ſcilicet *aurum* atque
argentum veſtrum: 3^{tio}. Intra viſcera
 ſua quandam quaſi *clavem* continere,
 quâ perfectè (licèt ea duriffima ſit &
 compaſtiſſima) reſerari atque recludi
 poſſit.

*Unius cu-
 jusque rei
 dotes.*

Solis interim radii, qui directè (non
 autem ſinè aliqua portione Mercurii,
 quam rapiunt ex aëre) ad terrarum or-
 bem veniunt, haud ſolùm perfectior
 modo digerunt & attenuant iſtam ma-
 teriam copulatam, quæ priùs in terram
 delapſa fuerat, ſed & quaſdam terræ
 particulas ita agitant, transferunt, ſubi-
 gunt atque miſcent, ut novas ſubinde
 concrectiones purioresque producant.

*Merc.
 univerſ.
 in Terra
 ſpecifica-
 tur per di-
 rectos ra-
 dios ſolis.*

D

quæ

quæ tanquam matrices aptæ seminalem istam materiam, sive Mercurium cœlestem recipiant. Quippe cum particulæ solares unâ cum lunaribus in terram diu noctuque jugiter influant, ac unæ alias enixè propellant, necesse est ut maxima earum copia in profundo terræ congregata sit atque congesta: quæ cum ob mutuam in seipsas agitationem actionemque vehementem æstum concipiant, quendam quasi *terrestrem solem* fingunt, qui non secus ac cœlestis ille, suos circumcirca radios ac halitus diffundit; humidiores autem solaribus, & unctuosiores; adeoque ad terraquea concreta, tam vegetantia atque animalia, quam mineralia formanda magis aptos.

Verum autem mercuriales hi vapores, quos emittit infernus iste calor, haud omnes subsistunt intra cancellos terræ, atque ibidem duntaxat res suas agunt; at multi prorsus emigrant atque evolant in aëris regionem. Horum alii per *aëreas scalas* (nam tales in animo meo finxi particularum aërearum figuras atque motum esse, ut ascensuro vaporibus præbeant quasdam quasi *scalas versatiles*) ascendunt ad ipsum solem, ut ejus impendia quotidiana pro sua portione resarciant: alii verò per occurriones solarium lunariumque particularum;

Sol terrestis.

*Mercurium
quomodo
fit perfectior?*

Philosophorum.

51

rum; novaeque subinde coitiones in aë-
re, multò graviores facti, rursus in ter-
ram decidunt: ita ut mercurialis ista ma-
teria per circuitus hosce, non augeſcat
tantum, ſed & longè ſubtilior atque per-
fectior evadat.

Hinc igitur conſtat totam hanc quam *Aer Tem-*
intuemur regionem aëris eſſe *plum Dei.*
Dei, in quo cœli ac terræ aspirationes
ſua *conjugia* celebrant. In illa etenim,
lumen ſive cœleſtis ille ignis, qui totius
Univerſi maſcula vis eſt, cum aqueis
halitibus ex terra proſectis congregitur;
arctèque ad oleoſam ipſius humiditatem
ſe jungit.

Hinc itidem liquet, ſupera (quod *Magna*
celebre eſt *Hermetis* effatum) *inferis eſſe*
ſimilia; & pro cognatione materiæ mag-
nam eſſe affinitatem inter omnia. Quin-
imò certum eſt per continuos hali-
tuum deſcenſus aſcenſusque, prout etiam
per frequentes omnium particularum
coitiones & conventus; earumque mu-
tuas actiones fieri atque ſtabiliri in Uni-
verſitate quoddam quaſi commercium,
quo concreta fluidis, inanimatis ſenſi-
lia, cœleſtibusque terreſtria quodammo-
do ſuccurrant; & quæ viciffim mutuan-
tur, denuò rependant.

Ex dictis quoque manifeſtum eſt, un-
de *Mercurius veſter* originem ſuam du-
cat;

*Mercurius
lac fugit &
talaria sua
induit in
Aere.*

cat; quando (ut Poëtæ philosophantur) *Junonis lac suxit*; quo modo *talaria sua* induat; quique per circuitum hunc (quem facit in majori mundo, pariter ac sanguis in minori) ad summum tam subtilitatis, quàm tincturæ fastigium conscendat, ac verè *cœlestis dicatur*.

*Ex eodem
Universa-
li Mercurio
sunt
mineralia,
vegetantia
& animalia.*

Illi nimirum vapores atque halitus, quos infernus calor indefinenter & confertim respirat, ac in cœlum mittit, iterumque reductos sursum pellit, sunt universalis ille Mercurius aliquo modo specificatus, è sole ac luna, subtiliorique terra & aqua compositus, qui cunctas rerum species efficit atque format. Nempe *crassior* eorum pars pro varietate terrarum, quas ostendit in ascensu suo, diversa *metalla ac mineralia* fabricat: at *subtilior* ista portio, quæ sublimiùs ascendit, cuncta *vegetantia* producit; unàque materiam *animali* naturæ suppeditat. Quippe ut è tenuiori parte istius Mercurii, sive halitus inferni, cum terra subtiliore concreti, vegetantia omnia prognata sunt; ita animalia similiter è tenuiori puriorique plantarum materia, substantias suas eliciunt, atque sustentant.

*Nullus
Mercurius
animali
Mercurio
subtilior.*

Non dubitandum est igitur, quin Homines qui magnam partem carnes edunt subtilissimo omnium Mercurio scateant; quia

quia
nempe
summa
nes u
que c
dino,
Ut no
mete
Merc
educ
tilliss
quam
fi sub
(quod
rationi
quàm
ad sto
randar
veltrur
se; ipse
Elixiri
se; at
cumula
figi, q
prius ti
quidem
tatem,
tina cu
ea locu
nullus f
aut tunc

quia nutrimentum suum, subtilissimam nempe succi partem, quam ex illis desumunt, per novas subinde concoctiones ultra digerunt; & perenni motu atque circuitu sanguinis, tanquam molendino, perfectius atterunt ac attenuant. Ut non mirum sit, quòd omnes ab Hermete Philosophi constanter asserant, Mercurium suum ex homine potius educendum esse. Certè quidem, si *subtilissima* viventium, tam *vegetantium* quàm *animalium* stamina quoddam quasi *Subtegmen humana natura* præbeant, (quod extra controversiam est) quid rationi magis consentaneum esse possit, quàm ut ex illa Philosophi telam texant ad stolam pro Chemico suo Rege parandam. Certo certius est Lapidem vestrum nisi ex Mercurio fieri non posse; ipsumque Mercurium priusquàm in Elixirii naturam vertatur, figendum esse; atque antea quàm tingere valeat, cumulatè tingendum: non autem prius figi, quàm subtilissimus evadat; nec prius tingi, quàm Sulphur fiat. (Quod quidem Sulphur, ob miram suam subtilitatem, stabilemque fixitatem, subitintima cujusque metalli penetralia, atque ea locupleti tincturâ donat.) At cum nullus sit Mercurius humano subtilior, aut tinctura ditior, vel ad fixitatem pro-

*Idèò ab
Hermeti-
cis summè
expetitur.*

clivior; restat utique nihil eo præstantius esse, vel quod magis à Philosophiæ studiosis expetendum sit.

*Aurum
nisi prius
resolvatur
nihil va-
let ad Opus
physicum.*

Aurum sanè (nam taceo reliqua metalla, prout ab Opere Philosophico magis remota) naturam habet tam densam, atque compagem tam firmam, & quæ malleo Philosophico tam difficulter cedit, ut ægrius attenuari, debitève resolvi possit. Imò ipsa tinctura, quam habet, adeò exilis est & parca, ut eam aliis egenis metallis impertire sinè detrimento suo nequeat: nam licèt aurum purâ fulgeat essentiâ, & propter calorem suum (qui cum corpore mirabiliter extendi potest) à Philosophis etiam *Sulphur* dicatur; non tamen à Natura plus tincturæ nactum est, quàm sibi ipsi sufficiat. Quocirca necesse est ut intimè recludatur *Aurum* vulgare, & in primam suam materiam prius reducatur, quàm Philosophis ulli usui esse possit. Quod quidem in omnibus metallis, non solum veteres *Hermetici*, sed & *Aristoteles* etiam tanquam necessarium poscit. Qui in metaph. lib. 4. affirmat, unum metallum in aliud transmutari non posse, nisi prius reducatur in primam materiam, scilicet in *Mercurium*. Quam vocem arbitror ferè semper apud *Hermeticos* non argentum vivum vulgare (quod etiam

etiam
non
Aqua
quæ
lemq
rubra
ctura
ralia,
quæ
ta on
la ar
minu
rebus
disper
defece
prolic
H
Cand
tem p
nec ec
eam po
mere,
est; at
cturam
ria, fati
antiqu
est Baza
pledens
Terræ
nuen
ex quib

etiam est metallum, & eget reductione non minùs quàm aurum) denotare, sed *Aquam* quandam *igneam* atque *viscosam*, quæ in visceribus suis gestat lunam solemque vestrum; albam scilicet atque rubram tincturam. Quas quidem tincturas non solùm metalla atque mineralia, sed & omnes res, quæcunque sunt, quæ ex elementis constant, imò elementa omnia (quia sunt composita, & nulla arte unquam fiunt simplicia) plùs minùs habent. Quanquam in plerisque rebus insit tam pauca tinctura, tamque dispersa, ut vita minuti Philosophi priùs defecerit, quàm debitam ejus copiam prolicere, vel præparare saltem possit.

*Tinctura
Physica est
in omni-
bus rebus,
sed non
satis co-
piosa.*

His ita constitutis, oportet omnes Candidatos Alchemicos (qui jam ætatem priscorum Sapientum non vivunt, nec eorum peritiam sibi vendicant) eam potius in manus suas materiam sumere, quæ subtili mercurio prægnans est; atque intus gerit accumulatam tincturam. Quænam verò sit ista materia, satis expresse videtur indicasse perantiquus iste Philosophus, cui nomen est *Bazamur*. Qui filii sui collum complectens, juravit per Deum Cœli ac Terræ. *Lapis est de me, & de te*: innuens humana corpora mineras esse, ex quibus optima maxima copia metal-

*Est in Ho-
mine satis
copiosa.*

cli Philosophici, Mercurii scilicet & sulphuris, erui possit.

Sed cum varia sit humani corporis substantia, atque humores diversi, dubitandum est, an venæ Mercurii vestri sint æquè per universum dispersæ, vel potius in aliqua ejus regione tantum sitæ. Quod si Vestræ Dominationi placeret ostendere locum istius mineræ, in posterum fores mihi tanquam *Virgulâ divinâ* suspiciendus. At si pro voto meo responsum feceris, novi statim desiderii fiduciam simul atque necessitatem creabis: propterea quod in præparatione *Mercurii animalis* non tantum magna sit difficultas, sed & periculum quoque magnum, sive ob nimiam ejus subtilitatem sensus nostros vincat, sive ob malam qualitatem supprimat. Idcirco Benignissime Vir, impense rogandus es, ut discipulum tuum doceas, qua ratione tractari scienter ac tutò possit. Aiunt enim Scriptores Alchemici *Mercurium animale* *Basiliscum* esse; quem ne aspiciere quidem sinè visus sui damno quispiam solet. Adeò ut infelix Alchemista, dum putat se ad pulchram *Dianam* accedere, de improvviso in *Medusam* incidat. Quamobrem nisi mihi candidè atque benevolè mittas acrem tuam sententiam, ac velut *Harpen*, qua ego, si mi-

militer atque *Perseus* olim, Medusæ caput abscindam, hoc est, ut possim noxias istius Mercurii qualitates, aut delere penitus, aut certius evitare; multo satius erit opus animale non aggredi, verum ad arcana vegetantium potius indaganda curas ac cogitationes meas, atque omnes industriæ nervos intendere. In herbis enim latet miranda quædam tinctura; cui Sapientes à multis huc usque seculis sese addixerunt; eamque sumis laudibus extulerunt: Utpote quam censuerunt animali vel (quod proverbio dicitur) *herbam dare*. Quocirca non irridendos esse puo Chemicæ Philosophiæ peritos, cum liberè pronuntiant, stupendum quid inesse plantarum naturæ; quandoquidem ex illis *suam aquam vita*, rem omnium *mirabilium* (prout ipsi loquuntur) *mirabilissimam* proliciunt. Quæ non modò puras in se cunctorum Elementorum Essentias abscondit, verum etiam lunari solarique tincturâ dives est; sumaque existit tam metallorum quàm hominum medicina. Hoc asseverant omnes firmissimè; sed Vestra tantum auctoritas mihi fidem faciet. Aiunt autem hanc Quintessentiam sive Tincturam vegetabilem parari, vel *separando elementa*, quæ singulatim purificari, atque iterum pro

*In Herbis
etiam est
copiosa
Tinctura,
& Aqua
vitæ phy-
sica.*

pro rata portione jungi ac figi debent; vel *corpus* ipsum *purum atque putum red-
dendo*; quod per solutiones ritè factas, atque sæpiùs iteratas præstari solet. Cùm nihil aliud requiratur, ut in Mercurialem atque reipsa Physicam Tincturam quicquam redigatur, quàm ut purissimum fiat. Sed hic labor, hoc opus est.

*Metalla
non pos-
sunt verè
atque per-
fectè resol-
vi nisi per
Aquam
vitæ Phy-
sicam, vel
per quid-
dam ana-
logum.*

In summa; tam vegetantium, quàm animalium natura, cùm sit cruda & aperta, & puram in se cum albam tum rubram tincturam habeat, ignis auxilio ad summam perfectionem prorsum duci potest: ad hunc autem perfectionis atque tincturæ gradum metalla protolli nequeunt, nisi priùs in primigenii sui Mercurii cruditatem motu retrorsum facto redeant. At ita resolvi metalla ut rursus imatura fiant, nisi per *Vestram Aquam Vitæ*, vel πολυβρύλλητον illud *Vinum metallicum* (quod Philosophi soli sapiunt) ægrè possunt. Scio equidem penès aliquos esse quasdam aquas (Menstrua vocantur) per quas ex auro color ejus educi solet, ac alio imperfectiori metallo ad augendam tincturam dari. Sed ista ratione non plus tincturæ acquiritur ab uno, quàm quod aliud amisit: nec ita figi vilius metallum, neque revera transmutari potest. Cùm
ta-

tamen in vestra aqua Mercuriali sic liquetur, solvatur, atque tabescat aurum, ut novas exinde consequatur vires, & quasi vitam, ob quam vegetatur & augefcit: adeò ut aurum ita solutum decies millies plus tincturæ metallis imperfectis & egenis elargiri valeat, quàm quod ipsum priùs habuit.

Quod ad Mercurium vulgarem attinet, nec iste profectò veram fixitatem, vel locupletem tincturam nancisci queat, nisi per liquorem *Salis Armoniaci vestri* (qui fit ex urina Dianæ Virginis) priùs liqueatur & recrudescat; ita autem vegetior evadet, & insignis tinctura fiet, auri ipsius essentiæ vix cedens: imò fanè quicquid Sapientes ex auro per artem suam parare solent; id omne, quodcunque sit, quod certè maximum est, ex ipso etiam Mercurio produci poterit: quia Mercurius, si ritè solvatur, & dehinc Physico more coalescat & condensentur ipsius puræ partes, auro simillimus existit. Nec diffiteor quin ipse Mercurius egregio quodam modo resolvi possit per sulphur Auri, quod ritè applicatum se cum argenti vivi sulphure (quæ est pars ejus magis cocta) libenter miscet ac unit, eoque factò salem Mercurii solvit, & quasi manumittit. Quod minimè mirum videatur acuto

Nec Mercurius.

con-

contemplatori Naturæ, quoniam utrumque prorsus ex una eademque radice, unoque stipite provenit.

*Perfecta
Metalla
& mine-
ralia per-
fectam
tincturam
præbent.*

Adhæc alia minùs perfectæ, & inferioris (ut ita dicam) subsellii metalla, pro ea cognatione quæ ipsis est cum argento vivo, sic per artificium cum auro atque argento conjungi possunt, ut unâ particulares quasdam tincturas exhibeant. Quæ si ad eum gradum celsitudinis evehantur, ad quem per Philosophos extolli possunt, universales etiam præbent. Quod ipsum quoque de quibusdam mineralibus scilicet Antimonio, vitriolo, sulphure, multisque aliis, dici possit.

In eo certè conveniunt omnia metalla, quòd ex sulphure & argento vivo constant. Quorum tamen unum plus sulphuris habet, aliud plus argenti vivi. In hoc defæcatius est sulphur, in illo purius argentum vivum, & quò purius eò fixius utrumque. Nam ut quidpiam fiat sumè fixum atque subtile (quale id censendum, quod Philosophicè fixum est) maximè purum reddi debet. Nec aliter inter se differunt omnia metalla, nisi quantitate, puritate, fixitateque sulphuris & argenti vivi. Sed illud interea certissimum est, (licèt id multum abhorreat ab opinione

*Sulphuris
& Argenti
si vivi natura una
& eadem.*

ne vulgi) sulphuris & argenti vivi
unam esse eandemque naturam. Præ-
terquam quòd argentum vivum, quan-
do pleniori coctione coloratius atque
calidius est redditum, sulphur dicatur:
nam quod coloratum est & rubrum, id
manifestò sulphur est, & occultè Mer-
curius; at quod album est, id, vice ver-
sa, palàm Mercurii, sed clàm sulphu-
ris naturam habet. Hinc evenit, ut
Philosophi non rarò sulphur appellent
argentum vivum, & contra argentum
vivum vocent sulphur; atque frequen-
ter asserant id ipsum fundamentum, cui
innititur omnis Alchemia, rem unam
esse; proindeque Philosophos ad Arca-
num suum conficiendum re unicâ dun-
taxat indiguisse. Hoc unicum verò (si-
ve illud argentum vivum, sive sulphur
dicatur, aut utriusque nomen habeat)
nihil aliud est, quàm quatuor elemen-
ta debitâ ratâque portione sic adunita
atque subacta, ut primò construant eam
comunem essentiam, quæ vegetantem
atque animale naturam æque ac me-
tallicam affectat; & à peritioribus ap-
pellatur Mercurius; at postea subtili
cuidam terræ imixta, pleniusque de-
cocta sulphur & argentum vivum con-
stituit; atque pro eorum varia propor-
tione, dispari dispositione, coctione-
que

que diversa, cuncta mineralia atque metalla fabricat. Sed cum sulphur & argentum vivum reipsa unum ac idem esse dixerim, peto ut concipias me non intellexisse istam supervacaneam atque redundantem Mercurii faciem in sua prima coagulatione contractam, quæ à vulgo Philosophorum sulphur combustibile dicitur; sed accuratius excoctam, fixioremque Mercurii ipsius essentiam, quæ nulla unquam vi sulphure suo fraudari potest; & quod unumquodque minerale atque metallum in se plus minus habet; atque nuncupatur *Aurum istius rei*, cui inest. Huc igitur unice spectat & quasi collimat Alchemia, ut, removendo quicquid supervacuum est, & quod comburi possit, puram hanc essentiam rite seligat; eamque perfecte coquat figatque. Quo facto rem miram sanè peragit, quæ non modò vulgarem Mercurium, sed & omnia imperfecta metalla in aurum vertit. Id quod Ars aurifica viis ac modis variis, atque ex diversa materia, perficere potis est.

*Tinctura
Physica
variis modis
paratur*

Non autem sum nescius quot & quanti Adepti reclamant, atque Lapidem sive Tincturam suam, ex una re tantum, atque unica methodo parari contendunt, physicæ rationis ignari.

Nam

Nam
nover
manib
attame
rites
riot, qu
ta inte
cipue
quam
lidiffin
eoque
præter
ad Phil
ceret.
phorum
non dis
qui cur
que ad
Appiam
Romam
enimvero
fluentiam
tent quan
tio atque
nata sit
Mercurio
subit plur
Diana sol
cedendi ra
Christophe
Mili

Nam licet Alchemiæ veritatem probe noverint, utpote qui Lapidem propriis manibus semel aut sæpius operati sunt, attamen intra tam angustos Scientiæ limites inclusi fuerunt, ut planè nesciverint, quid Universa Natura profert, quanta inter essentias omnium rerum præcipuè mineralium cognatio existit; & quàm latè ab ipsa Natura jacta sunt solidissima Chrysopœiæ fundamenta: adeoque judicabant nullam esse semitam præter eam, quam ipsi calcassent, quæ ad Philosophorum campos Elysios duceret. Hi fanè (quod pace Philosophorum dici vellem) mihi videntur esse non dissimiles idiotæ cuidam Romano, qui cum è Roma nunquam egredi, neque ad ipsam revertere nisi per viam Appiam soleret, alium esse aditum in Romam pugnacissimè negabat. Verùm enimverò si qui seriò perpendant affluentiam Naturæ, beneque secum reputent quàm lata sit Ignis Philosophici ditio atque potestas; & in quot rebus innata sit agilis ea essentia, quæ vester Mercurius appellatur, illis liquidò constabit plurimas esse vias, quæ ad vestræ Dianæ sylvam tendunt; varias certè procedendi rationes, per quas Sapientes ad Chrysopœiam pervenerunt.

Mihi olim suspenso atque sollicito
ani-

Quatuor
viae gene-
rales ad
Tinctu-
ram physi-
cam. Cae-
lestis 1.

animo quærenti, quatuor vias generales quasi digito monstrabant scripta Hermetica. Quarum Prima est *Cælestis* ille processus, cum è Solis ac Lunæ radiis mercurialem quandam substantiam proliant: Quam quidam aiunt optimam esse operis universi materiam; atque miram hanc naturam de cælo detrahunt, vel physicè, *per magnetes*; vel mechanicè, *per vitra*; quæ concentrando radios Solis, ipsos vertunt in *pulverem rubrum*; Lunaresque radios in *liquorem lacteum* redigunt: ex quibus ritè junctis, coctisque, grande suum Elixirium concinant.

Alia via non inmerito nuncupatur *Aerea*: quoniam ad metam physicam per subtilissimos spiritus ex animali natura desumptos ducit; sed non sinè periculo viatoris: Ista etenim animalis essentia, quam magni æstimant Alchemistæ, calidissima est & subtilissima (ita ut à quibusdam *lumen, aër & ignis* dicatur) & tanta pernecitate sensus operantium permeat, ut ipsos illicò (nisi prudenter & cautè res agatur) vincat & perimat. Quocirca reor me non absurdum fore, si spiritus illos igneos & incendiarios appellarem *currum Solis*. Quem si quis imperitus attentet ac regere gestiat, verendum erit ne Phaëtonis ad instar malè mul-

mulctetur, & magnis excidat ausis.

Tertia via non ineptè vocatur *Marina* ^{Marina}
na, quæ vegetantium (prout loquuntur
 Hermetici) mare, tranat atque transmittit. ^{3.}
 Quod qui trajicere desiderat, oportet
 ut prius alteram velut Argo navim,
 scilicet *Aquam vitæ Philosophorum* (quæ
 ipsi tanquam rate ad portum vehuntur)
 sibi paret. Tanti autem artificii ratum
 extruere, opus Argi, summi artificis, vel
 Dædali cujusdam foret. Quocirca nisi
 tu mihi tanquam alter eximius Naupe-
 gus adfueris, ac è qua materia, quaque
 machinatione fabricari soleat apertè
 monstres, equidem de hoc marino iti-
 nerè nihil dehinc cogitabo, pedes am-
 bulare contentus.

Sed hoc etiam me valde anxium at-
 que sollicitum tenet, quòd nec ad ter-
 restre iter sim paratus; nec enim mihi
 adhuc (quod proverbio dicitur) *pedum*
visa est via. Nam quarta illa genera-
 lis via, quæ *Terrena* dici meruit, quia
 per regnum mineralium transit, non
 modò perangusta est & anfractuosa,
 pluribus compitis interfecta, plena so-
 veis, & interclusa virgulis, obsitaque
 senticetis, sed & quæ per medios mon-
 tes denuò fodi atque secari debet: quod
 facilè credo à nemine unquam fieri pos-
 se, nisi cui vestrum *Acetum* (solvens il-

lud celeberrimum) præstò fuerit; quod penitiùs solvat *montis vestri*, scilicet *auri* compagem, quàm illud quo Annibal olim montem Alpinum diruebat.

*Inter mineralia
Aurum
præcellit.*

Verùm quàm difficiles cunque sint istæ viæ, certum est (nisi me fallit Hermetica disciplina) magnum illud Arcanum, Philosophorum nempe Lapidem, per illas omnes fieri posse. Sed quàmvis ex aliis quoque metallis ac mineralibus apparari possit, aurum tamen in hoc opere efficiendo reliquis omnibus est præferendum: Utpote quod cæterorum essentiam in se contineat. Hoc liquet ex eo, quòd quicquid in illis purum est, id omne redigi potest in auri naturam, imò in aurificam tincturam.

*Inter vegetantia,
quod optimum spiritum vini præbet.*

Quoad naturam Vegetantium, licet aliæ multæ plantæ, speciatim verò *trifolium* vestrum *aquaticum*, tincturam phyficam de se promant; tamen id Hermetici præ cæteris eligere solent, quod optimum spiritum vini tribuat. Cui certè spiritui cunctorum vegetantium virtutes inesse ex eo constat, quòd, cùm ad sumam suam perfectionem puritatemque per artem deducta sint, optimum spiritum vini per destillationem, non secùs ac vites, edant atque proferrant; nec quid alia ratione præstantius unquam præbeant.

Cun-

Cunctis demùm animalibus antepo-
nendus est Homo, ut qui non modò
quicquid est Mercurialis essentiæ vel in
vegetantium vel mineralium natura,
subtiliùs atque potentiùs in se, velut in
pyxide conclusum, teneat; sed & om-
nium animalium quoque virtutem exi-
miè subtiliatam atque emendatam pos-
fideat. Illi ergò nec inscitè nec impru-
denter egisse putandi sunt, qui hanc vim
ex homine, vino, atque auro seorsim
traxerunt; sumè puram reddiderunt; ex
arte miscuerunt; atque in unam tan-
dem naturam redegerunt fixeruntque;
nimirùm ut perfectissimam atque altissi-
mam inde tincturam facerent. Ma-
gnum hoc Magisterium ex tribus essen-
tiis apparatus, celeberrimus ille Philo-
sophus, qui nomine ascito fictoque vo-
catur Basilus Valentinus, Τελομεγιστον
appellat: hujusque triuni Lapidis vim
affirmat ita aliorum omnium virtutem
superare, ut qui possessor ipsius non fue-
rit, eum Coronâ Chemicâ minimè re-
dimendum censeat.

Præter hæc cōmunes atque gene-
rales vias, aliæ existunt particulares me-
thodi vel semitæ (ex illis autem de-
ductæ) quarum hanc unus, aliam alii
calcaverunt. Sic ex Marte ac Venere:
ex Jove atque Saturno: è Vitriolo, An-

*Inter ani-
malia Ho-
mo.*

*Ex his tri-
bus ma-
gnum
Magiste-
rium.*

*Sunt
etiam va-
riæ partic-
ulares
viæ.*

timonio, Sulphure, Arsenico: porro etiam ex Humano sanguine: nec non aliis humoribus animalium: similiter è Chelidonio, ac nonnullis aliorum vegetantium succis elici possunt tincturæ, quæ ita per artem Hermeticam subtiliari figique nonnunquam solent, ut deteriora metalla penetrent, inficiant, ac in optima transmutent.

*Cur Sal
Auri ad-
ditur ad
Tincturam
universa-
lem perfi-
ciendam.*

At cum horum omnium essentiis Alchemistæ Salem perfecti metalli (scilicet auri ad tincturam rubram: ad albam verò, argenti) miscent, ut eas multò citiùs puras atque fixas reddant. Quippe sicuti fusores pulveribus suis quæ difficulter fluunt, res fusas adjiciunt, ut eò faciliùs liquentur; sic additâ fixâ naturâ Chemici rem suam figendam leviori negotio perficiunt. Quanquam putem istam adjectionem metalli perfecti præparati, non necessitatis ergò, sed operis accelerandi, temporisque lucrandi causa factam esse. Cùm ad opus Elixirii perficiendum longius alioqui spatium requireretur, quàm vel Opificis patientia vel ætas admitteret; ac fortè majus artificium, quàm ejus imperitia præstaret.

Sed cùm ea rerum omnium, mineralium præcipuè, communis sit natura ut jisdem constant principiis, Sulphure sci-

licet
lio de
perv
perlg
atque
sanè
multip
comp
minu
garis
fectio
rò mi
quior
gradun
lium a
vis sit
est rar
matur
qui sci
quoque
curi: q
chemis
tatemq
argentu
mano
eo prole
nem so
sic extra
guine, c
tur id a
ab ami

licet atque Mercurio ; & ut artis auxilio deponant quicquid in se habent supervacui vel impuri : cùmque res omnes per Ignem Sapientum citò maturescant, atque auream naturam induant ; imò sanè (quod mirandum est) *tingituram multiplicabilem atque crescentem* sibi comparent, nihil obest profectò, quò minùs omnia tandem, sinè ulla ope vulgaris auri vel argenti, ad Elixirii perfectionem perducì queant : maximè verò mineralia, quorum natura propinquior ociùs ad supremum suæ tincturæ gradum conscendit. Imò & animalium atque vegetantium essentia, quamvis sit à natura metallica remotior, non est tamen omninò aliena. Hoc affirmatur à Philosophis etiam peritissimis : qui scitè dicunt Homini, prout cæteris quoque viventibus, inesse venas Mercurii : qui ejusmodi est, ut possit ab Alchemistis ad consimilem naturam fixitatemque metallicam adduci. Non quòd argentum vivum vulgare sanguini humano innatum esse credant, ita ut ex eo prolektari per quampiam destillationem soleat (nam si quid argenti vivi sic extractum fuerit aliquando ex sanguine, quod asseverant nonnulli, videtur id à venefica Venere potiùs, quàm ab amica natura fuisse inditum) sed

*Omnibus
rebus in-
est Mer-
curius.*

quòd cum videant abundare subtilissi-
mo sale, quem Mercurium vocant;
quemque ad tincturam atque fixitatem
valde proclivem esse sciunt.

*Philosophi
ex Vino
suo rubro
& albo præ-
parant Tinc-
turam
Physicam.*

Adhæc, ut alios omnes succos de ve-
getantium familia dusumptos jam præ-
teream, Vino inesse sulphuream, pin-
guem, atque viscosam quandam vim,
hoc est, reverà metallicam pro comper-
to habent veri Alchemistæ. Quam ut
effectam dent, accipiunt vinum rubrum
vel album, sed clarum, dulce & (à quo
circumcelliones abhorrent) oleosum
atque odoriferum; ejusque spiritus sub-
tilissimos, ut par est, putrefaciunt, ac
multiplici destillatione ab omni phleg-
mate suo (quod vocant) & sæce terre-
stri penitus exuunt; eosque tandem per
subtile quoddam artificium in puram
ac consimilem naturam è Sulphure at-
que Mercurio conflatam redigunt.
Quam cum auro vulgari Sophico more
præparato conjungunt & figunt; ejus-
que tincturam mirè dilatant atque adau-
gent, ita ut posthac eam liberaliter ege-
nis metallis impertire valeat. Hoc ta-
men aliqui, ut eò faciliùs præstent, vi-
ni, ac mineralium quorundam (puta
vitrioli) spiritus, qui naturæ metallicæ
propinquiore sunt, artificiose miscent
ac uniunt; junctos putrefaciunt & de-
stil-

stillant ; Elementa separant, depurant,
atque denuò comiscant coagulantque,
ut exin artis & naturæ sulphur exurgat ;
quocum & auro suo rem istam miram
efficiunt, quod Elixir vocatur.

In summa profectò (cum sint ejusdem
quasi stipitis omnia) nihil aliud efflagi-
tari videtur, ut è quovis ligno, vel è re
quavis fiat Mercurius vester, quàm ut
quicquam reddatur purum, subtile, tin-
ctum, fixum atque cerissimum. Quod
quamvis hisce quinque verbis ita com-
prehensum sit, tam longi tamen est mu-
neris, atque tam difficilis, ut neque lu-
do puerorum, nec opere mulierum, vel
ingenio sagacissimorum virorum absol-
vi possit, nisi peritus aliquis artifex aut
magister suas suppetias afferat.

En hîc habes, Excellentissime Vir, *Scriptor se
comparas
cum Psita-
taco.*
animi mei sententiam, quâ potui brevi-
ter atque luculenter expressam. Sed me
pudet hæc omnia non aliter enarrasse,
quàm garrulus iste Psittacus olim Ro-
mæ in ædibus eminentissimi Cardinalis
Ascanii custoditus : qui, præter alia
multa, *Symbolum Apostolorum* recitabat
clare & distinctè quidem sed inscitè. Ut
meritò concludam, Vos me non citiùs
habitueros esse pro Philosopho, quàm
Psittacum istum pro Christiano.

Spero tamen, si quæstiones annexas

ipse benevola responsione digneris, me tandem aliquando in cœtum Philosophorum ascriptum iri. Quocirca Vestram Dominationem iterum atque iterum rogo atque obsecro, ut mihi responsum des, non linguâ Philosophicâ, quæ obscura est, subdola atque fallax; sed propriâ, hoc est, apertâ ac candidâ: quippe certus sum, nisi forsitan alienam personam induas, (quod quidem, nescio qua lege Philosophorum, facere nonnunquam soles) nihil ex pectore tuo, quod non sit ingenuum atque generosum depromi; nihil ex ore, quod non sit perspicuum atque sincerum proferri posse.

Vereor autem ne longior hæc atque nimium producta Scriptura, non modò leges Epistolæ violaverit; sed & patientiæ vestræ terminos, utut dissitissimos, longè transgressa fuerit. Porro quoque non imèritò pertimescerem, ne Philosophorum invidiam, obscuritatem atque vanum timorem perstringendo, (quanquam id mollissimè factum sit) tibi displiceam; nisi quòd optimè sciam Dominationem Vestram (cui tum corporis habitum ad harmoniam compositum, tum suavissimos animi mores indulgit Natura) non adeò prurienti sensu esse, ut levissimo quo-

quop
leas
mun
pias,
fi qui
nem,
quàm
benig
mo l
filio,
rogat
gume
rem,
atque
nus in
xima
da co
event
profu
ligi, q
Vestra
ta indu
re, &
Philos
Quocir
quam u
quibus
mitius
rem ger
micine
interim

quopiam tactu, nedum palpo vexari soleas ; multò minùs adeò iniquum animum habere, ut id sinistrâ manu accipias, quod dextrâ porrectum est. Nam si quid habeant hæ literæ quod rationem, vel certè reprehensionem magis, quàm decet, acrem sapiat, quæso ut benignè concipias, id non infenso animo scriptum esse, sed excogitato consilio, nimirum ut ea, quæ objici meo rogato possent, illis, quibus fas est, argumentis amoverem ; atque id efficerem, ne vestra Philosophica severitas atque amicissima dispositio, quasi manus inter se confererent ; atque de proxima Lapidis vestri materia comunicanda concertarent ; adeoque meæ petitionis eventum felicem præverterent. Scio prorsus quatenus id lectione possit intelligi, qua vi ac quanta virtute polleat Vestra Quintessentia ; scio etiam quantâ industriâ, quibus artibus, quali ardore, & quàm magna quoque religione Philosophi eam celare contendant. Quocirca nihil priùs agendum reabar, quàm ut istis argumentis obviam irem, quibus ipse alioquin impedire, quò minùs innatæ vestræ benignitati morem geras ; aut conceptæ erga me amicitia comiter indulgeas. At hoc interim mihi verendum erat, ne videretur

rer peccasse in sumam tuam intelligentiam, dum rationes exhibeo pro arcanis vestris liberiori doctrina, vel potius ore communicandis; & contra sinceram benevolentiam, dum fingo argumenta ad excitandum tuum amorem, quem esse verum atque insignem erga me frequenter ac serio professus es. Ob quem certè perpetuò deditum atque devinctum habes Excellentiae Vestrae cultorem sincerissimum atque devotissimum servum.

Lond. Pridie Calend.

August : 1683.

QUÆS-

QUÆSTIONES

Propositæ

THEODORO MUNDANO.

HAbes hîc, Amplissime Vir,
Quæstiones à me propositas,
atque meas unâ commentatio-
nes, in quibus si quid fortè vi-
deas jocularè, quæso ut id accipias
tanquam ludicrum quoddam feriis id-
circò admistum, ut hebetis & obtusi
scripti tædia quodammodò minuat.
Alioqui scio quàm tibi molestum foret;
qui semper in rebus feriis, severitatem;
in jocosis, leporem quæris. Adjunxi
verò meas hæc cogitationes, ut scias
an longè prope-ne distem à veritate:
quò priùs cognitò paucioribus indi-
geas ad me erudiendum. Hoc enim
est, quod à te jam summopere peto, ut
harum quæstionum viscera denudando,
mihi prorsus intima vestra secreta pan-
dere non recuses.

Quid

Quid est

MERCURIUS

Philosophorum?

1. **M**ercurius certè vox vafra est atque veteratoria ; per quam Philosophi sæpiùs oleum, frequenter aquam, mox aërem, nonnunquam sallem & terram notant, rariùs argentum vivum vulgare. Hic maris illic fœminæ vicem gerit Mercurius ; alibi meretur nomen Androgyni. Nunc vocatur serpens, vel bufo, qui in terra graditur ; alio tempore dicitur avis, qui *volitat per aëra pennis*. Istamque avem multi niveam columbam esse aiunt ; alii verò corvum nigro nigriorem ; nonnulli eam pavonem nuncupant, vel anserem, vel phasianum ; plures appellant aquilam : eamque cæteris avibus multò frequentiore esse contendunt. Cùm tamen eam maxima pars hominum sentiat unico phœnice rariorem esse ; & nisi ad Comicam istam Urbem, quam Νεφεροκοκκυγίαν vocant, nullibi reperien-

dam.

dam. Mirum quidem si non auceps, quotus est quisque Philosophicus, hîc hæreat anxius atque suspensus, & quid insequatur, quidque venetur reverà nescius; insequitur attamen ad eam temeritatem per ipsos Alchemistas adactus. Qui cùm hanc volucrem miris laudibus extollant, eamque omnium maximè cōmunem esse vehementer asseverent; multos ad eam perquirendam constandamque provocarunt. Quod ab omnibus ferè tam vano conatu, ac tam *malis* (ut aiunt) *avibus* obitum est, ut post longum aucupium vel nihil omnino, vel certè milvum pro aquila; & pro columba, graculum vel ululam reportaverint,

Fingunt Poëtæ Mercurium suum fuisse latronem versutissimum; eumque aliquando, cùm equum optimi generis & insignis notæ furatus esset, alinum pro eo restituisse, atque præstigiis suis id effecisse, ut fraus à possessore non sentiretur. Porro cùm ab alio viro pulchram atque tenellæ ætatis sponsam rapuisset, ejus vice mucosam atque deformem anum substituisse. Non à vero abludunt hæ cōmentitiæ fabulæ. Quos enim homines apud omnes ferè nationes extiterunt, quos in ætate florenti Mercurii vestri consequendi desiderium

pellexit, & quasi furto seduxit, eosque ab argilla, carbonibus, assiduisque laboribus inquinatos ad senectutem usque detinuit? Quotus est quem à patria, à parentibus, atque à seipso diripuit idem studium; eumque tandem, licet antea vir alacri animo, acutoque ingenio fuerit, mœstum, finè sensu, finè sapore, tardum, stipitem, ac planè asinum reddidit? Eousque tamen abstrusæ, nescio cuius, scientiæ opinione apud suos elatum, ut magnus Chemista audiret?

Chemia sanè, prout traditur à Philosophis, est instar speculi cuiusdam, ita variis Mercurii nominibus atque proprietatibus adumbrati, & (ut ita dicam) ponè obducti, ut in eo suum quisque vultum, vanas scilicet, ac ineptas conceptionum suarum species & imagines intueri se credat. Unde fit, ut Philosophorum Mercurius plures in mundo fraudes atque præstigias; maiora furta atque inaniora insomnia passim concitaverit, quàm Poëtarum ille patrasse fingitur. Plus certè vester alatus juvenis influit in aures hominum, eorumque animos blanda spe auri, quocunque libuit, multò fortiùs quàm fictus ille Poëtarum suâ catenâ aureâ trahere solet.

Nec mirum profectò, quia non modò

dò quod Philosophi tam sollicitè quæ-
runt à vestro Mercurio, per Sophiæ la-
bores obtinendum; sed & quicquid
avari cupiunt, aut prensant ambitiosi ab
eo impetrandum sit; cujus certè vis est
ita per universum diffusa, ut nihil om-
ninò sit in rerum natura, quod non ipsi
virtutem suam referat. At in intimis
uniuscujusque rei visceribus ita delite-
scit; & se (versipellis ut est, & versicolor)
ita imutat, ut perpauci sint ha-
ctenus, qui ipsum investigare, vel in-
ternoscere saltem possunt.

Scio equidem (si id sciri dicatur,
quod concentus consensusque Philoso-
phorum mihi quodammodo notum fecit)
Mercurium vestrum esse *humiditatem*,
quandam *aqueam* atque *unctuosam*, quæ
stillat è monte vestro, sicut oleum à sa-
xis, quod Petroleum dicitur. Scio
eundem esse *spiritum igneum*, qui tum
albam in se, tum *rubram tincturam* ge-
stat. Nec me latet ipsum esse *salem*
quendam è terra vestra sublimandum.
Sed ut clariùs intelligam quid ipsius in-
tima natura fuerit; è quo corpore pro-
ximè atque præcipuè proliciendus sit,
& quo igne quove regimine ad sumum
gradum perfectionis suæ sublevari so-
leat, Vestra explicatio mihi vehemen-
ter exoranda. Quòd si candidum mi-
hi

hi responsum mittas, te fanè multò verius quàm Poëtarum Mercurium pro Deorum nuncio atque interprete suspiciam ; tibi que linguam (prout olim Mercurio solebant) piam gratamque litabo.

Quid est Materia Lapidis Physici?

2. Facile credo Materiam vestri Lapidis, etiamsi dicatur cœlestis essentia, atque sit reverà lumen & purus ignis, per universa terræ quasi rudera dispersam esse, atque inter ipsa latere. Adeò ut, quod perabsurdum erat in Histrione Olympico, qui, cùm exclamasset o cœlum ! depressa manu terram indigabat ; à Philosopho quidem satis aptè congruenterque factum esset ; quoniam ne particula quidem terræ existit, quam non aliquæ scintillæ cœlestes incolant. Nec ægrè assentior Hermeticis, qui statuunt unamquamque rem, quæ ex elementis constat, imò elementa omnia, lunarem solaremque naturam in se habere ; puram nempe, lucidam atque Mercurialem quandam naturam ; quæ, si à compedibus istius corporis, in quo vincta detinetur, unquam liberata fuerit, atque operâ Philosophi tanquam manumissa, prodit illicò cœlestem atque

que igneum suum vigorem ; & quàm habilis sit ad tincturam vestram conficiendam paucis mensibus ostendit. Sed quia Mercurialis ista natura quæ communis est rebus omnibus, ab Opere Philosophico valde remota est, & in his satis copiosa, in aliis verò rebus perpauca existit ; sciat Dominatio Vestra, materiam, quam quæro ; esse eam quam Philosophi deligunt, ut ex ea Lapidem suum concinnent. Hanc ergò, de qua tam altum apud ipsos est silentium, si Vestra Excellentia mihi luculentiorē reddat ; & in qua re, quaque parte istius rei plenè cumulateque reperiatur, ostendat, aram æternæ gratitudinis Tibi tanquam Deo *Aio loquenti* consecrabo.

Quid est Ignis secretus Philosophorum.

3. Quanquam non rarò Philosophi secretum suum Ignem *Balneum Mariae*, *Ignem Lampadis*, *Fimum Equinum*, atque *Calcem vivam* appellant ; aliisque nominibus, tam quæ humidam, quàm quæ siccam materiam notant, eum indigitare solent. Constat attamen eos *igneam* quandam *Aquam* duntaxat intellexisse ; quam nonnulli vocant *Ignem-aquam*, qui radios mittit & rivos ; hos ut urat & calcinet ; illos, ut irriget aë solvat : quandoquidem eo ipso liquore

Philosophi terram suam in calcem niveam redigunt ; atque omnia metalla sua funditus resolvunt. Quocirca cum Sapientes Ignem hunc omnium rerum, imò elementorum omnium purissimam partem esse ; atque ex omnibus elicendum pronuntient ; dubium erit, an ex illis velut è filicibus excutiat ; an hauriatur tanquam è puteis. Quomodo-
cunque se res habeat, certissimum est nihil eò difficilius acquisitu fore ; cum ferè nihil aliud egerint Philosophi, vel libris suis, quos tam vafre composuerunt ; vel sermonibus, quos tam subtiliter atque versute contexerunt, quàm ut hunc Ignem celarent : sinè quo nihil unquam quod eximium atque magnum est in Chemia præstari possit. Quocirca ne spes mea frigeat, omnisque industria, (quam tute soles accendere, & plenis quali buccis sufflare) penitus obrigeat, obsecro Te, Vir Excellentissime, mihi ut porrigas hunc Ignem ; vel ut clarè doceas de quo foco petendus sit. Hoc si mihi gratum facere digneris, omnibus meis facultatibus enitar aliquid Hermeticâ Sapientiâ dignum peragere ; atque etiam Tibi, tanquam *Lari* meo maledicorum *linguas* (qui ritus erat apud Romanos) tanquam tot *latrantes canes* immolare.

Quid

Quid est Aurum Philosophorum.

4. Aurum quidem Sapientes Hermetici frequenter memorant, atque decantant, magna de eo prædicantes; quo nomine sæpius aurum arte factum, (quod vim atque proprietatem à naturali auro longè diversam habet) nonnunquam etiam aurum vulgare, sed magno artificio paratum, & (ut loquuntur) animatum designant. Aurum verò, quod Philosophis est in maximo pretio, & quod in sua Arcanorum arca custodiunt, non est vulgare illud, quod sceneratores pro usura cum anatocismo suppeditare solent; sed est vilius ac comuniùs aliquod metallum, quod Irus ac Codrus æquè ac Cræsus olim possedit.

Habent enim Philosophi sua secreta metalla, quæ longè absunt à vulgaribus, hisque præferenda sunt. Nam ut cætera metalla, sic & Aurum suum tradunt esse vivum, apertum, viride, in quo spiritus tingens atque crescens inest; idque revera esse Naturam quandam liquidam, igneam & aëream, foetidam atque odoram, quam, quoniam constat ex Mercurio & sulphure, *metallicam* vocant; imò etiam *metallum*.

Magni sanè interesset indigentis at-

que minuti Philosophi talis auri fodi-
nam atque venas ipsius uberrimas in-
venire. Libenter equidem vellem me-
tallum illud de facie saltem noscere,
multò potius scire, in quo monte satis
abundanter effodi possit. Hoc autem
mihi frustrà sperandum censeo, nisi Tu
faveas desiderio meo, atque vestram
comentationem mittas, quæ melius,
quàm virga (prout vocatur) Divinato-
ria, locupletem istam mineram prodat.

Quid sunt Montes Philosophorum.

5. Philosophi, qui thesauros suos &
sua secreta metalla magnopere vendi-
tant, ineptissimi sanè gloriosissimique
viderentur esse ostentatores, nisi Mon-
tem quoque metallis istis producendis
aptum possedissent: talem verò se ha-
bere liberè declarant; eumque Montem
aiunt ex una parte *Veneris*, ex altera
Mercurii nomine celebrem esse. Ut fas
sit credere Philosophorum Montem pa-
riter ac Poëtarum Parnassum, bicipi-
tem esse. Spero tamen longè ditio-
rem, scilicet amplis argenti aurique venis re-
fertum. Ut possint Philosophi majores
ex eo divitias eruere, quàm ex Parnas-
so suo Poëtæ.

Per hunc *Montem* (si quid rectè con-
cipio) nihil aliud intelligebant præ-
ter

ter illam materiam ex qua duo ista *Sulphura, album* scilicet ac *rubrum* (quæ metallorum suorum quasi minera sunt) effodere solent. Vel quicquid est ubique terrarum, quod materiam Lapidis phyci in visceribus suis tanquam in fodina continet, id Montem suum vocant, & suo jure quodammodo vendicant.

Faxit Excellentia Vestra ut (quod feliciter vertat Reipublicæ, Philosophis, atque ipsi Chemiæ) Montes vestri parturiant, & aliquando pariant non ridiculum murem, sed cœli ac terræ filium, Lapidem Philosophorum.

Quid est Mare Philosophorum?

6. Ut de magno isto monte, qui jure hæreditario ipsis obvenit, multum gloriantur, ita etiam de Mari suo Philosophi magna prædicant. Illud enim vastum esse affirmant, & (quod mirum est dictu) per montem universum labi, atque ad ipsius profundum usque penetrare. Non alio tamen nomine magis decantandum esse, quàm quòd *pisciculum* quendam *præpinguem*, qui nec squamas habet, nec ossa, neque testam, producat. Ex hoc pisciculo citrinum quoddam collyrium fieri tradunt, quo si delineantur oculi nostri, Lynceo perspicacio-

ciores nos futuros esse, atque omnia secreta Philosophorum clarè perspecturos. Ex eodem quoque pisciculo proliciunt suam Aquam vitæ, quæ est celeberrimum illud Menstruum, quo Sapientes omnia penitissimè resolvunt, atque in originem suam reducunt; id quod absque omni lucta placidè ac tranquillè peragunt; contrà quàm destillatores nostri communes, & opinosi Chemistæ solent; qui rerum compagem per quendam acrem liquorem frangunt & comminuunt quidem, sed non reverà solvunt; majores interim fluctus in suo *simpulo* concitantes, quàm Philosophi in suo *Mari mediterraneo*. Facile, spero, mihi concedas illud *ἐπιφύον*, cum per Mare vestrum nihil aliud intelligi videatur, quàm radicalis ista humiditas, quæ intrinseca est soli sive terræ vestræ, cujus meditullium occupat. Nec ego *pisciculi* nomine quid aliud concipiendum esse reor, quàm vestrum tingens sulphur, quod, cum nondum sit fixum, dicitur in ista humiditate salina natàre, ficut in Mari piscis. Libenter equidem venarer hunc pisciculum; & in eo capiendò pertinaciùs insisterem, si modò præstò esset vestrum *rete mirabile* vel *hamus aureus*, quo facillimè prendi solet. Quod si non contingat, multò consultiùs à me factum erit,

erit, si ab isto piscatu prorsus abstineam, metuens ne aliquando *cum piscatore* (quod proverbio dicitur) *ictus sapiam.*

Te verò tanquam *Angelum aquarum* imploro, ut hasce mihi aquas agites & excutias; ut ad ingentem istum pruritum, quo mens mea laborat, ingressu meo nanciscar citum atque jucundum remedium; nempe hominum atque metallorum Medicinam.

Quid est Aqua vitæ Philosophorum?

7. Scio vestram Aquam vitæ per quam solam auri compagem radicitus & perfectè solvere, atque in originem suam reducere soletis, non modò *Aquam Mercurialem, aquam Vitrioli, aquam Saturni; Menstruum vegetabile,* atque *Acetum acerrimum* dici, sed & *Vinum* atque *Spiritus vini* frequenter à vobis appellari. Quale vinum vel acetum fuisse illud arbitror in quo olim Margaritas suas Cleopatra resolvit, & liquefactas resorbuit; atque ita *in cæna unica centies sescertium* (id est ducenta quinquaginta millia aureorum) *spectante Antonio sola cœnavit.*

Non me latet subtilissimam partem vaporum atque halituum, qui à terræ profundo surgunt, & mineralibus atque matallis suum ortum præbent, à vite pu-

rius & copiosius attrahi, quam ab aliis vegetantibus. Porro lubens eo in eorum sententiam, qui docent vires atque virtutes omnium plantarum inesse viti, quia succus aliarum omnium plantarum ad sumum gradum perfectionis suæ per putrefactiones, destillationes, separationes, atque depurationes adductus, spiritum vini optimum, nihilque majus aut eximius, exhibet. Nihilominus quia subtilissimus spiritus vini à vite (licet is totus accendi possit, & flammis suis absumi) ne quinquagesimam partem, quæ non sit aqua insipida (prout comperitum est) in se continet, statuendum est spiritum vini, sive aquam vitæ vulgarem minimè satis habilem fore ad ullius metalli, multò minùs auri fabricam diruendam: & cum *vestra Aqua vitæ* multò propinquior & cognatior sit terræ ac soli, auroque vestro, quam spiritus vini communis est (utpote quæ cum metallis ipsis solutis concrevit ac permanet) quærendum esse talem *spiritum vini*, qui sit *ignea atque similis natura*, sic ut nihil insulsi phlegmatis (ut vocant) à seipso depromi unquam patiatur; nec relinquat quidpiam in fundo vasis, in quo distillatus sit. Huic Vino non opus est hederâ. Nec *Philosophici nostri Vinarii*, quamvis illi magnificè vinum suum

suum præ cæteris omnibus extollant, ullum adhuc Insigne suspenderunt, quo illud sciri potuerit adirique.

Hoc igitur ut indices mihi vehementer Te rogo ; quicquid enim respondi dabis tanquam ex oraculo Apollinis Pythii editum mihi putabo : nihil potest esse verius : id tamen obnixè peto , ut sit oraculo clarius.

Quid est Diana Philosophorum.

8. Clamant omnes *Argyropæi* atque *Aurifices* (hoc est *Alchemista*) magnam esse *Dianam Philosophorum*. Ex cujus cultu magnum ipsis accrevit lucrum. Nec Philosophi fanè minùs gloriose, quàm Poëtæ, loquuntur de pulchritudine suæ Dianæ, nec non de ipsius sylva, columbis, ac de perenni fonte in quo se lavare solet. De quibus ita convenit inter ipsos, ut meritò quispiam dubitet, an Poëtæ philosophentur; an Philosophi nectant fabulas. Equidem existimo quicquid ab his vel illis fictum videtur, aliquid alti sapere. Ideoque soleo Philosophorum parabolas & allegorias, pariter ac Poëtarum fabulas, assimilare statuis istis antiquis, quas *Silenos* vocabant, quæ cùm clausæ fuerint monstrosas atque ridiculas nescio quas species præ se ferebant; apertæ verò
(nam

(nam sic fabrefactæ erant, ut facile deduci atque explicari possent) illustres atque divinas imagines, quæ intus erant, intuentibus exhibebant. Neque dubito quin fons iste, ea sylva, cæque columbæ, quæ ad Dianam referri solent, si, quod re notant, benè sciretur, tum veram Lapidis vestri materiam, tum physicum ejus apparatus clariùs indigarent. Nam, si rectè conjicio, *Diana vestra* nihil aliud est, quàm *Sulphur* illud album, sive *Terra foliata*, quæ à Philosophis *Chemica Luna* dicitur.

Quod si Benignitati Tuæ placuerit hæc omnia magis perspicua reddere; & Lunam Vestram affuso lumine sic illustrare, ut ejus orbis mihi plenus compareat, eris mihi magnus Apollo.

An Lapis sive Quintessentia Philosophorum per humanam disquisitionem sciri atque parari possit?

9. Quamvis Hermetici Lapidem suum *Dei donum* vocent, & Hagiographi doceant id omne quod perfectum est à Deo profluere, (quod certè verissimum est) nihil attamen impedit quò minùs alii pariter affirmant, eum absque miraculo, ac sinè ullo præceptore (quicquid in contrarium ferunt multi Scriptores Alchemici) per homines se-

sedulos atque sagaces investigari posse; quatenus ejus principia sint à natura; & quæ ad eum ducunt, humanæ rationi in rebus hisce physicis exercitatæ, subjecta se dedant. Adeò ut illi, qui naturam rei bene contemplati sunt, facile concipiant quibus viis iste lapis indagari possit, eumque forsan ad hunc modum à Veteribus inventum fuisse credant.

Primævi Sapientes cùm viderent Solem, qui luce sua lustrat ac complet omnia, per radios suos ex hoc terraqueo globo multos anhelitus atque vapores nullo puncto temporis intermisso concitare; eosque vapores in aëra sublato variis huc illuc motibus agitari, donec cum effluviis astrorum, quibus occurrunt, passim concreverent, atque tantum ponderis acquirerent, quantum ab aëre, bajulo suo, diutiùs sustentari non poterat, indeque rursus ad terram cum rore ac pluvia decidere. Porro cùm mentis oculis cernerent hanc materiam à cælo delapsam non omninò quiescere in terra, nec ibidem manere; sed ab eodem motore dies atque noctes cieri, subtiliùs attenuari, atque iterum in aëris regionem pelli; porro etiam cum cœlesti spiritu denuò coire, & quasi prægnantem reddi; atque adeò gravio-rem factam mox ad terram relabi.

Dein-

Deinde quia clarè satis intelligebant, eandem materiam quæ in sublime sæpiùs erecta fuit, partem tenuiorem esse terraquæ substantiæ à crassiori segregatam; eamque novis usque particulis cœlestibus unitam continuò subtiliorem purioremque fieri. Cùmque observarent omnes res, quò puriores fuerint, eò magis ad amplexum mutuum dispositas esse, proindeque puram istam materiam, crassæ jam sæculentæque terræ rursus adjungi minùs aptam, ad eas verò particulas, quæ mundæ, subtiles atque sui similes erant, intimiùs annexi affigique valde propensam esse.

Rectè concludebant aliquam hujusce materiæ cœlificatæ (si liceat ita loqui) portionem, post quemlibet ascensum atque descensum, à subtiliori quadam terra detentam, & cum ipsa concretam fuisse, atque ex isto coitu progeneratam fuisse puram, viscidam atque unctuosam istam naturam, quam Mercurium vocabant. Consentiebant utique tenuiorem istius Mercurii, summeque fugacem partem versus superficiem terræ per calorem infernum mitti, ut ejus influxu cuncta vegetantium semina (nam ab initio creata sunt vegetantium semina) crescerent ac vegetarent; partem verò crassiorem densioremque, subter ad terram

ram q
fistere
confia
ritate
stabant
Qua
tiori
quem
exigere
mixtio
que vir
nobilio
dere sol
neralib
nec nor
dis apt
tuit att
tiam tan
essentia
quidpiam
neraret
tionem
quam qu
nunquam
rum ab
cam via
res à cra
miscendo
idoneum
tam mat

ram quandam subtilem morari ac subsistere; ut ibi mineralia atque metalla conflaret: ista autem metalla pro puritate Mercurii ac Terræ, ex quibus constabant, magis aut minùs pura fuisse.

Quanquam verò Natura quotidie subtiliorem quandam materiam ab hoc, quem calcamus, globo vaporis instar exigere, in altum efferre, atque ei per mixtionem lucis & ignis cœlestis, vim atque virtutem cœli tribuere, eamque ita nobiliorem factam rursus in terram fundere solet; & ex ea rem quandam mineralibus atque metallis efficiendis, nec non arboribus & plantis vivificandis aptam producere valeret; non potuit attamen hanc Mercurialem substantiam tam puram reddere, ut ex ea Quintessentiam vegetabilem, vel minerale quidpiam, quod esset auro nobilius, generaret; quia certum est summam perfectionem pendere à puritate summa; ad quam quidem Natura suo pte molimine nunquam pertingit. Quippe quia purum ab impuro separare nisi per unicam viam nequit, partes nempe tenuiores à crassioribus elevando, easque admiscendo cœlesti igni; atque interim vas idoneum in quod reponat istam illustratam materiam non habet, cogitur
eam

eam ad terram rursus demittere, & cum ipsa facie, quam non multò ante reliquerat, iterùm confundere. Ita ut videatur Natura *suam lotam* (prout est in proverbio) *ad volutabrum luti detrudere*; & multum operis sui quotidiani frustrà peragere.

Eatenus autem proficit Natura, quatenus expirationes hasce terraqueas attollendo in aërem (in quo velut in Templo cœlestes influentiæ terram in matrimonium ducunt) atque eas ibidem cum luce ac igne miscendo, puram quandam substantiam creat, quæ quamquam mox ad terram depressa, & quodammodo mersa fuerit, longè tamen purior à sublimatione sua redit ac manet; quoniam ob cœlestem eam indolem, quam induit in aëre vix nisi cum puriori terra (simili similem amante, ac parili ad parilem se applicante) coit & concrescit; fieri tamen haud potest quin aliquam à fœda societate sua labem contrahat; hinc necesse est ut Natura tardo semper gradu procedat, & non nisi sensim ac pedetentim res suas minerales agat: tandem verò peragit, quatenus per ascensus aspirationum terræ, atque earundem descensus iteratos, primò *Mercurium* facit, è quo postea per diuturnam coctionem fabricatur *aurum*.

Quod

Quod
refinam
imposu
te sub
admittit
tum) si
Hæc
perper
egerat
ubi ped
lucis; c
bene pe
ne, firm
tem hun
particula
vere, de
fectum p
jorem t
gradum
se habere
Rem aut
distillatio
faciant, &
quâ pote
comodat
tem corp
atque à
vint; eam
bicum ve
densatus
Hanc va

Quod licet omnium metallorum sit purissimum, & cui summam quasi manum imposuit Natura vix attamen puræ puræ substantiæ privilegium (quod non admittit ullam mutationem vel interitum) sibi vendicat.

Hæc, inquam, prisci Philosophi cum perpendissent & clarè vidissent, quid egerat Natura, quantum processerat, & ubi pedem suum fixerat, nihil ultra moliens; cumque defectus istius rationem bene percepissent, habitâ omnium ratione, firmiter, ut opinor, credebant Mentem humanam, quæ est Divinæ auræ particula, Naturam desistentem promoveri, deficientem juvare, atque imperfectam perficere posse; eamque ad majorem tum puritatis tum perfectionis gradum perducere. Quod quidem ita se habere facto periculo comperiebant. Rem autem primitus aggrediebantur per distillationem, quam protinus excogitabant, ut per eam (Naturam ipsam, quâ potuerant, imitantes) variis accommodatis instrumentis tenuiorem partem corporis à crassa, à gravi leviorē, atque à sæculenta nitidiorē scjungerent; eamque sub speciem fumi in alembicum velut in cœlum efferrent; ubi densatus vapor in aquam liquesceret. Hanc verò destillatam aquam cœnuò

su-

superaffundebant rei in fundo relictæ
(quam operationem cohobationem vo-
cabant) ut eam pror sus ad exemplum Na-
turæ, nova destillatione magis subtilem
redderent, insuper & adaugerent.

Verūmenim verò cū solutionem ne-
cessariam esse perfectæ destillationi per-
ciperent, volebant hac etiam ex parte
Naturam sequi, sed quoad modum sol-
vendi nequibant: quoniam Natura per
pluvias ac rores, atque per radios sola-
res igneam & subtilem vim cœli coti-
junctam cum corporibus à terra subla-
tis in terram spargebat, ut ipsam eò
melius aperiret, solveret, atque subli-
mationi magis aptam redderet. At Phi-
losophi vel rem suam præparatam aëri
exponebant, (quæ prior ac Universalior
erat via solvendi) ut quasi machinâ
quadam magneticâ, lucem & ignem at-
que stellares influentias à cœlo detrahe-
rent, quæ mira subtilitate sua materiam
penetrarent, in minutias redigerent, pu-
rumque ab impuro semoverent. Vel
materiam quandam è mineralium, vege-
tantium atque animalium regno dele-
ctam atque jamjam cœlesti naturâ præ-
gnantem digerebant atque putrefacie-
bant, ut eam separationi physicæ magis
aptam redderent. Idcirco namque pu-
trefactionibus usi sunt, ut operâ solutio-
nis

nis eò melius fungi possent : quia putrefactio rerum compagem frangit ; elementa dividit ; atque ita attenuat omnia, ut corpus illud, quodcunque fuerit, cui sic tractari contigit, magna suū parte liberæ destillationi subiectum sit. Quæ finè purum ab impuro sejungi nullo modo potuit. Utcunque tamen eò quòd manifestum erat res omnes optima destillatione separatas ab impuro corpore, non ita puras esse, quin debeant adhuc nitidiores fieri, priusquam ad summum virtutis suæ fastigium perveniant, rectè sentiebant Prisci phycas suas digestionem putrefactionesque sæpius esse repetendas, ut per eas plena rerum solutio fiat ; indeque perfecta destillatio.

Sed quamvis opere solutionis optimè functi essent, *aquam* sibi adhuc *habere* percipiebant, quia constabat partes hasce tanta arte destillatas atque divisas, quanquam puræ fuerint, nihil unquam magni præstituras esse, quamdiu sic divisæ manerent ; ipsas etiam per divisionem suam sic dispositas esse ac velut alienatas, ut redire iterum in gratiam, rursumque sociari nullo modo possent, nisi communis aliqua natura inter ipsas intercederet, & tanquam blanda conciliatrix atque læna coitionem faceret. Quocirca benè consideratis omnibus,

& facta periclitatione deprehendebant
 ipsis facibus à quibus istos puros li-
 quores abstraxerant, inesse quandam
 substantiam, quam reliquarum omnium
 copulam, atque omnis solidæ concre-
 tionis esse fundamentum suspiciebant.
 Hanc *Terram albam* sive *Salem* voca-
 bant, quem tamen usu atque experien-
 tiâ comperiebant ad opus suum prorsus
 inutilem esse, donec is ipse quoque pu-
 rus ac mundus fieret. Hunc igitur Sa-
 lem omnibus suis facibus exuere pro
 virili sua nitebantur; quod cum effe-
 ctum dare per solutionem vellent cor-
 pore nondum combusto, frustra labora-
 bant ob unctuosam quandam facem,
 cui Sal iste firmiter adhærebat. Igne
 igitur in auxilium vocato *calcinationem*
 inducebant, quæ quicquid erat olei com-
 bustibilis absumeret; adeoque Salem
 penitiùs in aqua solubilem redderet &
 ab inutili terra separabilem. Salem ita
 crematum in aqua pura solvebant, co-
 labant, deficcabant, idque sæpiùs ite-
 rabant, usque dum viderent *Salem ni-
 tidissimum*. Huic ita purgato Sali re-
 liqua elementa pura, debita conjunctio-
 nis observata ratione, permiscebant;
 mixta per solutionem atque sublimatio-
 nem ultrà purgabant; ac leni coctione
 continuaque tandem figebant. Opus
 sanè

Sal.

*Th. vid.
p. 35.
ibid. p. 35.*

sanè p
 magna
 & effi
 Q
 opere
 nia no
 supera
 id effi
 multo
 non l
 tam,
 neralia
 multa
 instrum
 atque c
 ris fixi
 l
 deatur
 xisse, f
 ve per
 qua pe
 materia
 tenuitat
 multo r
 tum M
 in aurum
 mirando
 nerat sa
 mult co
 gredi, si
 de quo se

fanè paucis indicatum, sed quod artem magnam atque longum tempus poscit & efflagitat.

Quanquam verò Sapientes in hoc opere obeundo Naturam sequi per omnia non potuerunt; eam tamen longè superabant; utpote qui paucis mensibus id efficiebant, quod ipsa Natura per se multos annos eniti solet. Nam quia non habuit nisi unicam, eamque lentam, viam procedendi, munia sua mineralia tardè complebat. Ars autem per multa atque percommoda separationis instrumenta puritatem citò consequitur, atque celerrimè per varios gradus caloris fixitatem consummat.

Ita ut Veterum Philosophia videatur de Natura triumphum duxisse, sive ipsius operis celeritatem, sive perfectionem spectemus. Quippe quia per exquisitas suas bene delectæ materiæ purgationes; per sumam ipsius tenuitatem fixitatemque parabant rem multò nobiliorem auro, quæ non tantum Mercurium atque viliora metalla in aurum verteret, sed & alios actus admirandos ederet. Nam cum eò pervenerat sagax atque subtilis Ratio, non malè concipiebat se posse ulteriùs progredi, si modò Pulvis iste Chrysopœius denuò solveretur, atque majorem inde

subtilitatem sibi conquireret. Eventus non fallebat expectationem, re per veram solutionem tentatâ, per quam vires atque tincturam pulveris istius citò ac mirabiliter adaugeri cernebant; imò in *olei naturam* redigi. Quod quidem *oleum* porrò per iteratas solutiones eò subtilitatis evexerunt, ut non in mineralibus solumodò, sed & in vegetantibus ac animalibus etiam, imò in *ipso aëre mirificas suas vires* exeruerit.

Haftenus certè vidimus (aut opinamur saltem nos vidisse) vestigia, quibus infistebant olim Philosophi, dum Naturam in Lapide suo parando prosequabantur; reliquum est ut, re benè pensitatâ, quæramus an Vestra secreta Materia, ex qua conficitur iste Lapis, ea ipsa duce pariter investigari possit. Non est ut dubitemus, quin ex Mercurio, quem vestrum dicitis, quemque nuper ab ultimo suo initio repetebam, grande illud Elyxirium fiat. Verùmenimverò nisi Mercurius iste, qui per omnia dispersus est, in aliquibus rebus sat copiosus reperiretur ac velut accumulatus, frustra Philosophiæ studiosi tum ob difficultatem rei, tum ob vitæ brevitatem se perventuros unquam ad finem operis sui sperassent. Quocirca Philosophi consultò atque prudenter in manus sumebant

bant talem materiam quæ luce ac igne Mercuriali plena ac veluti prægnans fuit. Qualem, ut reor, sedulo atque sagaci contemplatori quotidie ob oculos exhibet liberalis sui Natura.

Sed qui huic Philosophiæ se dedunt plerumque nimis subtiles existunt; & tam de ipsa materia Lapidis quàm de ipsius apparatu, miras nescio quas ac vanas sibi commentationes nectunt. Qui si pinguiori (quod aiunt) Minervâ rem reputarent, ac opera Naturæ quotidiana simplicius ac diligentius adverterent, clarè scirent Naturam id in dies singulos agere, ut hunc latè diffusum Mercurium cogat & coacervet; atque ita quid *unctuosum* producat. Cum ea sit indoles istius Mercurii, ut quò magis essentielles ipsius partes in re quavis abundant; & quò propius absunt à seipsis, eo viciniùs accedant ad naturam *oler.* Certè quidem Sol generalis iste actor rerum universarum nihil aliud institue- re per radios suos circumquaque missos videtur, quàm ut id, quod in omnibus Elementis est purissimum, vertat in pinguedinem quandam, rerum omnium radicalem humorem; & omnium mirabilium, tam quæ ab Arte, quàm quæ à Natura fiunt, materiam.

Quòd si quis levi pede percurrat tria

ista (quæ vocantur Animantium , Vegetantium, atque Mineralium regna, veritatem rei speciatim cernet ; & liquidò sciet quot modis, quibusque rationibus Natura Mercurium vestrum mutat, versat, agit, attenuat, incrassat, coarctat atque dilatat, ut igneas ac inflammabiles ejus partes augeat, colligat, & in unum locum compellat ; eumque demùm nostris oculis exponat. Cœlestem istum Mercurium (cui omnia, quæ sub luna existunt, suam pinguedinem suamque opimam fertilitatem referunt) præterlabi jam sinamus ; imò & graviolem Mercurii subterranei partem, quam Natura in terræ profundo dies atque noctes ad incudem veluti tundit, ut ipsam magis densam atque viscosam reddat (licet ea metallis efficiendis destinata fuerit, atque Vulcano Philosophico perutilis sit futura) missam faciamus ; ejus autem tenuiorem leviolemque portionem, quam vaporis ad instar versus superficiem terræ propellit intestinus calor, attempta cogitatione sequamur ; atque animis nostris observemus quomodo Natura perfectioni studens Mercurialem istum vaporem tractet, dispenset atque disponat ; quasque separationes in Vegetantium radicibus, quas in truncis, caulibus, foliis atque floribus instituat, ut tan-

tandem igneas atque essentielles ipsius partes (nam quod *oleosum* est, solummodo *meretur nomen Mercurii*) colligat, atque seorsim in seminis capsula constringat; atque ita demum rem perfectissimam, quam potuit, non olitori tantum, sed & Philosopho necessariam paret atque protendat.

Id ipsum agitur in Animalibus, in quibus Natura succum Mercurialem, qui cedit ipsis in alimentum, per varias digestiones, continuosque circuitus, perque separationes eorum omnium quæ vel aliena, vel supervacua sunt, in purum ac bene coctum liquorem mutat: is *Sanguis* dicitur. Sanguinis autem partes, quæ sunt maximè subtiles & igneæ, mox ab eo secernit; & eas omnes ferè, nisi quas impendit in sensum atque motum, protinus in *adipem* vertit. Quem tanquam sublimatum quoddam intus in membranis includit atque seponit, ac si ipsum insigni cuidam usui reservaret. Hic apex est omnis sanguineæ mutationis; hæc ista opima concretio, quam Sapientes olim, (quanquam obesis fuerit contemptui) non negligendam putabant; utpote quam censerent non tantum colonorum calceamentis, vel rhedarum axibus ungendis, sed & duris incredulorum membranis,

rigidisque cervicibus emolliendis infer-
vire posse.

En quos opinor fuisse quasi gradus
salarum, per quos ascenderunt Veteres
tum ad scientiam materiæ Lapidis phy-
fici, tum ad ejus apparatus. En gra-
tiam benignitatemque Naturæ, quæ rem
idoneam Philosophico operi, lateque
diffusam colligit, unum in locum cogit,
eamque sagaci contemplatori quasi di-
gito monstrat.

Sed ne credas, obsecro, Vir Excel-
lentissime, me tam obesæ naris esse, ut
putem quicquid est oleosum vel adipale
Philosopho in deliciis esse; cujus, scio,
palato non arridebit oleum, nisi quod
viride est, atque adeò subtile ut totum
destillari possit. Nec aliquod oleum
tam subtile reddi posse, nisi accuratissi-
mè resolvatur; neque resolvi unquam,
nisi à peritis. Hoc igitur est id quod
unicè peto, (& quæ tibi, prout spero,
non immodesta precatio videbitur) ut
me protinus instruas *perfecta notitiâ li-
quandi axungiam*; meque hoc pacto
dignum facias, qui tandem inter *Gebri-
lixas* ascribar.

*An Chemia possit suppeditare Medici-
nam Universalem?*

10. Cogitanti mihi vias ac modos,
qui-

quibus Vestra Quintessentia metallis imperfectis ac velut ægris opitulari; atque ipsa imperfectissimam sanitatem ducere solet; atque animo volventi quale illud genus, aut stirps illa fuerit, in qua metalla atque animantium corpora conveniunt, non ab omni ratione prorsus alienum videtur, ab Arte Chemica parari posse egregium atque præcellens Medicamentum, quod omnes etiam humanas ægritudines amovere, atque radicibus extirpare valeat.

Certum est omnia metalla constare sulphure atque Mercurio. In his verò metallis sulphur magis aut minus deficit, aut magis ac minus impurum est; vel crassius aut subtilius attenuatum. In aliis id ipsum Mercurio accedit. Nec aliter illud discrimen quod interest inter metalla definiendum est. Nam quòd unum sit altero magis fixum vel stabile, id omnino credibile est à partium tenuitate puritateque provenire. Quod cum prisci Philosophi benè secum reputarent, probèque scirent nihil aliud exigì ad perfectionem metallorum, quàm ut id, quod in ipsis est superfluum, penitus exuant; & quicquid fæculentum est etiam deponant; eam ipsam materiam, ex qua fiunt metalla (sulphur scilicet atque Mercurium) in manus suas

ac.

accipiebant, eamque magna arte per-
purgabant; atque ex ea conficiebant
purissimam quandam essentiam, quæ
metallis, quibus injiciebatur, omnes
perfectionis numeros impertire potuit.

Nam cum ea Essentia sit res adeo pu-
ra, ut (pro lege naturalis istius fœderis,
quod ictum est à rebus mundis) non ni-
si cum puris intimè commisceatur; &
eòusque sit ignea, ut quicquid est cru-
dum citò coquat atque maturet; cum-
que sit ita subtilis, ut instar ceræ fluat;
atque metalla penitissimè subeat &
pervadat; ad hæc cum sit tam fixa, ut
quicquid in metallis dissipabile est & fu-
gax, ipsa vim ignis spernens, secum de-
tineat; ac tantâ demùm redundet tin-
cturâ, ut aliis, etiam copiose eam largi-
ri potis sit. Cum tales, inquam, vires
ac qualitates habeat admiranda isthæc
Essentia, quodocunque projicitur in a-
liquod impurum atque ignobile metal-
lum igne liquatum, minutissimas ipsius
partes actutùm penetrat, purgat, matu-
rat, figit atque tingit, eoque factò pro-
tinùs in aurum vertit.

Nec dissimili ratione (prout opinor)
Universalis ea Medicina, quam generis
humani solatio parit Chemia, res suas
agit. Quæ quòd est essentia purissima,
subtilissimaque pariter & fixissima, cor-
po-

pora
la sol
perva
No
les ex
mana
quàm
rent i
versa
differ
discon
molles
posside
quin m
dunt,
confus
tùm r
& effu
tionib
nullam
interell
que Me
mentur
Mu
gentium
secretar
retexi,
tia in fo
unanimi
parv atq
que can

pora animantium, non secùs ac metalla solet mineralis Elixyr, extemplò subit, pervadit atque immutat.

Non me latet profectò quàm dissimiles existant illæ partes, ex quibus humana corpora conflantur; nec ignoro quàm disparili fabricâ (licet illæ conspirent in totius harmoniam) quàmque diversa constitutione, nec non usu vario differant, inter se diffideant, & quasi discordent. Adde quòd laxam atque mollem naturam (contra quàm metalla) possideant. Neque dubitare possum quin morbi, qui nobis humanitùs accidunt, sint multi, dispares, ac inter se confligentes; & qui non differentia tantùm remedia, sed & contraria poscant & efflagitent; adeò ut mutuatis inde rationibus haud pauci fortè concludant, nullam omninò corporibus humanis interesse cum metallis cognationem; neque Medicinæ metallicæ vires in argumentum humanæ trahi posse.

Multi nihilominùs, iique majorum gentium Philosophi (qui sciunt istam secretam methodum, quâ Naturæ tela retexi, atque metalla pariter ac animalia in suam originem retrò duci possint) unanimi voce pronunciant, *humanam corporis* atque metallici genus idem esse, atque eandem (si liceat uti verbo veteri)
pro-

profapiam, ab eodem *avo Mercurio* derivatam. Et præter faciem terræ, ac aquæ redundantiam, nihil esse in animantium Natura, nisi Mercurium sulphure suo nullo unquam tempore destitutum. Porro statuunt nullum morbum (ex iis quos intemperiei acceptos referunt Medici) corporibus humanis accidere posse, qui non à Mercurii atque Sulphuris huiusce vitiis, ex unius aut plurium Elementorum abundantia, vel defectu, vel motu natis, exortus sit.

Veteres ergò Sapientes, qui fuerunt à secretis Naturæ, curatione metallorum in exemplum ductâ Quintessentiam quandam è vegetabili atque animali Mercurio confecerunt, quæ cunctos humores, atque omnium elementorum qualitates, ad æquam ac concinnam temperiem, hoc est, ad sanitatem redigendi potestatem habuit. Quam quidem Quintessentiam per *suam Aquam vita* parabant, eamque nobis tanquam summam omnium ægritudinum Medicinam venditabant.

Vulgares ac quæ particulares appellantur Medicinæ, nihil magni præstare solent in iis morbis, qui difficulter cedunt; eò quòd vires haud satis efficaces habeant; & quas prima digestio destruit omninò, vel saltem minuit. Nam quia
na-

naturam crassam & intemperatam habent, & ab insito nostro calore nimis alienam, necesse est ut vincant coctionem ventriculi nostri, vel ut ei succumbant, & immutentur, ita ut cassis viribus inter sæces exeant.

Sed Universale Remedium, quod, ob purum sulphur atque Mercurium suum, maximam cum nostro calido nativo cognationem sibi vendicat, omnes illicò digestionem illæsum transit, & non modò ventriculi, sed & aliarum partium facultates juvat, restituit, atque mirè confirmat. Quanta pars animalis naturæ sit à sulphure atque Mercurio, probè sciunt experti; & nemo vestrum dubitat, quin ex essentia Mercuriali atque sulphurea constet Universale Remedium, quod quia purissimum est & subtilissimum, atque congruens cum humana Natura, partes omnes citò permeat, & quicquid est impurum vel noxium mutat, aut certè deturbat, ac foràs ejicit.

Quocirca non defuerunt in omni sæculi seculo Viri Sapientes ac Medici, qui, quòd ea remedia, quæ erant in frequenti usu, præ multitudinem essent valde confusa, vel præ viribus imbecillis minùs efficacia; porrò etiam quia rectus eorum usus, ob abstrusam atque reconditam Naturam morborum, pa-

ram

rùm certus & cognitus erat, miserantes
humani generis infirmitates, seriò at-
que sollicitè considerarent, num talis
materia posset investigari, quæ, cùm vi-
res atque virtutes omnium remediorum
excellenter in se contineret, plenam
quoque morbos omnes abigendi pote-
statem haberet: ita ut neque sagacitas
Medici (qui sæpiùs in explicandis mor-
borum naturis, se præstat Davum po-
tius quàm Oedipum) in ægritudine di-
gnoscentia confunderetur; nec ejus pe-
ritia in apta propriaque Medicina con-
quirenda deficeret. Quod cùm judi-
cassent haud alienum esse à natura rei,
& in nostram quoque potestatem cade-
re; porrò quærebant unde ea generalis
potentiæ Medicamenta proximè præci-
puèque petenda essent.

Ratum atque firmum est omnem om-
ninò Medicinam vel minerali, seu vege-
tabili, vel animali naturâ complexam
esse; perque rationes experienciâ config-
natas extra omnem ferè dubitationem
positum, quòd princeps ac coryphæus
omnium animalium sit Homo: quòd-
que Vitis supra quàm cætera vegetantia
præcellat; atque nihil inter mineralia
judicetur Auro præstantius. Quocirca
non inscitè concludebant, si purissimæ
potentissimæque partes istorum trium
con-

conjungerentur, atque in unam Naturam redigerentur, maximam atque generalem quandam Medicinam ex ea fieri. Quod cum effectum dedissent, rem ita se habere comperiebant, apparatâ per laborem Sapientiæ Panacæâ. Quæ, pro sua generali potestate atque benignitate, morbum ipsum, quicumque fuerit in humano corpore, sua sponte quærit, invadit, atque prosternit; nimirum quicquid alienum velinsum est, illicò separat ac præcep̃s dat; intimè se adjungens Naturæ, cui simillima est & amicissima.

Quomodo verò possit una eademque Medicina diversis morbis ac planè contrariis opem ferre, atque ex eodem ore quasi calidum & frigidum simul efflare; tam calidæ scilicet quàm frigidæ partis intemperiem corrigere, nullus adhuc, quod sciam, scriptor accuratè docuit; quod certè mihi non minimam admirationem movit, cum non difficilis explicatu res esse videatur. Nam tota vis Universalis istius Remedii super hoc cardine vertitur, ut illud utique, pro summa sua puritate subtilitateque, sanguinem nostrum non modò sanissimum reddat, sed & ita efficacem, ut eadem facilitate, quâ nutriat diversas partes, etiam sanet; unâquâque sibi congruens

ac

ac aptum remedium, pariter ac alimentum, recipiente.

In sanguinis autem sinum facillimè atque avidissimè excipi generosam istam Medicinam, libenter credet quisquis rectè sanguinis & istius remedii Naturam, atque hujus & istius conficiendi rationem perpendit. Quippe quia certum est vim atque tincturam sanguinis congruenter operi vestro convenienterque fieri; & consimilibus atque cognatis principiis etiam constare. Nam quicquid animantibus in cibum venit sulphur atque Mercurium participare; & in eorum ventriculis partim ab aciditate lymphæ vel pituitæ, partim à bilis huc illabentis oleoso sale comminui, ac quadantenus solvi; purissimamque ipsius partem in rudem quandam speciem lactis ibidem verti compertum est.

Porro succus iste, quem Chylum vocant, perfectiorem lactis formam (nam certum est ex coitu Mercurialis aceti atque sulphuris gigni lactis formam) in intestinis induit. Huic enim succo pylorum trajecto mox se immiscet sulphureus quidam liquor è vesica fellea, simul & acidus è pancreate promanans; qui cum parili Natura, quam in chylo reperiunt, blanda quadam luctatione dicam an amplexu congregientes, quicquid alic-

alienum est, aut faculentum, vel super-
vacaneum separant & amendant; atque
succum purioris tum Mercurium tum sul-
phur adaugent. Nam licet albus ex-
terna facie compareat, intus attamen
habet summam rubedinem digestionem cir-
cuituque suo naturali promendam.

Sic vestra *εγχαρμήματα*, secundum
Naturæ vias ac leges instituta, ex uberibus
eiusdem materiæ perinsigne quoddam
lac eliciunt, ac veluti mulgent: illud-
que sola coctione in tincturam sangui-
nis instar rubram vertunt; ex qua Phi-
losophi concinnant suam Quintessen-
tiam, supremam omnium morborum
Medicinam. Quæ, quia tantam cum
sanguine cognationem habet; atque
mira subtilitate puritateque prædita est,
necesse est ut eum, quamvis exigua
quantitate nobis exhibeatur, ocius in-
tret atque pervadat, reficiat, exhilaret,
atque vegetissimum reddat.

Ad hæc, ut eo clarius eluceat Uni-
versalis huiusce Remedii probabilitas,
advertendum est Naturam (sive igneum
istum spiritum, quem Hippocrates ap-
pellat *ὀρμῶντα καὶ ἐνορμὸν*, i. e. motus &
actiones cientem, Avicenna *Colkodovu*
id est *Dominum naturæ*; & quidam re-
centiores *Archaum*; qui totam œcono-
miam animale gerens, tum nutritioni

H

par-

partium, quamdiu viget, ac liber ab impedimentis est, tum sanitati prospicere solet) ipsam morbis mederi, ancillante duntaxat Medicina. Quicquid idcirco Naturam liberam esse jubet, eamque potenter refocillat, Universi remedii vires habet; & quod sequitur, omnes ægritudines amandare valet.

Verum autem tanta Naturæ debilitas, totque recuperandæ valetudinis impedimenta sæpius existunt, ut hæc nunquam dimoveri, nec ea convalescere quoquo modo possit, nisi magnum aliquod Arcanum suas suppetias afferat; aut Vestræ Quintessentia succurrat. Quæ cum res (ut sæpius dictum) subtilissima sit, & cum humana Natura maximè congruens, universum corpus, fulguris instar, penetrat; & quicquid in eo crassum est, aut coagulatum vel congestum conterit atque discutit; quatenus etiam purissima est, omne sæculentum vel alienum sejungit, deinde quia potens est, atque reverà cœlestis ignis (etiamsi blandus ac humidus existat) quicquid est crudum citò coquit; & quod virulentum est, corrigit aut destruit; atque ita ipsum calidum, quod vocant, innatum, sanitatem, imò & juventutem reducit. Sic prudens ac celebris iste Medicus Jason (si fides adhi-

hibeatur mythicæ Philosophiæ monu-
 mentis) Medicinâ ex herbis & anima-
 libus , per sapientiam Hermeticam sive
 Medeam parata , senectutem suam de-
 pulit : sic Empedocles olim (si vera sit
 commemoratio Antiquitatis) magno
 remedio , quod ἀπύριον vocabat , lan-
 guescentes homines , ἀφωγός , atque
 animam agentes revocabat. Ita etiam
 Raimundus Lullius (si credantur annales
 recentiores) cum morti vicinus fuerit,
 ope veri auri potabilis ad juventutem
 rediit.

*An Patriarchæ per istam Medicinam vitas
 suas produxerint ?*

Patriarchas fuisse μακροβίους vix qui-
 dem potest in disceptationem vocari ;
 sed ut credam eos omnes hanc artem
 calluisse , & (quod pro certo tradunt
 multi scriptores Hermetici) per Elix-
 yrii virtutem suas ætates eousque produ-
 xisse , nulla adhuc ratio , nulla disputa-
 tio me compulit. Quocirca jam liben-
 ter vellem sentire , quid optima argu-
 menta , cum nobilitate atque authori-
 tate summi Philosophi conjuncta , pos-
 sint efficere.

Chemiam sanè perantiquam esse , &
 retrò ad ipsum Chamum referri posse

non inficior ; neque litem movebo illis qui hanc artem Patriarchis , istis avis mundi , notam atque excultam fuisse dicunt ; sed cur eorum seras ætates exinde peterem , non video. Cùm plusquam verisimile sit idcirco tantam longævitatē primævis hominibus à Deo concessam fuisse , ut mundo citiùs implendo conduceret : eamque propterea non fuisse Patriarcharum propriam , sed omnium antediluvianorum communem felicitatem.

Quis autem mente sua concipiat , eos omnes vel intellexisse Chemiæ secreta , vel usurpasse ad longas ætates efficiendas ? Antiquitùs in Ægypto passim floruit Alchemia , & non solum à sacerdotibus (qui erant Naturales Theologi , sed etiam à profanis , qui eam primogenitis suis tanquam hæreditatem firmam relinquebant , exculta fuit & usitata. Verùm , cedò mihi , quot ex Ægyptiis Patriarcharum ætates egerunt ; aut vi Quintessentiæ filios ac filias gignere post septingentos annos valuerunt ? Nullos sanè vel annalium fides vel publica memoria , vel traditio recenset.

THEODORI MUNDANI

Responsa Gallicè scripta

*sed Latine reddita per*D^m. Drem. H. B. Philochymicum.

PLurimæ licet Epistolæ tum negotia tum humanitatem spectantes (homini scilicet mei characteris maximè congruæ) à me assiduò promanant; nullumque tempus majorem mihi voluptatem veramque complacentiam conciliat, quàm quod lectioni & contemplationi philosophicæ impenditur; haud frequenter tamen ducor Philosophicis literis responsa mittere, multò minùs Philosophantium more: quia propter rationes aliquas, (quæ conjecturam tuam fugere non possunt) eam speciem induere nollem, quæ Philosopho ascribitur, non magis quàm in ea forma scribere, quæ imprudentiæ vel ignorantiae nomen meretur. Utcunque (Amice mi doctissime) tantoperè delectatus & quasi raptus sum epistolâ tuâ ingeniosissimâ, elegantissimâ, & apprimè Philosophicâ, ultimo Julii millesimo sexcentesimo octogesimo tertio datâ, ut, si humanissima

H 3

&

& amicissima tua Eutrapiia, industria Chymica, morum candor, & omnifaria literatura prius à me promissum non extorsissent, illis tamen, tuisque postulatis, ea perspicuitate quæ cum obligationibus pristinis, & secretæ Philosophiæ regulis conveniat, non potuissem non jam respondere: & ingenuè profiteor, quantum istæ normæ sinè ruptura patientur ampliacionem, eas tuî gratiâ me dilataturum & extensurum.

Viginti abhinc annis aut circiter Angliam totam prætervectus, cum in transitu, mora que brevi apud celebrem splendidamque Oxoniensem Academiam, ea mihi felicitas atque gratia contigisset, ut in tuî notitiam devenirem, tuique cum magni laboris, tum sumptûs in arte Chymica impensi testis oculatus fierem, incredibili gaudio fui perfusus, quod morum probitatem, polymathiam, studiosum ad Pyrotechniam Genium, cum veris Philosophiæ principiis in una indole feliciter convenire invenissem; adeo ut in animo habuerim literis meis promovere & illustrare principia in te Philosophica, eoque confirmare avidum & sedulum tuum veræ Scientiæ scrutinium.

Et, si probè memineris, Epistola tibi Londino missa, (quâ gratias pro hu-

human
& pro
perfol
posui
poslea
na pra
existim
mentis
Hac d
familia
di dep
erga in
ti num
autem
mo se
iterum
dini o
cum a
niens,
non pe
calidif
reperit
structis
studium
tatum,
visus f
suasus
tu sag
allicutu
perfas
gratia

humanissima tua erga me hospitalitate
& prothymia Oxoniæ accommodata
persolvi) consilium meum hac in re ex-
posui; quod indubiè præstitissem, nisi
postea accepissem, quòd tua in Medici-
næ praxi onerosa occupatio, & insignis
existimatio vix te in posterum experi-
mentis chymicis vacare permetterent.
Hac de causa propositum meum Tecum
familiaritatem & commercium exercen-
di deposueram, quamvis venerationem
ergà insignem tuam Eminentiam remit-
ti nunquam finire potuissem. Cùm
autem Angliam redeunti, anno millesi-
mo sexcentesimo septuagesimo nono,
iterum mihi nomen tuum & fama Lon-
dini occurrisset; atque tunc temporis
cum amico meo Becketio Te conve-
niens, affectum tuum erga Chymiam
non penitus extinctum, sed contractum,
calidisque negotiorum cineribus tectum
reperissem; atque ex fornacibus nuper
structis percepissem chymicum tuum
studium non minùs quàm ignes resusci-
tatum, hoc spectaculo magnopere ga-
visus sum, tum vestrà causa (satis per-
suasus Te, Dei benedictione operosæ
tuæ sagacitati aspirante, illud demùm
asssecuturum quod abundè labores & ex-
pensas compensaret) tum Artis ipsius
gratià, quæ à tam ingenioso, probo

& prudenti cultore gloriam & reverentiam meo iudicio non potuit non adipisci.

Quapropter, ut irrefragabili argumento, quam ingentem de Te concepissem opinionem & quam honorificè de te sentirem testarer; utque in principiis Philosophicis & scrutiniis te fidentio-
 + rem facerem, *duas istas profectio-
 nes* paulò post coram teipso præstiti. Non autem debet verborum meorum veritas in dubium vocari, cum hoc tibi pro certo asseram, quòd licèt plusquam quadraginta annos *Adeptus* fuisset *Philosophus*, nunquam tribus personis, si teipsum excipias, vel memet, vel Artis hujus veritatem cognitam feci.

*Ad hoc
 ad hoc
 ad hoc
 ad hoc*
 Hæc autem taciturnitas mea & recessus nec pravæ indoli nec invidiæ imputanda, sed justæ formidini, curæque necessariæ, quam ad suæ conservationem unumquemque Sapientem exercere deceat. Exempla extant & documenta quamplurima periculorum, incarcerationum, mortiumque intempestivarum, quas sibi attulerunt Philosophi, dum, vel ex avido benefaciendi studio, aut ambitione, sua & vana Scientiæ jactantia, temerè & imprudenter certa peritiæ suæ proferentes specimina se aliorum notitiæ prodiderunt.

Si

Si cætera defuerint argumenta, quæ non ita pridem amicis nostris Philosophicis in Gallia contigerunt, admonitionem mihi sat superque suppeditent; & quod Raimundo Lullio in Anglia quondam accidebat (si quando conatus tuos chymicos exoptato eventu coronaverit Omnipotens) Te etiam cautionem doceant.

Aliquæ portiones Elixiris aut pulveris transmutantis in pravorum possessionem venerunt, interim eorum plurimis laqueo fuerunt ac damno: sed (care mi Amice) hoc persuasissimum habeas, quòd Philosophi, qui sacræ hujus Artis naturam & intima mysteria calebant, pietate & probitate celebres erant; multaque magnifica & præclara facinora in gloriam Dei, humani generis commodum, Rerumque Publicarum, in quibus vixerunt, emolumentum speciale perfecissent, si suam in istis peragendis facultatem ausi fuissent patefacere. Ea verò est mortalium pravitas, ea non minùs superiorum quàm inferiorum avaritia, ut, quamprimùm senotum fecit Philosophus, statim malevolorum injuriis, infidiosis machinationibus, & incarcerationi exponatur. Nihilominùs extant in plerisque gentibus ingentia liberalitatis & magnificentiae mo-

monumenta ; & in singulis seculis egregia ab iis edita sunt opera , quæ non publicè intellecta sunt aut ab Elixiris ope ; aut ab eorum beneficentia , qui reipsa fuere auctores , proficisci. Duo tantum eximiæ illorum munificentia in medium producam exempla ; primum quòd Philosopho tibi conterraneo ; secundum , quia in patria tua peractum est.

Exemplum
beneficentia
+ Nam inculpatæ fidei Registris innotescit , quòd Patriota vester *Riplatus* per multos annos successivè centies mille libras *Equitibus Rhodiensibus annuatim* misit , ad sustentandum bellum adversus Turcas ; Et *Raimundus Lullius* Edwardo primo Angliæ Regi *sex myriadas aureas* in sacro bello Terra sancta gesto expendendas ministravit ; quas ipse in Æde Sanctæ Katharinæ propè turrem Londinensem fecerat.

Ut verò clarè elucescat quàm minimi cœnodoxiam seu popularem auram æstimarint Philosophi , quamplurimi eorum , qui libros ediderunt , sua nomina scriptis non imposuerunt : & qui cœnobia , monasteria , nosocomia aut templa , vel alia publica fundarunt Domicilia (qualia inter eos multi struenda curarunt) neque statuas suas in ædificiorum frontibus spectari , nec sua
no-

nomina illuc legi vel cognosci permiserunt : illos magnopere delectabant opera religiosa propriis sumptibus , licet alienis nominibus , extructa ; & aliorum famæ propagandæ inservientia ; privato plausu abundè contenti , quem in conscientiæ Theatro acceperunt.

Hoc enim (Charissime) tibi notum velim quòd ista mystica atque (ut cum aliis Philosophis loquar) Divina Scientia felicium Adeptorum pectora mentesque cogitationibus & affectibus imbuit repletque valde supra Mundi hujus basin ascendentibus, ita ut ambitio, avaritia, cum reliquis passionibus plurimorum animas torquentibus & corrumpentibus, nihil vel parum Domini in ipsos exerceant, ideoque pluris æstimant Elixiris magni virtutes, ob perfectum corporis vigorem, & summam animi tranquillitatem miræ perspicuitati conjunctam, quam illud constanter producit, quàm propter immensas opes, quas ab eo ad libitum assequi possent.

Noli tamen dicta mea sic interpretari, quasi creditum velim, quòd Philosophi thesauros terrestres planè contemnant, nullamque partem argenti vel auri, ab hac beata Scientia in jus suum redacti, in propriis usibus collocent ; quidam enim in iis mundi regionibus

de.

*felicium
adeptorum*

degunt, ubi liberè admodum & securè auro suo frui queant, non tantùm ad usus vitæ necessarios, verùm etiam ad satisfaciendum tum honestæ & ingeniosæ curiositati, tum charitati & liberalitati suæ: nec desunt alii, non in tam benigno viventes aëre, qui reconditas tutasque vias & occasiones inveniant argentum aurumque suum disponendi, quibus pretiosa sibi comparent latifundia; quique vitas agant (demptis vitiis quæ hujusmodi conditionis viros plerunque comitantur) more magnatum. Hujus characteris homines apud varias gentes probè novi.

Hoc unicum mihi liceat addere, quòd Sapientum Lapis eximiam ab iis æstimationem & amorem zelotypum meruit, non solùm ob potentiam aurum gemasque faciendi, & ob facultates Medicas in corpora & animos mortalium efficacissimas, sed propter effectus quosdam magis stupendos. Quando enim Lapis, præcipuè animalis, artis ductu & Omnipotentis benedictione, ad subtilitatis gradum tam sublimem quàm ferre potest materia, perductus fuerit, operationes tam mirabiles edet, quibus nullus nisi testis oculatus credere audebit: summatim dicam, ubi mirabilia hujus magni Magisterii acta, cum
ad

ad supremam perfectionem attolluntur, ita rapiunt evehuntque Philosophorum affectus & animas, ut singulis hujus orbis rebus utantur, quasi reverà non utentes; nihilque plenè in deliciis habeant præter mirificam Naturæ speculationem, magnique istius Dominæ Auctoris adorationem, qui talem Scientiam homini, & tantam potestatem indulgit materiæ.

Nunc ergò (mi Amice) si tanta sit Lapidis virtus, & effectus ejus tam mirabiles, quæ res nobis elucescunt; nil mirum si ætatis uniuscujusque Philosophi tantum studium impenderint in celanda ejusdem materie, probè intelligentes quantum mali æquè ac boni per eam effici posset, si usui publico prostitueretur, aut in manus indignorum aut impiorum caderet.

Ob hanc unicam rationem operam sollicitè navarunt, ut quibuscunque modis & methodis materiam primitivam celarent, rei que veritatem obscuris & ænigmaticis appellationibus tegerent & obfuscarent; adeoque curiosos investigatores hieroglyphicis tropis, allegoriis, ambagibus, enantiophaniis & diversis onomatopœis, quæ à variis formis in ejus præparatione visis sumuntur, cruciant & confundunt. Quemadmodum

dum à nigredine in principio spectata,
Corvum, Oleastrense, Picem, & quic-
quid aliud atro colore inducitur appel-
lant: ab albedine quam ex ulteriore si-
bi acquirit coctione, Cygnum, album
Plumbum; cæteraque quæ naturâ suâ
candescunt, nominant: à diversis co-
loribus qui vicibus intermediis appa-
rent, Flabellum Pavonis, Iris: & hu-
jusmodi nuncupatur: à rubedine quâ
ultimò vestitur, rubri Leonis, Minii &
reliquarum rubicundi coloris rerum no-
minibus insignitur: porro à fœtore, quem
initio præparationis emittit, Asæ fœti-
dæ & aliorum putidè olentium corporum
titulis distinguitur.

Sub his autem velamentis veritas
eo artificio reconditur, ut studiosis &
prudentibus exploratoribus pelluceat;
si modò normas istas quas ipsemet pro-
posuisti, observent, & divinam gratiam
in conatuum subsidium animitus im-
plorent; sinè qua ingens hoc myste-
rium intelligi, saltem acquiri, neuti-
quam potest. Utut scripta Philosopho-
rum difficilia & mystica videantur, hu-
jus Scientiæ discipuli nihilominus iis
devinciuntur ob labores in compositio-
nibus istis exantlatos, qui proculdubio
amoris & charitatis erga illos gratiâ
fuere suscepti: sibi enim nec famam nec lu-

lucrum acquirebant scriptores, eò quòd tam nomina quàm personas celabant: ideoque quicquid fecerunt, omninò ex desiderio proficiscebatur Ariadnæum quasi porrigendi filum, quod filios artis per Chymix Labyrinthos duceret; ac eorum industriæ succurrerent, quantum possent; interim tamen ut Artem nudam profano non exponerent Vulgo, nec Dianam castam Potentum divitumque libidini prostituerent, qui maximè habiles sunt ad procurandam ejus possessionem, si modò pecuniâ procurari valeat.

Quapropter cùm Philosophi partes suas admodum egerint, Artis discipulos suas etiam agere decebit, videlicet laboribus & precibus assuescere, ac intensis meditationibus beneque perpensis & assiduis experimentis (qui pro optimis istorum librorum comentariis habendi) eorum interpretationem prosequi.

Quoad contradictiones quæ in Chymicis scriptis frequenter occurrere videntur, non sunt reipsa tales, si commodè intelligantur: primò enim cùm Lapis Philosophicus res Naturalis ubique parabilis & vilis pretii à quibusdam affirmatur; ab aliis res artificialis nullibi reperienda, nec sinè magnis sumptibus

bus acquirenda asseritur, interea ex utraque parte sunt veraces, si diversimodè, & cum differentibus granis salis accipiantur: quando enim originalis Lapis pro materia concreta ex qua constat sumitur, rectè Naturalis dicitur, undiquaque tam in rebus parvi quàm ingentis momenti inveniendus: quando autem in statu perfectionis consideratur, pro immediato proprioque magni Operis Philosophici subjecto, pari jure effectus artis vocatur, in rerum Natura nullibi habendus, nec sinè magnis expensis possidendus: eadem distinctione contradictoriæ locutiones à variis Philosophis circa Mercurium suum usurpatæ, perspicuæ fiunt, & ad concordiam reducuntur.

Secundò quidam aiunt Lapidem ex unica tantùm materia confectum esse, scilicet argento vivo; aliqui ex duabus; alii ex tribus; nec tamen inter se pugnant hæ sententiæ, nam componitur ex sulphure & Mercurio, quæ ambo unum sunt; & quamvis ex tribus constare dicatur, individuus videlicet, Sale, Sulphure & Mercurio, in naturæ suæ puritate simplex est Mercurius, in externa solummodo specie triformis: etsi enim ad nostros usus plura conferantur, ea tamen omnia in unam naturam debent

bent coalescere, priusquam idonea sint, quæ nostrum opus ingrediantur.

Tertiò sunt Philosophi, qui opus suum breve & factu facile prædicant; sunt qui clamant perlongam esse provinciam, & laborem Herculeum; à vero non recedunt qui primam naturalis materiæ præparationem operosam & rædio plenam asserunt, nec illi qui præparati Sophicique subjecti coctionem promptum & expeditum negotium vocant: attamen differentes operationum progressus per accidens, his longum, illis breve opificium reddunt.

Quartò statuunt quidam Lapidis Philosophici materiam esse merè metallicam, alii tum vegetabilem, tum animalem affirmant, quæ diversitas in specie habetur, in re nulla est differentia: nam omnes veri & generales Naturæ speculatores in hoc conveniunt, quòd Lapis è quolibet istorum generum subjecto confici queat, quòdque optimè ex tribus simul conjunctis efficiatur; quoniam verò Sulphur & Mercurius cæterorum duorum corporum necessariò reducenda sunt in puram homogeneam & unctuosam substantiam, (quæ est metallicæ naturæ conditio) antequam ad magnum opus accommodentur; ideò materies verè dici possit metallica, imò metallum.

Quintò nonnulli ferunt Elixir è Vitriolo solo formandum, quidam pro certo pronuntiant è Vitriolo illud nequaquam fabricandum; eadem possibilitas de diversis aliis subjectis, tum animatis, tum sensitivis, tum mineralibus dogmaticè ponitur & opponitur: levis tamen distinctio dissonas has positiones in concordiam ducet, nam supposito, quòd vitriolum sit generosa substantia, cujus penetralibus Mercurius noster copiose extrahatur, & de quo solo Philosophicus fabricetur Lapis, Vitriolum tamen quatenus vitriolum nequeat hunc efficere; neque sulphur quà sulphur, nec sanguis quà sanguis, nec oleum quà oleum, nec plumbum quà plumbum, nec aurum quà aurum aliquàlter conducere valeat ad illius productionem: interea *singulis* his *individuis* corporibus inest plus minus Natura Mercurialis, spiritus Mercurii, vel semen Auri, quod efficax & idoneum est ad hoc opus perficiendum.

Qua de causa Mercurius à Philosophis non minus quàm à Poëtis contentiones omnes ac discordias caduceo componere dicitur; quia universæ repugnantiae & propositiones Philosophorum oppositæ per expositiones à variis formis & conditionibus Mercurii (qui om-

omnibus rebus competit) sumptas molliuntur & reconciliantur: adeo ut si Philosophantium scripta debitâ mentis vigilantiam legantur, unaque sententia cum alia, unusque liber cum alio conferatur, unusquisque Naturæ scientiæ aliquantum initiatus, nostrisque libris exercitatus, veritatem in illis fatis exploratam, non coacervatam, sed dispersam planè percipiet: quod hic Author omittit, ille continet; quæ in uno loco reticentur, in alio exprimuntur; nec ab iis aliquid amplius modestè sperari potest: quippe ut Philosophi latè cistas suas expandant, & imensos thesauros singulorum licentiæ rapinisque exponant expectatio audiat insolentissima.

Perpendant ignavi hujus Scientiæ fuci, qui melle gaudent alienâ operâ præparato, utrùm amorem & benevolentiam non sufficienter exprimat, qui sylvas aliis indicat ubi convolat Phasianorum & Gallinaginum copia; vel prata quæ Coturnices, Perdicesque frequentant? & quâ decentiâ vel modestiâ hirogare queant, ut in suum usum captentur, coquantur, manducentur, & in os ingerantur, ut cibo præmansus in majusculorum infantum fauces farcitur? Pro certo sciat discipulus, quod ipsumet oportet Vulcanum agere, & sortem suam

sibi cudere ; legere , sumo studio meditari , plurimum laboris exhaurire , nec non (quod difficilius est pensum multis qui sic appetunt epulas Philosophicas , ac si picâ laborarent) fervidè precari , Deique gratiam implorare , qui bonorum omnium largitor est , & secreta cordium cognoscit , utrùm in probum aut improbum finem ipsorum desideria colliment. Qui enim imensum hunc thesaurum indagat , ut hoc modo passionibus animi satisfaciat , aut impiis corporis voluptatibus liberiùs indulgeat , conatus suos ad optatum nunquam perducet exitum ; tales etenim nequit Natura ; non debent Philosophi , non vult instruere Providentia.

Quamvis enim generalis materia Lapidis sit naturalis ; operandique methodus per imitationem quotidianorum Naturæ operum peragenda ; ipsumque opus sit nihil aliud quàm debita activorum applicatio ad passiva ; materia tamen substrata , in qua imediatè inchoat opificium , est subtilis compositio Philosophi manibus præparata. Et licèt per modicū spatium oporteat eum sequi Naturam ; illi tamen postea necessarium erit eam transire , aliter nunquam ad metam suam perveniet. Decet tum separare

res

res & conjungere, modis aliquibus
queis uti Natura per se non potest, ad-
eò ut industria, ingenium & sagacitas
solo Naturæ ductu nequaquam per om-
nes hujus operis mæandros aliquem di-
rigant: quanta autem difficultate & quam
raro successu opus hoc à scriptorum in-
stitutionibus ad finem perducatur tristi
experientiâ norunt illi, qui in diutinis
librorum lectionibus versati, multa &
magna experimenta finè fructu fecerunt:
per quæ nihil reperiunt præter discrimi-
na, & frustrationes penè inevitabiles
unicuique in hoc opere occurrentia:
addo, quòd opus ipsum à Philosophis
ferè redditur inscrutabile: quippe de
una locuti operatione, quando aliam
intelligunt; aut omittendo ejusdem prin-
cipium vel medium, rimatores scientif-
simos miserè confundunt.

Architectum istum, qui in anabathro-
rum structura multos gradus malè co-
hærentes fabricat, aut in medio quos-
dam prætermittit, vel propè fastigium,
præcipitium potiùs quàm rectum ascen-
sum efficit, eodem modo machinari
æstimes, quo Philosophi nostri qui pro-
cessus suos posteris legendos tradide-
runt: talisque illa est scalarum machi-
na, quam tu ita ingeniose erexisti: quot
enim gradus in principio infectos reli-

quisti ? quot alios postea priusquam ad apicem pervenisti ? diversi sunt hiatus inter purificationem & fixationem materiae, quorum Teipsum ignarum esse non credo : nempe purificatio res est adeò difficilis, totidem tantæque inter purificationem & fixationem ambages, ut illi etiam, qui singula tam aptè explicata ad reddendum opus probabiliter facile & perspicuum intelligunt, tandem confiteri cogantur, quòd absque præceptoris adminiculo, aut speciali Numinis gratia perfici non possit.

Gratis concederem (quod antea dictum est) Operis nostri materiam rem esse naturalem, atque Naturam quotidie docere & ostendere Tincturæ nostræ præparandæ modum, per distillationes, sublimationes, solutiones, purificationes & fixationes quas ipsa continuo efficit; dato autem quàm occulta sit immediata materies, quàm in Naturæ conclavi, quod est omnium centrum, clausa; & quantopere viæ ad eam perveniendi obscurentur subtilissimis Philosophorum conatibus & ingeniis; hoc item concessa quali difficultate, & anxietate, quantis laboribus, expensis & periculis circundetur, sinè multæ facundiæ ope quilibet ad hanc fidem suadeantur, quòd Cælum eximiam habeat hujus pretiosæ
ma-

materiæ rationem, eamque in usum solum
piorum & prudentum reponat. Enim-
verò nequitia, quæ ab hac Arte perpe-
trata essent, si vulgo cognita fuisset,
pro quantitate & qualitate sua istiusmo-
di sunt, ut illius publicatio in humani
generis beneficium nullo modo cederet,
nec cum Philosophi officio consisteret;
imò mihi persuasum habeo, quòd licet
imprudens & temerarius aliquis Artis hu-
jus magister grande suum Mysterium ni-
mis apertè propalaret (quod certè ab ali-
quibus factum fuit) illa nihilominus ex
una parte per difficultates, ex altera per
hominum incredulitatem, in occulto ja-
citura foret: videturque non sine speciali
quadam providentia evenire, quòd non
tantum rude & illiteratum Vulgus, sed
Erudita quoque & ingeniosissima pars
mortalium rem ipsam pertinaciter ne-
gant, Artemque tanquam vanissimam,
& totius orbis stultissimam derident,
absque ulla facti examinatione aut scru-
tinio, utrùm ipsa res sit quodammodo
juxta Naturam possibilis.

In aliis controversiis Viri sobrii &
judicio præditi conantur apprehendere,
quid per ipsam rem intelligatur, prius-
quàm ab albo entium eam penitus ex-
terminent; heic autem diffidentia &
pernegatio plerumque quæstionis exa-
men præcedunt.

Hoc præjudicium & incredulitas mille ab investigatione, & scrutinio hujusce secreti deterruit: curenim illi qui in India nullum aurum reperiendum autumant, longam illuc & periculofam navigationem ad reportandum aurum susciperent? Dubia certè illos circumstantia qui opus hoc aggrediuntur, priusquam rei naturam rectumque procedendi modum intelligant, talia in ipsorum itinere projicient obstacula, quæ conatus hæsitantium irritos reddant. Quomodo enim aliquis infirmæ & instabilis fidei in laboribus, sumptibus, studiis, vigiliisque subeundis constantiam servaret, dum nullos alios effectus præter molestas dubitationes, & dehortantia videat infortunia? quæ à singulis expectanda sunt, qui verà materiâ rectoque operandi modo non sunt probè instructi. *Pontanus* disertè affirmat, se postquam veram materiam cognovisset, ducenties tamen errasse, priusquam opus ipsum compleverit.

Sed filum hoc satis diu tetigi; Vestrumque *Epitheton sarcasticum* videlicet *Enigmatistæ nubivagi*, à Te nuper & consultò fictum, quò sublimem ac mysticam Sapientum obscuritatem exprobrare, facilè ignosco. Adeptorum enim est talia dedignari vocabula, non minùs quam

quàm *gingrum* ; aut (ut novum vocabulum Latinum vetere Gallico compenem) *nugicanoricrepi ruditum*. Ipforum sanè famam non maculabunt hujusmodi contumeliæ , quoniam tum ad personarum suarum , tum secretorum conservationem necessarium est, ut in nubibus ambulent ; neque ipsorum scriptis vitio verti debet , quòd vulgi captum & intellectum superant. Præterea sui amoris erga virtutem , probitatem atque industriam argumentum est, quòd Arcanum hoc populo non communicant ; & ingeniosæ subtilitatis documentum , quòd tenebris illud mandare possunt, quando ejus materia tam communis vilisque sit, illiusque operatio adeò simplex & facilis, ac quotidianæ operæ Naturæ tam consentanea : Adhæc totum mysterium à quibusdam imprudentibus ita planè indicatum est, ut Philosophorum Artus & ingenia magnopere exercuerit, Secretum hoc à percontantium sed malè merentium, notitia servare ; quare *Lullius* magnus ille Philosophus ait, quòd *nostrorum librorum compositio nihil aliud est, quàm sagacis ingenii subtilitas ad nostram artem celandam* : hoc autem facere non potuissent, nisi materiam & operandi modum sub densis ænigmaticorum sermonum

num velis recondidissent, & humana ingenia æquivocis vocabulis ac antio- phaniis perturbassent.

Fateri non dubito quin aliquæ con- traditiones in quorundam Adeptorum scriptis reperiantur, quæ Vestram cor- reptionem mereantur; quia non solum hujus Artis Candidatos torquent, sed Naturæ quoque injuriam afferunt; & ab ea derogant, eò quòd ipsam minùs am- plam & beneficam quàm reverà sit, pronunciant: quidam enim confidenter asserunt, secretam materiem in nullo subiecto, præter Aurum & Mercurium, reperiendam; profitentur alii quòd tan- tum in vitriolo lateat, in quo subiecto cum successu laborarunt; nec desunt qui Antimonium Hermeticæ scientiæ & operationis fundamentum solum sta- tuant; imò penè unaquæque res quæ ab aliquibus hujusce magisterii materia dictatoriè nuntiatur, ab aliis pari fidu- ciâ & cum specie quadam rationis per- negatur; singulis eorum sentientibus, quòd non alia duceret ad Corinthum semita, præter eam quam ipsi terebant.

Hoc autem accidit, (sicut à Teipso sagaciter observatur, & peracutè expri- mitur) eò quòd *intra tam angustos Scien- tiæ limites inclusi erant, ut planè nesci- verint quid universa Natura proferat,*
quan-

quanta inter essentias omnium rerum præcipuè mineralium cognatio existat, & quàm latè ab ipsa Natura jacta sint solidissima Chrysopæia fundamenta. Unde patet quòd non solum subtiles plurimorum conatus, sed quorundam quoque Adeptorum ignorantia hanc Artem obscuravit, adeoque molestam reddidit, ut sinè Præceptore vel Revelatione non sit acquirenda.

In hoc themate non opus est ut diutius immorer, de quo prout de aliis Ipsemet tam accuratè disseruisti; ac certissimè suprà omnes alios, qui unquam ad cognitionem meam venerunt; ideoque heic coronidem imposuissem, si particulares solutiones quæstionibus quibusdam Epistolæ tuæ annexis non impetrasses, quas nunc, quâ licet perspicuitate, subnectam.

Ad quæst. 2. De Materia Lapidis.

Quoad Lapidis Materiam Tu ipse, qui tam bellam de ea descriptionem fecisti, illamque tam sagaciter usque ad fontem investigasti, non potes esse quæstioni propriæ respondendi prorsus impotens. Quippe probè nosti quòd ea sit Cæli, Terræ, omniumque Elementorum virtus; adeoque per totum orbem dif-

*pr. supra
50.*

diffusa, rebusque singulis essentialis, ut nihil unius momenti spatium sine illa permanere possit. Per eam lætatur Sol instar Gigantis cursum suum perficere, per eam diem gubernat, & calorem matculum cunctis impertit; per eam Luna noctem regit, & humiditatem feracem telluri demittit; per eam nubes adipem destillant, humusque fructus tempestive parturit; aeris volucres, maris pisces, terræ pecudes illam tibi afferunt; Adamus illam in mundum secum tulit, & moriens in sepulchrum suum duxit; nec vilissima mundi creatura, nec ullum elementum hæc ignea vacat essentiâ, & hæc subtili terrâ, quæ simul conjunctæ *viscidam & oleosam componunt Aquam, quæ est materia nostri Magisterii*, ita ut jure dici possit res parvi pretii, quia tam vulgaris est; simulque pretiosissima judicari, ob miram suam potestatem & acquisitionem arduam; tegitur enim & obseratur in omnium concretorum centro, adeo ut nec humanum ingenium sine industria & expensis; nec opes & labores sine divina benedictione illam unquam inveniant aut acquirant: nihilominus sine magna difficultate è multis Universi rebus vulgari destillatione extrahitur, sicut oleum è vegetabilibus & animalibus educitur. Nisi verò Ars ele-

ut
illa
Sol
re,
na-
na
em
em
fivē
es,
da-
&
nec
ele-
hac
fici-
qua
jure
tam
a ju-
ac-
m &
cen-
nium
es &
illam
nihil
mul-
tione
bilis
Ars
ele-
NB.
*Materia
lapidis
S. S. S.*

elementa separandi bene intelligatur, & nisi modus extrahendi *aquam ex aëre, aërem ex igne, ignem è terra cognoscatur, in Chemia parum aut nihil efficies*; si verò istius Artis sis peritus, nimirum dividendi quatuor elementa juxta Sapientum doctrinam, facile eadem purificare valeas, & proportionē geometrica jungere, eoque modo digerere, ut viscidam igneam efficias Aquam, quæ materia est de qua quæstionem instituis.

Hæc Aqua, dico, unctuosā in quolibet eorum compositorum reperitur, quæ vocantur elementa; nam ut rectè asseris, post divisionem materiæ è qua constabat Chaos, & primam rerum omnium concretionem quæ ornatum hunc mundum constituunt, *nullum extitit simplex elementum, unoquoque singulari cætera tria in se plus minus complexo*: hæc autem nostra materies cum sit ætherea & cœlestis substantia, cum subtilissima tellure conjuncta, in *Elemento Ignis præcipue* reperitur, unde Philosophus illam petere debet: *luminosa equidem substantia est, imò verè ignis per distillationem accendendus.*

Necessarium tamen est, ut ille hanc igneam aquam, manuali ac artificiosa operatione, in metallici sulphuris condi-

ditionem reducat, quod valde purificatum, & ab omni sæce, cunctaque tum aquosa tum terrena redundantia liberatum auro inseparabiliter unietur, ejusque tincturam dilatabit & multiplicabit. Hoc *Sulphur calida & sicca pars nostri argenti vivi*, quatenus distinctè consideratur ab oleaginea sua humiditate, quamvis ambo realiter unum & idem sunt, atque unica solùm materia, tam à vegetabilibus & animalibus (ut priùs dixi) quàm à mineralibus habenda: ut-
 cunque hoc addendum est, quòd iste Mercurius Alchemiæ non subserviat, quamdiu in vegetabili aut animali statu permanet: quapropter hoc sulphur, (vel oleositas) fieri debet metallicum, quod effici non potest, nisi aprimè purum & unctuosum reddatur, quod repetitis putrefactionibus, destillationibus, & separationibus exequetur Chemicus; his enim artibus artificiose præstitis ad summum puritatis & perfectionis gradum redigitur: & tunc primum Philosophi opus, ac primitiva materiæ præparatio expletur.

Heic verò Te monitum velim, quòd *pura oleositatis confectio magnum & ænigmaticum est hujus artis mysterium*; perficitur tamen per liberationem solam ab omni tum terrena tum aquola sæcula &
 ex

excessu. Cunctis liquoribus corrosi-
vis, qui vocantur aquæ fortes, aliquid
ineſt puræ oleositatis, per quam auro vi-
gorem addere, ejusque tincturam auge-
re valent: in hunc finem illis utuntur
Philosophi: nam acutæ & penetrabiles
aquarum fortium partes, ad intrandum
& attenuandum aurum aptissimæ, istam
oleagineam & unctiusculam essentiam in
partes interiores vehit, adeoque primam
ejus resolutionem peragit; quæ cum ab
auro per destillationem retrahitur, istam
oleositatem post se relinquit, quæ reddit
illud magis idoneum ad intimam dissolu-
tionem per mite quoddam, *homogeneum* &
permanens menstruum, quod quidam est
vegetativus liquor, miræque hinc poten-
tiâ præditus ad augendam ac multipli-
candam metallorum tincturam: vege-
tativa enim & animalia dissolventia vim
suam corrosivo debent, & Philosopho-
rum multi expeditam suam magni Ope-
ris peractionem eidem attribuunt.
Quippe Antiqui aquarum fortium usus
ignari tardè & molestè opus suum per-
fecerunt; postquam verò aquarum ha-
rum potestas & exercitium illis innotuit,
diebus aliquot illud præstiterunt, quod
antea non nisi annorum spatio præstare
potuerunt; & pro hac re Chimix disci-
puli *Paracelso* magis obligantur, quàm
igna-

ignari vel ingrati solent agnoscere. Hæc autem ecclasis uti spero non videbitur illis importuna, qui libenter cognoscerent quid pura sit oleosa natura, & quomodo possit acquiri.

Desideras autem intelligere ubi Philosophici Lapidis materia in tali dispositione & quantitate reperiatur, quæ conatus & industriam in hac arte studentium invitet. Optimè observasti ex Hermeticorum Chymicorum scriptis, quòd *Homo ditissima* est hujus Mercurialis Sulphuris aut *Physica Materia fodina*; ab iisdem etiam discas in qua parte istius fodinæ optimum & copiosissimum sulphur contineatur. Peritus ille Philosophus *Basilius Valentinus* dicit, esse in *Microcosmo nostro limbum sive globum viscidum terræ, qui emergit ex aqua quadam percrassa, quæ in se habet quæcunque ad totius operis complementum necessaria, omni amoto extrinseco.*

Et *vestras Ripleius* dogmaticè refert, quòd *Lapis noster* (sive materia) *qui generatus est in terra ingeniosa, & in vere, ubi sol est in Ariete, turget, vegetat ac volare incipit, debet extrahi in sua minera integra non corrupta per hominem Martialem.* Haimo etiam, ut, qua fas est, claritate locum indicaret, quo facile vilique pretio appetibilem Philosophorum mat-

te-

teriam assequantur, sic filios artis alloquitur, *ite secretè & morosè cum magno silentio, & accedite posteriora mundi*, (scilicet parvi) *& audietis tonitrum sonantem, sentietis ventum flantem & videbitis grandinem & pluviam in terram cadentem*; *& hac est res quam desideratis, & qua valore suo omnes Lapides montium mineralium in artificio Alchemia præcellit*: quibus adumbrationibus promptè concipies, ubi maneat præclara nostri auri halluca, & unde copiose possit effodi.

Periculum circa præparationem huius animalis materiæ (quod Te ab hoc opere aliquatenus detertere video) non opus est ut paveas, si modò *Medea* consilium ad *Jasonem*, quando illi cum flammivomis tauris arandum erat, sequaris; videlicet *ut non adverso vento araret, ne vis flammarum in ipsum ferretur*: nullus dubito quin Vestra insignis in negotiis chymicis intelligentia, sedulaque cura conflagrationes istas, quæ per oscitantiam contingunt, præveniat: sagaxque & mechanicus Tuus Genius tales excogitabit ampullas vitreas, instrumenta, & operandi cum ista materia methodos, quibus evitare possis penetrantes & perniciosos halitus, qui unquam ex illa oriri possent, in visus, sanitatis, aut vitæ tuæ discrimen. Heic observandum

K

dum est Tibi, quòd viridis & vegetabilis
nostri argenti vivi substantia est Basilisci
Philosophici pabulum, quòdque non so-
 lum animalis, sed mineralis item vege-
 tabilisque materia, noxios in præparan-
 do vapores exhalabit; ideoque in horum
 etiam subjectorum præparationibus cu-
 ra est adhibenda, ut subtiles & insalu-
 bres Mercurii exhalationes evitentur;
 nam materia Philosophici operis est
 Mercurius.

De Mercurio Philosophorum.

p. 276.

1. Novi autem quòd ominari non po-
 tes, me jam de communi Mercurio vel
 argento vivo sermonem instituere; no-
 ster enim Mercurius sive in naturali
 statu & conditione, seu (quatenus præ-
 paratus est ad magisterium nostrum,) ar-
 tificis manu aptatus consideretur, à
 vulgari plurimum differt. 1. Vulgaris
 in aliquibus tantum locis terræque mi-
 neris invenitur; Noster ubique habitat,
 quia nullum in orbe toto concretum
 corpus aut elementum illo indiget. 2.
 Vulgaris est Naturæ filius, sub Domi-
 nio & influentiis Mercurii Planetæ ex
 humore unctuosissimo & subtili terra gene-
 ratum & productum; Noster est Artis fi-
 lius, ex duabus salinis substantiis, quæ

can-

*hic legi pt. hoc dicitur de Mercurio
 Philosophorum. Cap. II. fol. p. 276.*

eandem radicem stirpemque sortiuntur, operâ Chemicæ obstetriciâ natus & productus. 3. Communis S. vulgaris Mercurius cum per amalgamationem aliorum metallorum substantiis jungitur, differentium metallorum naturas & qualitates in se non recipit, nec proprietates adeo communicabiles, quales Mercurio Planetæ competunt, retinet; (ille enim, nempe Mercurius Planeta, cunctorum Planetarum, cum quibus in conjunctione aspicitur, naturam & qualitates sumit) Noster verò singulorum mineralium (hæc enim sunt inferiores Planetæ) corporumque mistorum cum quibus miscetur, naturam admittit. 4. Vulgaris est substantia fluida, quæ super planam superficiem movetur & currit; Noster (in cujus compositione qualitas terræ qualitatem aquæ transcendit) est arida res, vel, ut Philosophi appellant, *sicca & coagulata salsa natura aqua*. 5. Vulgaris est frigidus & humidus; Noster calidus & igneus. 6. Vulgaris subtilior & volatiliior redditur, quò magis destillatur; Noster per coctionem & destillationem densior fit minùsque fluxilis. 7. Vulgaris post destillationem res eadem quæ antea fuit, videlicet Mercurius remanet; Noster per lenem destillationem in aquosum spiritum fixamque terram

convertitur. 8. Vulgaris nigro & combustibili sulphure contaminatur; Noster in se habet candidissimum, rubicundissimum, fixum & incombustibile sulphur. 9. Per vulgarem corpora metallica fiunt nigra; per Nostrum dealbantur, & ad candorem metallicum perducuntur. 10. Vulgaris vitiat & destruit universa: Noster producit & vivificat omnia, verique *cunctorum* est *Humidum Radicale*. 11. Vulgaris nisi prius putrescat, & in primam reducatur materiam, à suo corpore nullum salem præbebit; Noster in visceribus suis tum album tum rubrum salem continet, & realiter totus est sal à salinso fonte profluens. 12. Vulgaris est naturæ metallicæ, vereque liquidum & fluidum metallum; Noster quamvis possit soleatque (propter principia quibus constat) appellari metallicus, reipsa tamen non est magis talis, quàm vegetabilis aut animalis; est enim *aëreus, aqueus, igneus, terreus*. 13. Vulgaris autem non est ipsum semen metallicum, sed ab eodem vel simili semine metallico, quo cætera proferuntur metalla, producitur; & est *fructus metallicus*, sicut alia singula metalla; Noster est proprium non tantum metallorum reliquorum, sed ipsius argenti vivi semen. 14. Vulgaris nec aurum nec argen-

argentum solvere, nec cum iis aliàs incorporari potest, quàm ita ut ab iisdem maneat arte separabilis; Noster verò penitus & radicitus tum aurum, tum argentum solvit, & cum illis tam intimè unitur, ut fiat unicum individuum, & in perpetuum inseparabilis, qua de causa vocatur *aqua permanens*. 15. Ex vulgari per se aurum argentumque nullis artibus elici potest; Ex Nostro in se tincturam tum albam tum rubram possidente, utrumque per operam pyrotechnicam conficitur. 16. Vulgaris seipsum non solvet nec congelabit, nec per se ad Elixiris perfectionem provehetur; Noster seipsum dissolvit, seipsum coagulat, & absque ullo additamento per simplicem coctionem ad Elixiris supereminentiam ascendit, veræque Sophorum veterum tincturæ; ad perfectionem non solum aliis metallis, sed & ipsi Mercurio impertiendam habilis.

Catholica & mutabilis natura, & attributa phænomenaque hujus Mercurii varia in causa fuerunt, cur Antiqui quamplurimis rebus illum compararent; eidemque diversa imponerent nomina; unde magni errores, & diuturnæ hallucinationes apud ejus investigatores oriebantur, multaque temporis & pecuniæ jactura insequabatur; qua de causa for-

san Mercurius ingenii Tui animadversionem non immeritò subiisse videatur. Attamen (Domine) Te monitum velim, quòd Antiqui non sinè summa ratione à Natura rei desumpta, differentes istas appellationes illi inditas assignarint; & iustis de causis ab eminenti vi atque potestate rei depromptis, ejus affecutionem difficilem & abstrusam reddere conati sint; quod quidem efficaciter fecerunt.

Utcunque ut desiderio Tuo satisfacere, in hac descriptione tum vulgaris tum Sophici Mercurii, naturam ejus rei quàm Mercurium vocamus, sufficienter explicui, adeò ut pluribus verbis non sit opus; licèt de ea re nimiùm eloqui non possim, quæ uniuscujusque præcipua pars est, existentiae & creatorum omnium vitæ necessaria, quoniam certissimè cunctorum est humor radicalis. Humiditas est quam nullus consumet ignis; Oleum quod non ardebit; Aër à terra productus; & realis Terra, non qualis sub pedibus calcatur, sed ejusmodi quæ ascendit supra capita; quam nullus exsiccat calor; est enim liquor sulphureus, qui nostrum auget ignem, ejusdemque est materies, *veluti Lampadis oleum fit Lucis materia*; liquor ex subtilissimis Naturæ partibus confectus: ignis qui nulla consumet, singula fovens nutriendumque:

que : sal pinguis, tam verè fœcus, ut manum non humectet, interim adco humidus, ut omnium Universi falsorum liquorum sit fons ; liquor qui propriè appellatur noster Lapis.

De quo si magnum Elixir efficere velis, aut metallorum & hominum Medicinam, necesse est ut priùs illum in *substantiam oleo homogeneo similem* convertas ; deinde postquam corpus hoc luminosum putrefecisti, opus est ut in humores quatuor permutetur ; denique humores isti in purum sulphur transformandi sunt ; sulphur scilicet cujus humiditas in igne crescit : fitque coctior & maturior Mercurius : Noster enim Mercurius ac Sulphur sunt una eademque res (prout optimè annotasti) *eo modo differentes, ut ignea corporis humiditas ab ejus calore & siccitate distinguitur.* Hoc Sulphur sive Mercurius (ad libitum nominandus) in cunctarum rerum ventre vel centro absconditur ; & quandocunque res ulla ad perfectionem perducitur, apparet, & non impropriè *istius rei Aurum* appellatur ; noster enim Mercurius Aurumque sunt idem.

De Philosophorum Aure.

4 Credendum est igitur quòd Aurum Nostrium, non est idem cum metallo com-

munitur sic vocato, *habent enim Hermetici Philosophi secreta sua metalla*, de quibus intelligendi sunt quando de metallo loquuntur cum respectu ad magnum opus suum, ac non de communibus metallis. Verum est quod tria sunt inter Philosophos auri genera, *Astrale, Elementare & Metallicum*. 1. Astrale est illud purum & igneum sal, quod Sol per potentes radios in Astris producit, vehiturque cum istorum Astrorum effluviis huc illuc per totum firmamentum. 2. Elementare est illud sal purum & fixum, quod per Naturæ ignem in quovis corpore ex elementis composito, imò & in quovis elemento generatur. 3. Metallicum, cuilibet notum, plùs ab ambitiosis & avaris quàm Philosophis diligitur; quamvis enim aurum vulgare aperire possent & crudum reddere, adeò ut operis sui materia fieret; semper tamen altera duo genera præcipuè ambiebant, tanquam subjecta suis operationibus aptiora, & magnorum stupendorumque effectuum auro communi capaciora.

Quapropter adoranda est Creatoris bonitas, qui Nostrum Aurum & Argentum auro argentoque vulgaribus communiora fecit, ibique reperienda collocavit, ubi noster Mercurius seipsum

osten-

ostendi
quàm
rii pa
gax p
ditur
curii
verò
coqui
curio
Aur
nos
eodem
cruda
sta; c
ta & c
& pot
rum
re cor
Natur
egerat
te ad al
gendi
ctionen
mogen
ducatur
que est
dis, vit
altius al
perlativ
pra vim
cumfici

ostendit : sunt enim reipsa nihil aliud quàm rubræ candidæque nostri Mercurii partes fixæ, per quas volatilis ac fugax portio fixa simul & permanens red-
ditur : idcirco dixi, quòd nostri Mercurii & auri eadem est materies. Oleum verò five Sulphur in auro meliùs concoquitur quàm illud quod est in Mercurio.

Aurum Argentumque Nostrum unguinosæ ac liquidæ sunt substantiæ, ambo eodem corpore quo latebant extracta, cruda & imperfecta à Natura illic relicta; cùm verò ab arte exactè purificata & concocta sunt, millies efficaciora & potentiora fiunt, quàm vulgare aurum quod mortuum est, & in duræ concretionis tumulto sepultum, ubi Natura, postquam ad ultimum virium egerat, illud reliquit sinè ulla capacitate ad altiorem perfectionis gradum assurgendi, seu vilioribus substantiis perfectionem impertiendi, nisi priùs ad primogeniam & crudam conditionem reducatur; vel ad Auri Nostri naturam; quæ est humida substantia, aperta, viridis, vitalis & vegetativæ potestatis, & ut altiùs altiùsque exaltetur apta, donec superlativam induat energiam longè supra vim humanam; cujus debiles & circumscriptæ facultates Nostrium Aurum
ad

ad tam mirabilem altitudinem provehere nequeunt, ad quam sua crescens & multiplicativa natura seipsam continuò extollere poterat. *Absque tali auro* (quicquid vani garriunt jactatores) *verum Aurum potabile non est conficiendum.*

Novi jam quòd ignari (& inculpatè faciant) mirabuntur, quòd egomet stupendam hanc materiam, quæ vocatur Aurum, vilem, communem & unguinosum liquorem pronuntio: Tu autem, cui nostra metallurgia non est omninò incognita, me tantùm interrogas ex quo Monte Sal hoc aureum copiosissimè effodiatur: Pro me respondeat *Ripleyus*, qui enunciat tibi quòd *Mercurius noster optimus* (vel æquipollente vocabulo nostrum optimum Aurum) nobis *advehitur in pellibus de monte Pessulano*; Verùm ad investigatorum diligentum solamen dicere liceat, quòd non solum *India*, vel (ut propiùs patriam ducaris) *Hungaria*, sed vestra quoque *Britannia* ditissimis ejusdem fodinis abundat; at virgula divinatoria, per quam istæ fodiinæ rimari possunt, debet esse metallicæ naturæ. Intelligo quòd aliqui Medici de dentibus aureis, qui in Silesiani pueri ore crescebant, prolixè scripserunt; potuere tamen cum majore veritate, copia & elegantia de Nostro Auro disseruisse,

*Conficitur
de corpore
hoc pelli
a Ripleyo
in Ty. Ch.
p. 26.*

ruisse,
ribus
te, se
cateri
agnita
perspic
cunque
rum,
nuncu
Hæc
catur,
rubicu
pietur
in illo
extrah
tallari
Et h
obstant
in nost
thesaur
mundi
imment
argenti,
les abun
tineri p
sa natur
te (sate
Philoso

ruisse, quod in cuiusque hominis visceribus crescit, imò in illius qualibet parte, sed in aliquibus copiosius quàm in cæteris ut à me priùs dictum, & à Te ipso agnitum: hoc autem certissimum & perspicuum est axioma, quòd ex quacunque materia Nostrum acquiritur Aurum, ista materia Philosophorum Mons nuncupatur.

De Monte Philosophorum.

Hæc materies ideò Mons noster vocatur, quia sulphura nostra candidè & rubicundè tingentia (quæ sola sunt Sapientum verum Aurum & Argentum) in illo copiose generantur, & ab illo extrahuntur arte & labore prudentis Metallarii.

Et hoc mihi liceat asseverare, (non obstantibus facietis tuis dicteriis) quòd in nostris montibus pretiosior lateat thesaurus, quàm in omnibus totius mundi montibus; quoniam non tantùm immensa & inexhausta quantitas auri & argenti, sed etiam gemmarum naturales abundè transcendentium, ab iis obtineri potest. Hi Montes sunt Salinosa natura, salsa ac unguinosa humiditate scatentes, quæ humiditas est Mare Philosophorum.

De Philosophorum Mari.

Ex his enim Salis montibus (feriente petram Philosopho) unguinosæ vel pinguis aquæ perennis & copiosus emanat amnis, qui totos montes humectat, nec unquam calore Solis exiccabitur, aut ullis rivis, qui ab eo derivari queunt, exhaurietur. Hæc Aqua propter abundantiam auri, quod in fluente suo vehit, summas laudes & eulogia Philosophorum meretur, multò magis quàm *Tagus & Pactolus* sublimia Poëtarum præconia meruere: nec improprie vel immeritò Noster nominatur *Oceanus*, quia per omnia diffunditur, eò quòd est omnium Universi concretorum radicalis humor: satis aptè ac ingeniose *Mare Mediterraneum* appellas, quia Terræ Nostræ val falsi montis pertransit centrum.

Ingentis hujus Maris possessio magni momenti à Philosophis æstimatur, ideoque apud eos in summo pretio habetur, quia pingui quodam genere piscium abundat, (à Teipso bene observatorum & descriptorum) quos aliqui vocant *Eche-neidas* aut *Remoras*, quoniam celsarum & turritarum navium quæ in Nostro Mari natant motus impedire illasque detinere valet: Istæ Naves altæ (ut sinè fūco loquar) sunt volatiles Mundi Spi-

Spiritus, qui in Nostro Mari fluctuant, & à sale, quod insitum est in ista aqua marina, retinentur & figuntur: eaque de causa Piscis ille tanto est in honore apud Philosophos, quoniam *ab illo suum Vegetabile Menstruum, vel Aquam Vitæ destillant.*

De Philosophorum Aqua Vitæ.

Nostra videlicet Aqua Vitæ seu Vegetabile Dissolvens à pingui unguinosa materia extrahitur, & quamvis de communi spiritu vini fiat, nunquam tamen fiet, nisi cum alia vegetabili natura jungatur & uniatur, *quæ Trifolii characterem exhibet*; ideoque ab aliquibus *Nostrum Trifolium* nuncupatur; ab aliis *Uva Nostra*, quia vinum præbet tam mirabile. Nunc autem ut ingenuè fatear, hæc Aqua vitæ est *Oleum purum, quod instar communis aquæ ardentis destillatur, nihilque post se in destillatione relinquit, ac est incombustibile.*

Hoc clarum & subtile Oleum noster est *Mercurius præparatus, terræque nostræ vel salis soror naturalis*; quam Oleum hoc, seu Mercurius, amantissimè amplectitur, promptissimè dissolvit, seque cum ea inseparabiliter unit: intima hujus spiritûs cum sale unio quendam

dam illi volatilitatis gradum impertitur, adeò ut unà sublimari queant; quo pacto incomparabilem illum *Salem Ammoniacum*, aut *Sulphur album Naturæ*, quæ *Nostra* pulchra nominatur *Diana*, conficiunt.

De Philosophorum Diana.

Hanc nudam in conspectum Tuum, ac in fonte suo se lavantem, exhiberi Te cupidissimè velle sentio; nosti autem quomodo cunctæ Nymphæ in fabula eam circumcinxerint, ut illam tutarentur, ne sic ab Actæone conspiceretur. Idem omnes agunt Philosophi, qui summa ope studioque nituntur, ut eandem ita velo tegant, ne cuiquam, multò minùs lascivis & molli-
bus exponatur.

Quod ad Teipsum spectat (mi Amice) priùs narravi quibus obligationibus obstrictus tenear, per quas inhabilis reddor demonstrationi, quàm-
cunque promptum me ad honesti desiderii Tui gratificationem magna mea Virtutis Tuæ opinio, & erga Tuam amicam & generosam Indolem benevolentia faceret: perspectum tamen habeo quòd ex diligenti tua Philosophicorum scriptorum lectione, sagacibus observationi-
bus,

titur,
o pa-
Am-
Natu-
Dia-
bus, & operationibus experimentalibus,
tantam hujus mysterii partem jamdudum
cognosti, ut vix dubitare possim, quin
si in Chemicæ Sapientiæ scrutinio per-
sistas, Deusque conatibus tuis clemen-
ter aspiret, illud quod tantopere deside-
ras opportuno tempore penitus intelli-
gas.

Hoc mihi dicere conceditur, quod
Fons, in quo Diana Nostra se madefa-
cit ac lavat, nihil aliud est quàm no-
stra Aqua vitæ, in qua *Sal & Sul-*
phur album Naturæ id est *Diana Nostra*
dissolvitur, & per digestionem mirè pu-
ra & potens redditur. Hæc Aqua vitæ
hoc modo efficitur. Sume selectissi-
mum Sulphur quod est valde acidum,
optimumque Mercurium qui est valde
oleosus, accuratè fæculentiam omnem
terrenam per sublimationem aut distil-
lationem remove, Mercuriumque valde
pulum & subtilem communi sale, vitrio-
lo, aut utroque simul, effice: quando
sic purificantur, illa resolvas, & in unum
reducas ope aquæ destillatæ. Deinde,
post debitam fermentationem & dige-
stionem, claram & uniformem liquorem
habebis, qui est Nostrum Vinum.

Sume Vinum hoc, illudque putrefac
in fimo equino triginta dies; aut in bo-
no vaporoso Balneo ut elementa citius
&

& melius separentur: postea in idoneum vas vitreum pone, & ardentem aquam ab eo destilla, quæ rectificari debet, donec totum comburendo evanescat, & quamlibet particulam lini aut gossipii in ea tinctam inflammet. Interea cum vino procedas, phlegmaticam ab eo partem destillans, donec sola remaneat quædam instar liquidæ picis substantia. Phlegma hoc super liquidam picem bis cohoba, illud destillans moderato calore in Balneo; tunc capiens residuam materiam, funde super tantam ardentis aquæ rectificatæ quantitatem, quæ tres aut quatuor pollices super eam assurgat; & materiam potenter concute, ut illa bene uniantur.

Tunc Spiritum in Balneo calore lento destilla, materiam humidam in fundo similem limo relinquens: istam humidam materiam in putrefaciente calore sex dies pone, posthac spiritum remanentem in cineribus destilla. Deinde recentem spiritum materiæ in fundo adde, & denique pone in calore putrefaciente sex dies ut antea; postea spiritum animatum in Balneo destilla, & priorem cursum repete, donec spiritus animam ab isto corpore extraxerit, quod factum esse judices, si terram aridam & siccam invenias.

Su-

Su-
pon-
gestio
& ad
partem
spiritu
aperi
lambi
quant
comm
tunc i
spiritu
ne, &
spiritu
ut ante
tunc f
postea
servan
mati sp
tunc m
fume, &
obliuer
ascendi
exsurge
Hoc
Naturæ
nostra p
si spect
na, ac
fume t
balnei

Sume hanc terram (postquam eam ponderasti & in vas vitreum pone digestionem aut circulationem commodam, & addas illi octavam spiritus animati partem, & tunc circula, donec totum spiritum à terra videas exhaustum: dein aperi vas circulatorium, & impone alembicum, & extrahe parvam humoris quantitatem, qui ab eo procedet, & communis aquæ saporem possidebit: tunc infunde septimam partem animati spiritus, iterumque cæcum caput impone, & digere ut antea, donec totum spiritum exhaustum cernas, deinde fac ut antea; & infunde sextam partem, & tunc fac ut prius; dein quintam partem, postea quartam, eandem methodum observans, donec terrena materia per animati spiritus imbibitiones fiat candida: tunc materiam hanc albam aut terram fume, & in idoneum vas repone, (quod oblinere debes ad altitudinem, ad quam ascendit materia) & quod à facibus exsurget, sublima.

Hoc sublimatum est Sulphur album Naturæ, nostrum Sal Ammoniacum, nostra pulchra & pinguis Diana, quam si spectes in suo balneo, fume & trutina, ac pro qualibet sui corporis libra fume tres rectificati spiritus libras, sive balnei aquæ, eamque in iis pone, ut in

L

bal-

balneo vaporis viginti quatuor horas
 madefiat; tunc humiditatem in cineri-
 bus destilla, per calorem solari calori
 similem, & sublimatum remanens pon-
 dera, eique adde tres partes rectificati
 spiritus, ut antea, eaque putrefac vigin-
 ti quatuor horas in balneo vaporis, ut
 antea, cuncta quater repetens, uti prius;
 quo temporis spatio totum sublimatum
 cum spiritu unitum destillabitur. Tunc
 fume spiritum hunc sale Ammoniaco
 sic acuatam, & pone in calore stercoris
 equini, aut balnei vaporosi ad circulan-
 dum, ad minimum, octo vel novem
 hebdomadas: tunc si percipias in vitri
 fundo sedimentum, simile sani homi-
 nis urinario sedimento, & liquorem cui-
 libet crystallo puritate parem, diligenter
 decanta vel alio quocunque modo se-
 para purum liquorem à sedimento, ac-
 curatissimè obstrue, & in loco frigido
 conserva.

Hæc est nostra *Aqua Vita*, *Aqua
 Diana*, aut *Argenti vivi Aqua*, per quam
 radicalem metallorum & speciatim auri
 solutionem hoc modo perficimus. Ca-
 pe bonam auri, more Lulliano præpa-
 rati, calcem, & dissolve in hac aqua vi-
 tæ; tunc aliquantisper ea digere, ac po-
 stea Aquam vitæ ab ea destilla, & re-
 petitis spiritus affusionibus & digestio-
 ni-

nibus, & destillationibus, aurum omne cum spiritu fac ascendere; quod est verum Aurum potabile, magna metallorum hominumque Medicina, quodque altius medicamentum fieri possit, aurum solutum in verum oleum reducendo: hoc efficias detrahendo dissolvens, donec ad olei consistentiam perveniat, quod auro puro multò est pretiosius. Cum hoc Medicamento (ne plura de eo proferam) celebris Raimundus Lullius juvenilem vigorem, cum decrepitis esset, mortique proximus, sibi restituebat: cui (præter multa authentica Registra) Vestras Ripleyus testimonium affert.

Et sic (Amice mi doctissime) nostram pulchram Dianam in balneo tibi monstravi, ita tamen (ut modestum decebat Philosophum) super hanc velum projeci, ne in totum appareret nuda res: tamen eo modo Tibi explicui, ut nihil deesse videatur, quod te secreti nostri Dominum faciat, præter ignis nostri perfectam cognitionem & regimen.

De Secreto Philosophorum Igne.

Hoc sicut altissimum est Naturæ mysterium, ita maximum est Philosopho-

rum secretum ; Peripatheticorum *Ignis aridus* est , Chymicorum verò *humidus* ; vulgus igne culinario calcinat uritque ; nos claro & crySTALLINO liquore : noster enim Ignis est Aqua sulphurea , vel spirituale sulphuris semen , quod nostro inest Mercurio. Nempe *Mercurialis humor est Ignis nostri materia, sicut oleum quod in lampade accenditur est luminis materies ; & à tali materia noster Ignis augetur.* Nihil tam tenebrosum & obscurum est quàm noster Ignis ; & nihil magis in occulto latet , quàm modus eum ordinandi & gubernandi.

Pontanus, postquam veram materiam (ut ipse profitetur) cognovit, plusquam ducenties erravit, priusquam opus hoc perficere posset, quia hunc Ignem ignorabat ; scientia ejus adeò necessaria est, & in se ita sufficiens, ut cùm filiorum artis societas aliquando convenisset, ut de magno opere ex consulto disceptarent, & quid unusquisque de eo cognoverat manifestarent ; post varias opiniones in medium prolatas, & hinc inde agitatas, totius Conventus natu minimus interrogatus quid de eo cognoverit mysterio, respondit, quòd Ignem & regimen ejus intellexerit : quo audito assurrexerunt omnes, eique præmi-

nen-

nentiam concesserunt, tanquam magni hujus secreti Domino: facile enim præstare potest omnia, qui illum novit, & sine illius cognitione nil perfici queat.

Quæ si ita sint, mihi replicare possis, quòd nullam Tibi satisfactionem præbuerim per ullam lineam, quam hætenus ad Te scripsi: at (chare mi Amice) ea quæ dixi nihilominus ad desideratum finem magnopere conducunt. Quisquis enim in aliis rebus probè excultus, & huc usque instructus est, secreti hujus Ignis investigationi bene adaptatur, quem probabiliter assequetur, si modò inquisitionem continuet, illique Deus benedicere dignetur.

Fatendum est mihi quòd efficaciter parùm adhuc scripsi, nisi quæ priùs novisse videaris; utcunque magno Tibi erit solamini, quòd ea quæ scripsi tuas confirmant notiones, & in Te fiduciam pariant, quantò similiùs Philosopho quam Psittaco loquaris: ideoque non potest non incitamentum fieri ad incepta Vestra & progressus promovendos: quibus eventum felicissimum animitùs opto, quia Te virum valde idoneum autumo, qui Adeptus efficiaris: seriòque profiteor, si ea mihi fortuna contigisset, ut à Patrono meo talis libertas concessa

fuiſſet, quâ multi fruuntur Adepti, totum Tibi ſecretum propalarem.

Attamen (Bone mi Amice) huc uſque ſermonis libertate utar, ut eloquar, quòd ſi abſque tremendo anathemate magnum Tibi Philoſophorum arcanum aperire poſſem, ſcilicet eorum ſecretum Ignem, aliquantulum dubito, utrùm hoc pacto majoris tuæ felicitatis inſtrumentum apparerem. Notatu digna eſt illa præcipui Eccleſiæ Patris ſententia, *Multa Deus negat propitiuſ, quæ concedit iratuſ*; plurima enim Inſiniti Numinis Chariſteria pœnæ magis ſunt, quàm beneficia. Digniſſime mi Amice, cordatè precor, ne ſi magnum illud Opus aggrediaris & perficias, hoc de Te ſit propheticum, conſideratiſ quæ Te comitantur circumſtantiis: Idcirco Te præmonitum velim, ut quandoque Deus Hermeticæ Sapientiæ Te Dominum faciet, illam circa Medicinam & Philoſophiam, non autem Chryſopœiam exerceas.

Noſtra Quinteſſentia (quatenus magnum eſt Medicamentum, ſi cum prudentia tractatur) ſufficientes Tibi comparabit opes cum ſecuritate & gloria; & in quantum eximiè Philoſophiæ ſubſervit, ingeniôſæ Mentis Tuæ curioſitati plenè ſatiſfaciet, cujuſ facultates mi-

rè clariores & illustriores usu ejus sagaci fient. Nec non corporis perfecta sanitas vigorque conservabitur; per quæ felicitatem tantam participabis, quantæ in hac vita capax est mortalis.

Profectò (Domine) hujus Elixiris potestas tanta est, (cùm ad eam sublimitatem, ad quam secretæ Chymicæ arte reduci possit, attollitur) & non solum in tribus Mineralium, Vegetantium atque Animalium familiis, sed in toto Naturæ regno tam mirabilis, ut finè ulla potentiæ ad transmutanda vi-hiora metalla in aurum consideratione, Vestram panegyricam facundiam (quam nulla alia scientia vel ars quantum scio tam bene meretur) apprimè mereri possit; Et colores istos oratorios, quibus illud elegans tuus decoravit calamus, decenter gestet. Adeò ut mirari non possim, tot in omni ævo Sapientes & Ingeniosos, tam diutina studia & tam ingentes impensas pro eo elocasse; licet non potuerint non magnas rei difficultates, & multa eventus adversi exempla coram oculis habere. Nec ejus rei aviditatem tuam improbare valeo, quæ Philosophos Adeptos tam divites, tam grandes, tam bonos, tam beatos efficit: è contra valde prudentiam tuam laudo, quòd probè instrui curas, quomodo ad scopum seu metam pertingas, priusquam carceribus egrediaris. L 4 Quo.

Quoad pravas Mercurii nostri qualitates, Institutionum schedulam, quomodo noxas, quæ multis in prima ejus præparatione contingunt, evitare queas, posthac accipies. Multæ quidem sunt, & aliquando valde luctuosæ; ut dolores capitisque gravedines, Paralyfes, Lipothymia, visus & quandoque aliorum sensuum amissiones, subita rucedines, Tusses, violenti Catarrhi, Phthises, Pulmonum ulcera, torpores & membrorum dolores, & generatim tales sanguinis coagulationes, quæ necessario plurimarum erunt ægritudinum causæ, quas tu optimè enumerare vales. Quamvis enim noster Mercurius rebus extrahatur, quæ non minùs familiares & tutæ sunt quàm panis & vinum, & post debitam præparationem sit naturæ nostræ amicissima res, & totius orbis maximè salutaris; in præviis tamen præparationibus valde noxius est. Quòd ita sit, probè novi, sed ob quam rationem à Te vellem discere, cujus acutum ingenium altissimas naturæ profunditates penetrare, & reconditissimorum effectuum causas explicare potest.

Eò importuniùs à Te hanc instructionem flagito, propter novam tuam & ingeniosam de pinguedinis natura excogitationem: habebis me magnopere

Ti-

Tibi devinctum, si tuos de illo argumento conceptus aliquantulum copiofiores mihi mittas, nec non de natura sanguinis: gustus, quem de iis antea præbuiſti, me certum facit, quòd erunt mihi perquam grati, & ſatisfactionem abundanter afferent amicis meis, *qui ſunt bonarum indolum ſocietas*, & qui jamdudum ingentem de Te opinionem conceperunt, à præſtanti idea optimi, ingenioſiſſimi, doctiſſimique Hominiſ, qualem Te ipſum illis Literæ tuæ exhibuerunt.

Quæ quidem accuratiſſimæ literæ cum annexis chartulis adeò Universalis *Mercurii originem* explicuerunt, *veræ quidem Philoſophiæ baſin*; & conditiones in eo requiſitas, qui ſeipſum huic Philoſophiæ applicare vellet, tam bene expoſuerunt, & cautiones ac directiones ita ſagaces in Scriptorum Philoſophicorum lectione dederunt, ut artis hujus ſtudioſis magno futuræ ſint emolumento. Præterea Chemiam exiſtimationi hominum vindicant. *Primò* oſtendendo quòd ejus conatus non ſunt irrationales, nec effectus accidentales, incerti aut ſophiſtici; ſed quòd operationes ejus ſunt naturæ operationibus exactè conformes, cujus ductum ſequitur donec illam languidam & deficientem

tem inveniatur, ac deinde excellat eam
& transcendat. *Secundò* demonst-
rando subjecti ejus vel materiæ sublimita-
tem, & per inductionem evidentem &
illationem probando, in quo & qui-
bus modis ista materia fiat rebus aliis
ita transcendentem subtilior & efficacior.
Tertiò amovendo istum contemptus &
obloquii finem, quem docti æquè ac
indocti, malevolique in eam conjece-
runt: quod præstas egregiè, transfe-
rendo culpam partim in Medicos ali-
quos nimium fastidiosos & ignavos
(quorum ignorantia nimis antiqua est,
& ostentatio arrogantior quàm ut do-
cendi sint) inque alios plus justo cre-
dulos, temerosque Chemistas, qui pul-
chram Dominam quam ambiebant,
tandem oderunt, quia eorum indignos
ambitus noluit admittere; aut in non-
nullos inopes, semidoctos, & gloriose
jactabundos destillatores. Hi enim
omnes, aut malignè, aut inopinanter,
ad infamiam hujus excellentissimæ &
in orbe toto utilissimæ Scientiæ contri-
buerunt.

Tua verò epistola, quoad prædictas
notiones, ipsam tam luculenta ratio-
ne, ingenio & phantasiâ tam sæcundâ,
& omnigenæ literaturæ stricturis vindi-
cavit, ut mihi nunquam inter scripta
Chy-

Chy-
quod
liciat
nè ro-
ris,
Quoa
cation
natur
do T
festina
optim
phica
Phila
doctis
magn
niol
ejus
mè ex
homini
ferè d
si qua
suavit
tio fue
modum
per fa
liarem
notas
stus pr
ad rec
introdu
Quor

Chymica adhuc occurrerit aliquid, quod lectorem studiosum tantopere alliciat & delectet: ideoque, Te importunè rogo, ut illam, quamprimum poteris, prælo committendam procures. Quoad tuarum cogitationum amplificationem de *Pinguedinis & Sanguinis natura*, quæso mittas eam ad me quando Tibi otium erit, haud cum Majori festinatione quàm quæ negotiis tuis optimè congruat. *Parabolam Philosophicam* vel *Romanicam*, vocatam *Iter Philareti ad montem Mercurii*, quæ cum doctissima tua Epistola ad me venit, magna cum delectatione perlegi: ingeniosissima est designatio, & propositum ejus sequentibus verbis à Te pulcherri-
mè exprimitur. Nam quia magna pars hominum pro seculi nostri genio nullum ferè dicendi docendive genus admittit, nisi quod titillet animos, ac in ipsos cum suavitate affluit & illabatur, ea mihi ratio fuit res graves ac physicas ad hunc modum tractandi, ut per ludicra seriis, per fictitia veris gratiam faciliùs conciliarem; & ut studiosos Sapientia per res notas atque familiares, ac in sensus nostros promptè jucundeque se insinuantes, ad reconditiora Natura mysteria comiter introducerem: adeoque forsan eos ipsos *Qui jam à recitato Chymici libelli titulo*

tanquam à mormolycao vel spectro quodam viso resiliunt, aut post lectas quasdam pagellas, durā tetricosaque dictione forsā & enigmaticā plenas, omnia deinceps scripta tanquam incantamenta respuunt) posthac in amorem Chymiae novo quodam lenocinio pellicerem, tandemque vera Philosophia nec opinantes proderem. Non apponitur Authoris nomen, hanc autem periodum Tibi attribuendam auguror, quia tota Dickinsonum sapit: proculdubio lectorem studio Philosophiæ deditum delectabit & hospitabitur; adeoque eundem effectum (utī credo) in naturalis scientiæ candidatos assequetur, ad quem collimas; nempe Chemiæ veræque Philosophiæ incrementum.

Sed, ut redeam ad Mercurium, à quo longa excursione recessi, cum prima ejus præparatio valde obscura, molesta & periculosa sit, ideò multi recentiorum temporum Philosophi ad alios operandi modos se applicuerunt: Quidam ad faciendum sinè Elementorum separatione Mercurium: aliqui Mercurium suum ex auro communi & vulgari Mercurio præpararunt; ex quibus etiam illi, qui norunt ista corpora putrefacere, magnum conficiunt opus, iis licèt multò inferius, quæ per
no-

nostr
ri po
judic
garis
mar
verē
calor
prate
Elix
divisi
Philo
in q
nova
ph
quend
cientē
à qui
recent
valde
cit eff
præpar
lophi
Aëres
runt;
instituti
Draconi
etiam
fectum
hominu

nostrum generaliore Mercurium fieri possunt. Et per sulphur terræ cujusdam bene electæ, Mercurius vulgaris, sed purus & virgineus, ita animari potest, ut valeat aurum dissolvere promptè & radicaliter sinè ullo calore. Quibus ita unitis, nihil deest præter Philosophicam coctionem, ut Elixyr fiant & perfecta Tinctura. Tua divisio variorum modorum quibus Philosophi suum Mercurium fecerunt, in quatuor genera, ingeniosa est & nova, imò, si cum aliquibus *Philosophici salis* granis (juxta vestram loquendi formulam) intelligatur, sufficienter vera; de quibus *cælestis modus* à quibusdam antiquioribus, nec non recentioribus excultus fuit, qui modus valde securus est, & insignes producit effectus: non obstantibus tamen præparationis fœtore & periculo, Philosophi generatim Mercurios suos ex *Aërei & aquosi generis materia* fecerunt; quoniam illi à Medea bene instituti artem evitandi calamitates *Draconis Mercurii* cognoverunt; ac etiam quia Elixyr ex iis materiis confectum potentissimam & generalissimam hominum medicinam præbet.

De Medicamento Universali.

Quod tale sit Pharmacum Adepti Philosophi probè sciunt experienciâ, ideoque justam causam habent ejusdem asserendi veritatem : At quare talis res æstimetur possibilis, & quomodo tantos, tam generales & contrarios effectus proferat, sagaces & manifestas rationes attulisti ; quales acutum Physiologum deceant, & ab omnibus fidem, præter eos qui nihilo extra vulgarem Naturæ semitam sinè demonstratione consentient, mereantur. Hoc tamen liberè loquar, quòd etsi rationes tuæ, ab intrinseca magnæ Philosophorum Panaceæ natura ductæ, quæstionem præstantissimè solvunt, remanet tamen extrinsecum argumentum ab ipsorum Philosophorum exitio sumptum, consideratione nostra indigens, & apposita responsione dignum.

Quæstio enim est, quare veteres Adepti Philosophi non sint adhuc in vivis robusti & juveniles, & quare ulli post eos Adepti agrotarint & interierint non minùs prematurè quàm ceteri mortales, si modò nacti sint Medicamentum, quod omnes morbos sanare, quod-
que

que calidum & humidum radicale servare ac restaurare possit? Non est difficilis responsio, quoniam certum est, quod datur determinatus vitæ terminus ab Omnipotente præfixus, ultra quem nullius artis adjumentum cuiuslibet ætatem extendere queat. *Jobus* hanc Tibi veritatem asseruit, dicens capite decimo quarto, versu quinto, *determinati sunt dies ejus, numerus mensium ejus penes te est; limites ejus assignasti, quas non transgredietur*: adeo ut quamvis isthæc Panacea sanitatem & vigorem juvenilem restituere, & in magno gradu usque ad finem conservare valeat, interea tamen nostrorum dierum prædeterminatum finem prorogare nequit. Neque brevis vita & ægrotudo Adeptorum in hujus medicaminis dedecus cedere debent, quia pro certo habetur, quod multi Elixiris pro metallo possessores, non erant Elixiris pro medicamine Magistri; non enim sunt una eademque res; saltem non ita sunt perpetuò. Præterea multi utriusque Elixiris Domini illo ad Medicinam idoneo uti noluerunt, istam vitam prolongare minimè desiderantes, quæ ipsos à multò melioris fruitione detinebat: nam plena magni hujus Naturæ myster-

sterii scientia illos tam mirâ Deitatis intelligentiâ imbuit, iisque tam vivam futuræ & æternæ vitæ imaginem refert, ut non possint vel minima ex parte de eadem dubitare; eaque de causa ad pias vitas agendas inducuntur, & ad Creatorem fervido zelo adorandum, adeoque dissolvi cupiunt quandocunque Deo placuerit, ut ista beatitudine potiantur; quæ animorum oculis tam clarè præsens est, quàm in speculo facies apparet. His addo, quòd multi Adepti qui in ætate media numerati erant inter mortuòs, diutissimè postea superfuerunt; illi enim ut molestias & discrimina vitarent, quæ tales comitantur, quos alii vel agnoscunt, aut vehementer suspicantur esse miri hujus secreti possessores, ab una regione in aliam peregrinati sunt, & nomina permutarunt; adeoque ad limitem ab Omnipotentis decreto prædeterminatum liberè & securè vixerunt.

Summatim igitur, illi qui medicaminis hujus naturam intelligunt, & periculum ejus fecerunt, ac mirabiles effectus viderunt, hoc Elogium negare non possunt, quòd naturalem potentiam habet omnes sanandi ægritudines; (& hæc fanè multò altior laus est,

est, qu
mis re
in cau
mantur
tatem
stituer
rum vi
que qu
tum ad
tenden
conluet
rum se
Hujus
quam n
olim va

De

Esti
gavicat
Traditio
eam no
sed etia
cludimu
niversal
stius lon
quòd ta
nibus
sed Patr

est, quàm quæ justè tribui possit optimis remediis Galenicis, nugis istis, quæ in causa sunt, cur totidem morbi æstimentur immedicabiles) & quòd caliditatem & humiditatem primigeniam restituere; atque ita languidorum corporum vigorem renovare valet. Denique quòd medium est à Deo destinatum ad eorum Salutem & vigorem extendendum ultrà commuem Naturæ consuetudinem, quibus longam annorum seriem dignatus est concedere. Hujus medicamenti ope *Artephius* plusquam mille annos vixit, & *Patriarcha* olim valde longævi fuerunt.

De Patriarcharum longævitae.

Et si Sacra Scriptura eorum longævitatis causam silentio condidit, Traditio tamen quæ inter nos viget eam non tacuit: ac non ab ea sola, sed etiam ab illatione rationali concludimus, quòd magnum hoc & Universale remedium erat unicum istius longævitatis instrumentum, & quòd tanta longævitas non erat omnibus antediluvianis communis, sed Patriarchis tantum, & fortasse

M

paucis

paucis aliis. Si longa vita Patriarchis solum fuisset indulta *multiplicationis gratia*, ut hoc pacto Mundus citius incolis impleretur, necessarium videretur, ut alii non minus quam Patriarchæ (quoniam pauci fuerunt) fuissent longævi, verum quod longævitas ad hunc finem non fuerit iis concessa, rationaliter inde infertur, quod eorum singuli multos annos consumpserunt, (utî *Adamus* ultra centum, alii ultra centum & octoginta) priusquam filios genuerint, cum tamen, ante tot annorum terminos, sufficientem liberorum numerum generare potuissent, ad multas regiones incolendas.

Ergo Dei Providentia ob alias rationes potius videtur tam longas vitas Patriarchis dedisse. Primò ut eò melius artes & scientias propagarent, quarum aliquæ, prout *Astronomia*, sinè observationibus per annorum quorundam centurias perfici non poterant. Secundò ut creatio, *Hominis lapsus*, *Judicium Dei* adversus

versu
facili
Noac
tum
corru
vz vo
& au
doctr
qui e
cepiss
ter ca
archan
necess
cunct
cum f
ceri &
vitas a
labris
ebum e
qui fut
Patres
vianor
dem T
ausim
modò
eò fue
hac lon

versus eum , & ipse Redemptionis
facilius & fidelius Posteris usque ad
Noachum derivari possent, non tan-
tummodò traditione, quæ errori &
corruptioni obnoxia est sed ejus vi-
va voce, qui rerum testis oculatus
& auritus fuisset , aut testimonio &
doctrinâ quorundam ejus natorum,
qui eas ab illius ore immediatè ac-
cepissent. Hæ maximè probabili-
ter causæ fuerunt principales Patri-
archarum longævitatibus; quare non
necesse fuit , ut illa generalis esset
cunctis ante Diluvium degentibus,
cùm sufficeret, si pauci aliquot sin-
ceri & serii Demagogi tam diutinas
vitas agerent, qui à propriis *Adami*
labris sinè traditionis erroribus *Noa-*
chum ejusque filios instruere possent,
qui futuri erant tam Doctores quàm
Patres seculorum omnium postdilu-
vianorum. Hinc est cur tantam fi-
dem Traditionibus nostris adhibere
ausim , ut credam, quòd solum-
modò Patriarchæ vel pauci alii ad-
eò fuerint longævi. Quòd verò
hæc longævitas illis grandis illius

mysterii Naturæ beneficio, (scilicet Universalis Medicamenti) conciliata fuerit, sequentes rationes solertis argumenti vi evincere videntur.

Patriarchæ, illi totius orbis Atavi, proculdubiò Naturam optimè intellexerunt, ideoque rationalis est inductio, quòd illi, (saltem Adamus, qui certò certius Naturam perfectè callebat) præcipuam ejus partem ignorare non potuerint, hoc est, istam puram essentiam, à qua unumquodque concretum existentiam & operationem suam accipit; ac unde Sophi magnum suum medicamentum sumunt: & est admodum probabile, quòd non tantùm sciverint talis puritatis materiam in creatorum singulorum medio existere, verùm etiam quàm mirâ prædita esset potentiâ ad vitam conservandam, cum ab omni crassitudine & sæculentia separatur. Quapropter maximè credibile est, quòd Omnipotens (qui tantam purissimæ materiæ parti virtutem tribuit, quæ ad conservanda
& re-

& restituenda vitæ radicalia principia potens esset, & qui à prima usque creatione naturalia nobis beneficia per media naturalia distribuit) hanc puram & efficacem materiæ partem, continuandæ salutis & vigoris per tam longam aunorum seriem instrumentum solitarium, dignatus sit efficere, videlicet ad fines illos quos ipse destinaverat, nimirum ut ἀρχαν ἰσχυρῶν horum scientiam physicam, completâ potestatis & effectuum hujus puræ materiæ intelligentiâ, nec non methodo efficiendi eam tam mirabiliter efficacem coronaret.

Veruntamen concludere non debemus, quòd omnes Patriarchæ in pari hujus rei scientia sint ponendi; aut quòd eam æqualiter sublimaverint, seu ad summum perfectionis gradum cujus illa fuit capax sublimare potuerint; vel quòd singuli illam ad eisdem usus ac fines applicuerint; *Enochus* enim eminentissimâ cœlestis hujus materiæ scientiâ præditus erat, illam verò non tam

ad Chrysopœam, quàm ad intellectum suum illuminandum, & reddendum supernaturalium & divinarum rerum capaciore, atque elevandas cogitationes suas & vota suprâ Mundanorum fruitionem exercebat.

Chamus autem magni hujus mysterii cognitionem præcipuè, si non nitus, ad aurificium flectebat, & in eo opere pueros suos instituebat, à quibus in Ægypto, Arabia Libya-que in hunc diem propagatum est. Enochus in seculis posterioribus Hermetis nomine cognoscebatur, & primus erat trium ita nominatorum, quædamque Divinæ suæ Scientiæ monimenta posteris reliquit. A Chamò hæc Scientia sic inter Ægyptios derivata & dispersa fuit, ut tota Regio ab illo nomen sumpserit, imò Ars ipsa ab eo Chemia quasi Chamia nuncupata fuerit; adeò ut diversarum circumcirca gentium studiosi Ægyptum adirent, ut in hujus & aliarum scientiarum mysteriis instituerentur. Moses & Salomon hanc Artem ab illa natione obtinebant;

bant; heic *Orpheus*, *Empedocles*,
Democritus, *Orus*, *Plato*, *Pythago-*
ras, *Hesiodus*, *Homerus*, *Osthanes*
Medus, & *Morienus Romanus* hu-
 jus magni mysterii cognitionem ac-
 quirebant.

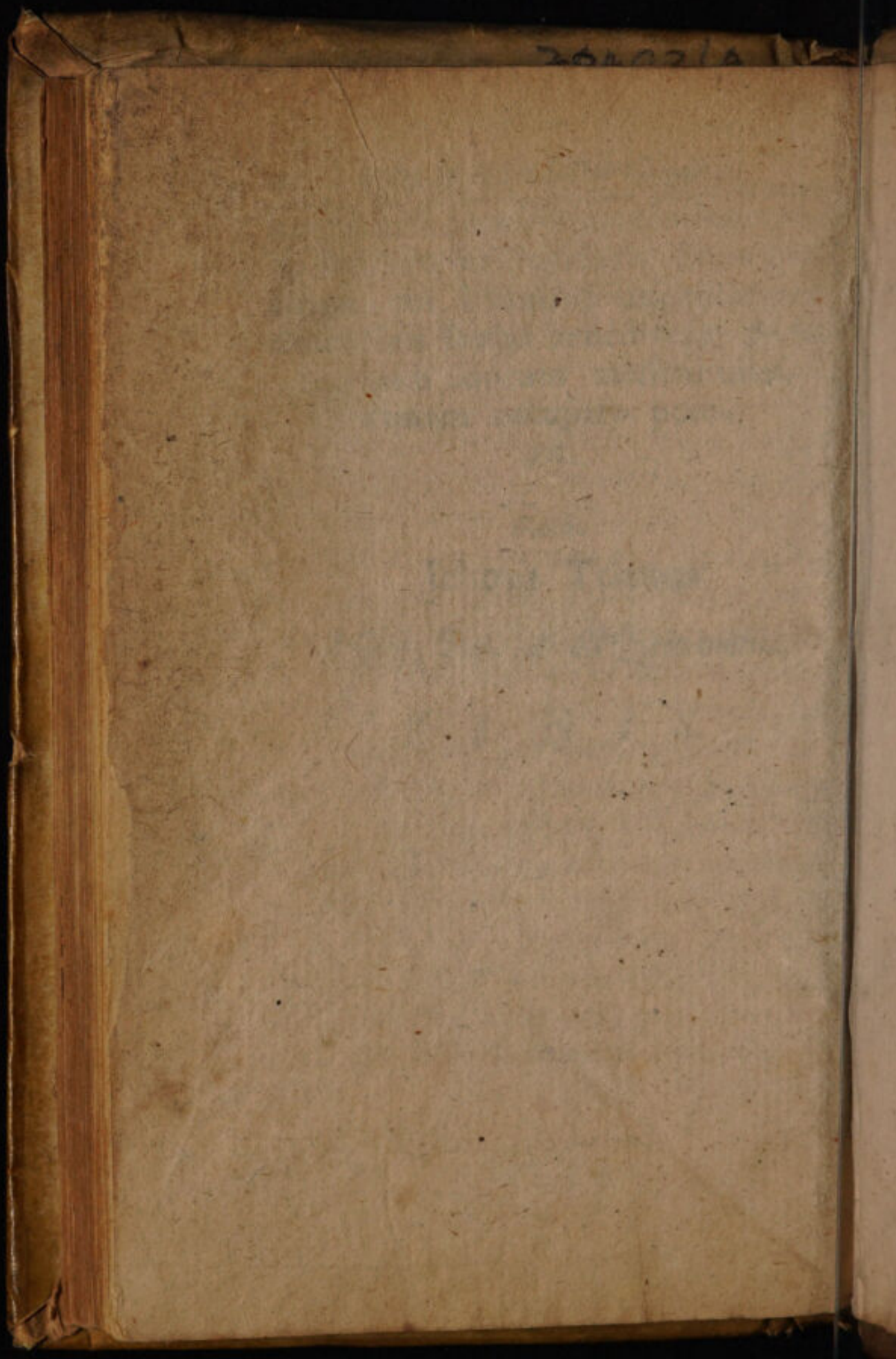
Hic autem sermo à negotio meo
 alienus est, cui incumberebat respo-
 sum reddere quibus modis Patriar-
 charum vitæ tam diu fuerint conti-
 nuatæ, quod equidem pro posse meo
 peregi: ac si præcipuis tuis quæstio-
 nibus plenam satisfactionem non
 præstiti, quæso pro candore tuo &
 charitate credas, hoc oriri vel ex in-
 telligentia vel *libertatis meæ defectu*;
 & nequaquam dubites quin ipse sim
 non solum magnus Tuû admirator,
 sed etiam sincerè amantissimus tuus
 Amicus, & humillimus Cliens.

THEODORUS MUNDANUS.

F I N I S.

20402/A 100

63

6+

